

FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

**NUMERIČKA ANALIZA
ELEKTROENERGETSKOG
SUSTAVA**

Predavanja

ZAGREB

DOM/

NUMERIČKA ANALIZA

ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA

prof. dr. sc. Z. Hebel

2004. / 2005.

LITERATURA:

Stefanin, Babić, U-Foer: "Matične metode u analizi el. mreža"

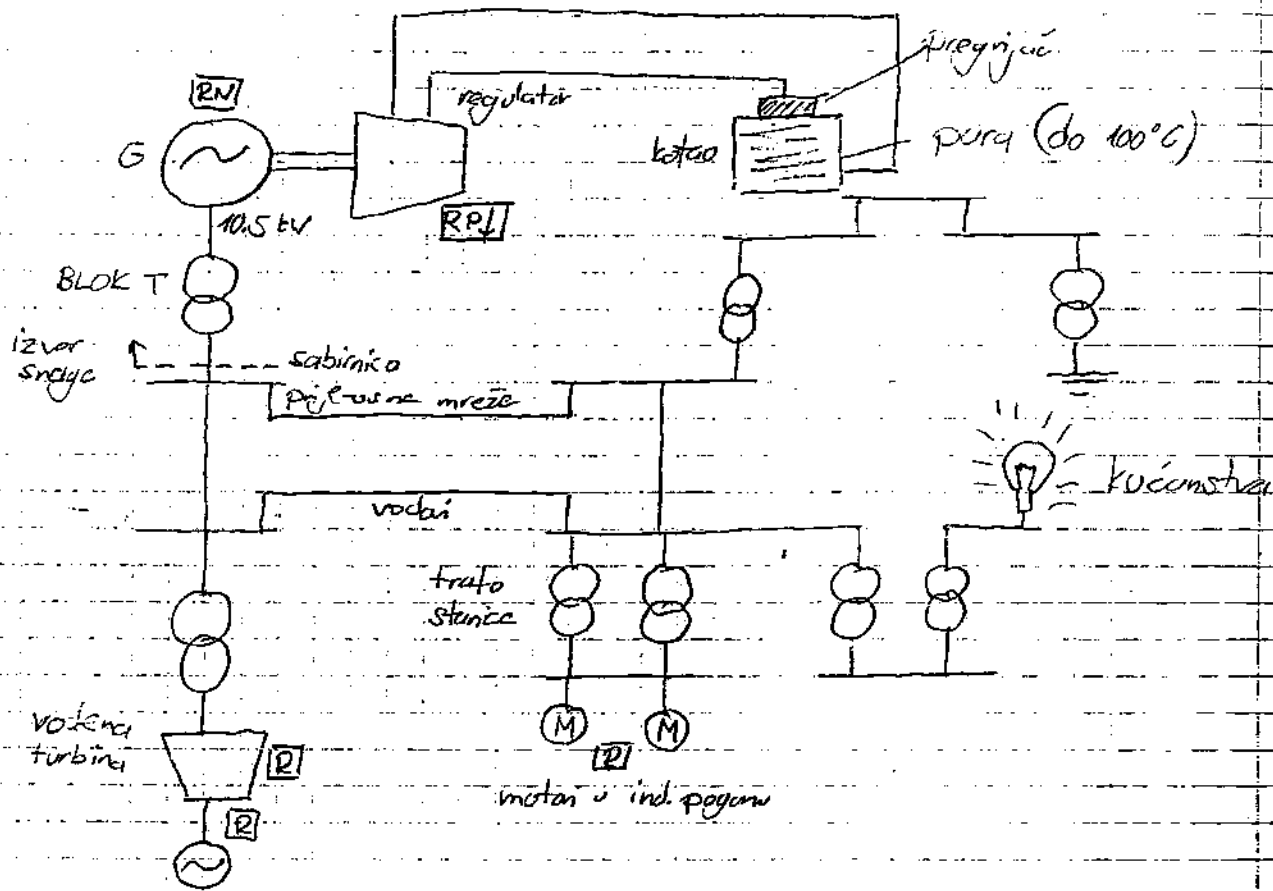
Ožegović: "Elektroenergetičke mreže 1-IV"

Stagg & El-Abiad: "Computer Methods in Power System Analysis"

McGraw-Hill International Student Edition

1. MREŽA

- abreactivat cămo kvazistacionarna stpnja
- primjer EES-a sa osnovnim elementima

- tehnologija generatora anisi o pogonskom stroju (turbina - TG)
- najisplativiji su termički blokovi koji uz električnu energiju proizvode i toplu vodu (Ina - tehnologija para je glavni produkt koji služi za toplu vodu za distribuciju tople E. en. služi za pokrivanje vlastitih energetske potrebe)
- Toplana u Zagrebu i brdo padobran na žitnjaku radi na tom principu
- Parna turbina ima veći η od vodene turbine
- Koriste se još i plinske turbine
- Ukoliko dođe do ispada ne smije doći do prekida tehnološkog procesa - zato postoje i čvrstiji i čvršći

- postoje tri važne veličine:

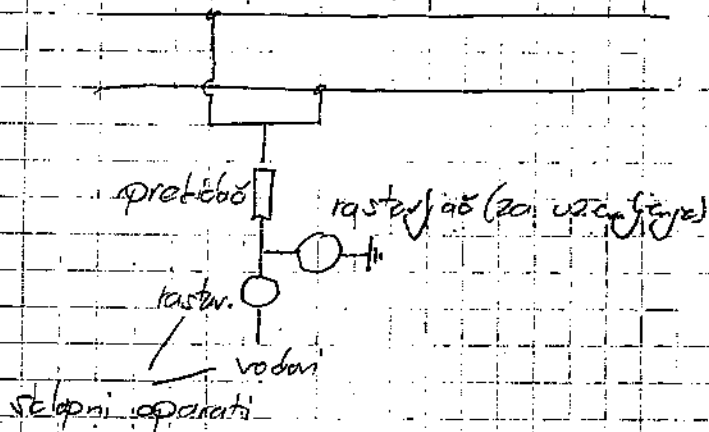
→ struja neovisna veličina

→ napon neovisna veličina

→ snaga zavisna veličina

Samo je jedan Mali Ivica!

STRUKA - povezana sa električnim aparatom

NEOPOLNA SKEMA
TRAFOSTANICE

- kad je prekidač utapčan bitada angucava konstantnost rada rastavljača (nemreš prčat pomenu)

- prekidač mora moći prekinuti struju kratkog spoja, radi se za nazivnu snagu

- struje KS su za 110, 220, 400 kV: 16 kA, 25 kA, 31.5 kA, 40 kA, 50 kA i to su nazivne struje prekidača

NAPON - povezan sa potrošačima

SNAGA - važna kad mreža visokog napona

Ernestinovo:

- EES treba biti sinkroniziran (ujeti koji su potrebni za sinkronizaciju generatora s mrežom)

110 kV → preko oko 30 MW prirodne snage (to je malo)

- Hrvatski EES za vrijeme rata je bio u kaosu i nije bio

povezan jer je Ernestinovo bilo razrušeno → razbijen sinkroni rad i izvori

- Istočna i Zapadna Europa nikad nisu bile povezane zbog

različitih električnih energijskih pravila Ernestinovo se rekonstruiralo

i od jučer (10.10.2006) je HEP imao čast povezati 13 europske zemlje (Nordiste zemlje su same, V.B. isto)

- to je velika odgovornost, ali i veliki tehnološki dobitak u sigurnosti
- tu se može uštedjeti, prodati energiju (tad ćemo imati više vode, bićemo tačji). Sad imamo pralni rok od 20 dana da se srede sekundarne regulacije po zemljama.

- u NAEES ćemo uvijek računati STRUJU, NAPON, SNAGU i iz tih veličina računamo sve ostalo (pregled vodiča, izolaciju.....)

11.10.2004.

PRORAČUN TOKOVA SNAGA

*Zadano \rightarrow snage (djelotna i jalova) u potrošačkim čvorovima
čvor \neq čvorišta \rightarrow čvorište tereta

čvor — matematički čvor

čvorišta — spoj nekoliko vodova

\rightarrow konfiguracija mreže

\rightarrow iznos napona i djelotvorne snage u generatorskim čvorištima (regulatori na prvoj slici)

\rightarrow napon u regulacijskim elektranama (kut 0) \rightarrow referentno čvorište

*Određuje se \rightarrow napon u svim čvorištima (iznos i kut)

$$\begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ \vdots \\ U_n \end{bmatrix} - \text{vektor stanja}$$

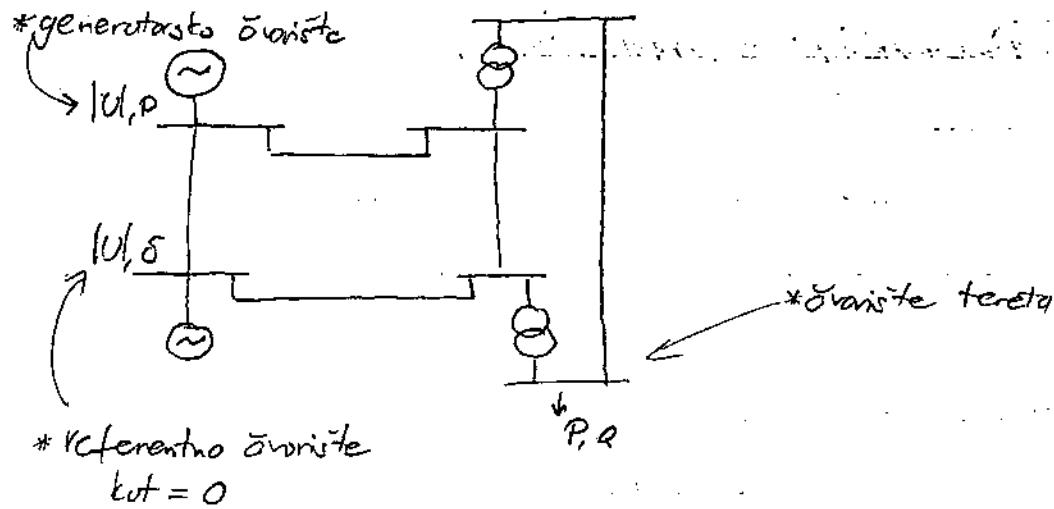
iz toga se određuju:

- točni snaga u granama

- gubici djelotvorne i jalove snage u granama

- snaga reg. ul. elektr.

Samo je jedan Mali Ivica!

- tu imamo 6 0vništa
- mi računamo (u Hrvatskoj) oko 180 0vništa
- 20 cijeloj Europi bi nam trebalo 800 0vništa (i to za samo 400kV i 220kV)

PRORAČUN KRATKOG SPOJA

- početni - su početnom reaktancijom. Postoji još i trajni i prebani
- struja K.S. ima mehaničko i toplinsko djelovanje
- maksimalni K.S. \rightarrow zbog izbora opreme i zaštite
 računa se za nekoliko godina unaprijed (za odabir prekidača)
 oprema je standardizirana i bazirani se na kA (15, 25, 40, 50, 60.)
 radije se ide na sećanje mreže da se ne bi išlo na 50kA, jer je to opasno
- minimalni K.S. \rightarrow zaštitu mora reagirati i kad je struja K.S. minimalna
 jer i ta struja može izazvati prenapone i štetu, a zaštita je mora "primijetiti"
- * Zadano \rightarrow konfiguracija mreže, direktna, inverzna, nulta
 \rightarrow uključeni generatori
- * Određuje se \rightarrow trofazna raslojena struja (snaga), struje jednofaznog kratkog spoja

PRORAČUN STABILNOSTI

- ima jako puno podvrsta
- računa se od nastanka tvara pa nekoliko minuta
- dinamička - često se računa (tvar kada jedna jedinica ^{elektrona} od npr. 250 MVA ispada)
- kapacitivno podnaje → nestabilni rad (P.H. ima velika kcp. opterećenje)
- proračunava se tako da se u pojedinačnim čvorovima računa K.S. (u trajanju 0.2s, 1s, 2s) i mjerni vrijeme koje snijet proći prije nego neki generator ispadne iz pogona
- kod proračuna je problem što imamo više naponskih nivoa (snaga je nepomjerljiva)
- treba nekako "izjednačiti" sve naponske nivoe da nam proračun bude lakši (zbog inercijalnosti snage)

Metoda otpora - otpori se proračunavaju

→ $S = S'$ Snaga u našem realnom 3f sustavu jednaka je snazi u našem virtualnom sustavu

→
$$U' = \frac{U_B}{U_N} \cdot U$$

U_B - BAZNI NAPON (približno 100 kV)

propisao by Hebel

(oko 1, 0.9 ÷ 1.1) U_N - NAZIVNI NAPON

U - STVARNI NAPON (može biti ±10% od U_N)

U' - oko ±10% od U_B

$$\sqrt{3} \cdot U \cdot I = U' \cdot I'$$

$$I' = \frac{\sqrt{3} \cdot U \cdot I}{U'} = \frac{\sqrt{3}}{U_B} \cdot U_N \cdot I$$

$$Z' = \frac{U'}{I'} = \frac{U_B}{U} \cdot U \cdot \frac{U_B}{\sqrt{3} \cdot U \cdot I} = \left(\frac{U_B}{U} \right)^2 \cdot \frac{U}{\sqrt{3} \cdot I} = \left(\frac{U_B}{U} \right)^2 \cdot Z$$

$$Y' = \left(\frac{U_B}{U} \right)^2 \cdot Y$$

- sve otpore u sustavu ponaču aili pretvaramo u realnuo
- podvije ponaču lažnog otpora
- sve veličine ostaju sačuvane po jedinicama, mijenja se samo numerička vrijednost fizikalne jedinice

Metoda jedinčnih vrijednosti [PU] - per unit

- ta metoda se sastoji u svlačenju na jedinčne vrijednosti (nema jedinice)
- pretpostavka:

$$\rightarrow S_B$$

Bazni snaga (prirodna snaga)

$$\rightarrow U_{B1} = U_{N1}$$

Bazni naponi su jednaki raznimu

$$U_{B2} = U_{N2}$$

...

$$S_{pu} = \frac{S}{S_B}$$

- uobičajeno se uzima $P_B = 100 \text{ MVA}$

- bezdimenzionalna veličina

$$U_{pu} = \frac{U}{U_B}$$

- iznosi između 0.9 ÷ 1.1 U_B

- vrijedi za svaki naponski nivo

$$I_{pu} = \frac{I}{I_B} = \frac{\frac{S}{\sqrt{3} \cdot U}}{\frac{S_B}{\sqrt{3} \cdot U_B}} = \frac{S}{S_B} \cdot \frac{U_B}{U} = \frac{S}{S_B} \cdot \frac{U_B}{U}$$

$$Z_{pu} = \frac{Z}{Z_B} = Z \cdot \frac{1}{\frac{U_B^2}{S_B}} = Z \cdot \frac{S_B}{U_B^2} = Z \cdot \frac{S_B}{U_B^2}$$

BAZNI NAPONI su jednaki NAZIVNIMA!!!

$$Y_{pu} = \frac{Y}{Y_B} = Y \cdot \frac{U_n^2}{S_B}$$

- sve pu veličine s jednodimenzionalne!!!

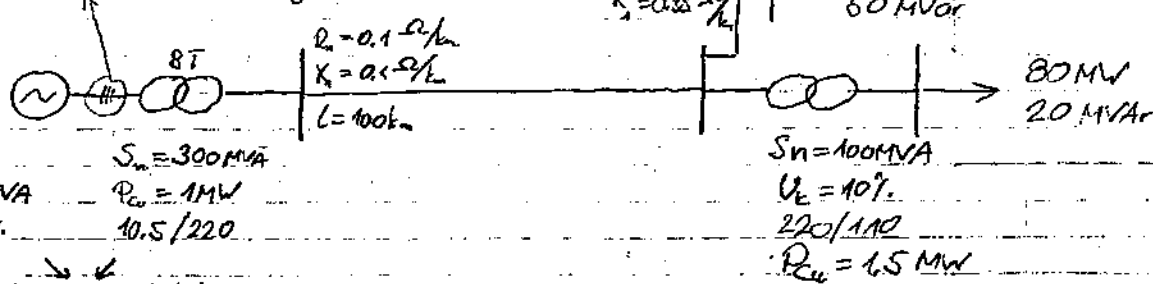
Metoda reduciranih admitancija

- proračun KS

- sve pretvaramo u admitancije

METODA OTPORA	METODA R.A.	METODA PU
$U' = \frac{U_B}{U_n} \cdot U$ $I' = \frac{\sqrt{3}}{U_B} \cdot U_n \cdot I$ $Z' = \left(\frac{U_B}{U_n}\right)^2 \cdot Z$ $Y' = \left(\frac{U_n}{U_B}\right)^2 \cdot Y$	$U_B = 1 \text{ kV}$ $U_r' = \frac{U}{U_n}$ $I_r' = \sqrt{3} U_n \cdot I$ $Z_r = \frac{Z}{U_n^2}$ $Y_r = U_n^2 \cdot Y$	$S_B = 1 \leftarrow U_{pu} = \frac{U}{U_{bi}} = \frac{U}{U_{ni}}$ $I_{pu} = \frac{S}{S_B} = \frac{\sqrt{3} \cdot U_n \cdot I}{S_B}$ $Z_{pu} = Z \cdot \frac{S}{U_n^2}$ $Y_{pu} = \frac{U_n^2}{S_B} \cdot Y$

3f sustav prikazan jednolinijski

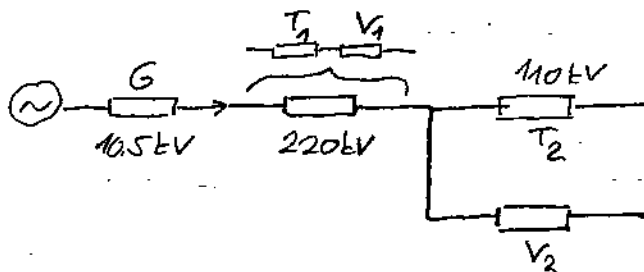
Trafoi sa glatkom u gen. inerciji
isto snagu

Samo je jedan Mali Ivica!

Metoda otpora

$$S = S'$$

$$U' = \frac{U_b}{U_n} \cdot U$$

$$U_b = 100 \text{ kV}$$

$$X_g = 0.1 \cdot \frac{U_{g0}^2}{S_n} = 0.1 \cdot \frac{10.5^2}{300} = 0.03675 \Omega \quad (10.5 \text{ kV})$$

$$* Z_{T_1} = \frac{U_{n(220)}^2}{S_n} \cdot \left[\frac{P_{cu}}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \left(\frac{P_{cu}}{S_n} \right)^2} \right] [\Omega] = 0.5377 + j19.352 \quad (220 \text{ kV})$$

→ he U %

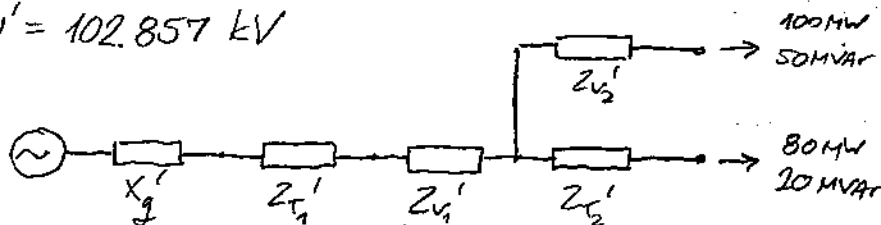
$$* Z_{V_1} = Z_1 \cdot L = (0.1 + j0.4) \cdot 100$$

$$* Z_{T_2} = \frac{U_{n(110)}^2}{S_n} \left[\frac{P_{cu2}}{S_{n2}} + j \sqrt{U_k^2 - \left(\frac{P_{cu}}{S_n} \right)^2} \right] = \frac{12100}{10} \left[\frac{1.5}{100} + j \sqrt{0.1 - \left(\frac{1.5}{100} \right)^2} \right]$$

$$= 1.815 + j11.963 \Omega \quad (110 \text{ kV})$$

*

$$U' = 102.857 \text{ kV}$$

$$X_g' = j X_g \cdot \left(\frac{100}{10.5} \right)^2 = j 0.03675 \cdot \left(\frac{100}{10.5} \right)^2 = j 3.33$$

$$Z_{T_1}' = Z_{T_1} \cdot \left(\frac{100}{220} \right)^2 = (0.5377 + j19.352) \cdot \left(\frac{100}{220} \right)^2 = 0.111 + j3.998 \Omega$$

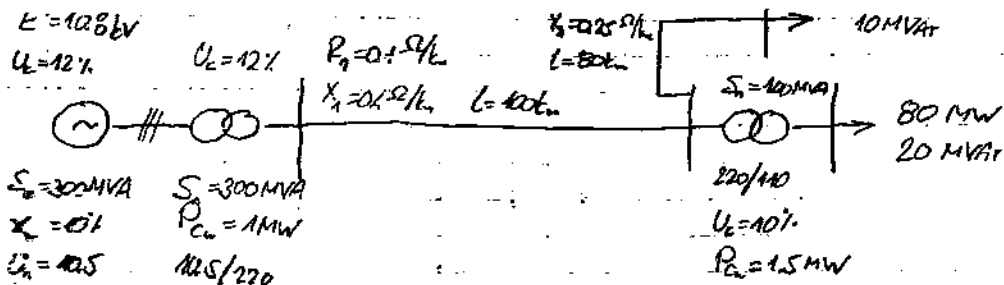
$$Z_{V_1}' = Z_{V_1} \cdot \left(\frac{100}{220} \right)^2 = 2.066 + j8.246 \Omega$$

$$Z_{V_2}' = Z_{V_2} \cdot \left(\frac{100}{220} \right)^2 = 0.82645 + j5.785 \Omega$$

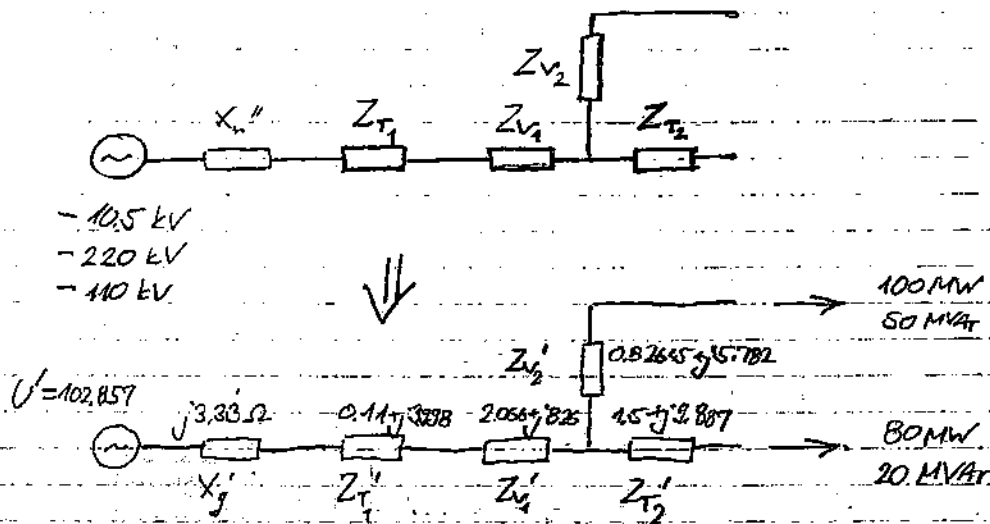
$$Z_{T_2}' = Z_{T_2} \cdot \left(\frac{100}{110} \right)^2 = 1.5 + j9.8868 \Omega$$

Samo je jedan Mali Ivica!

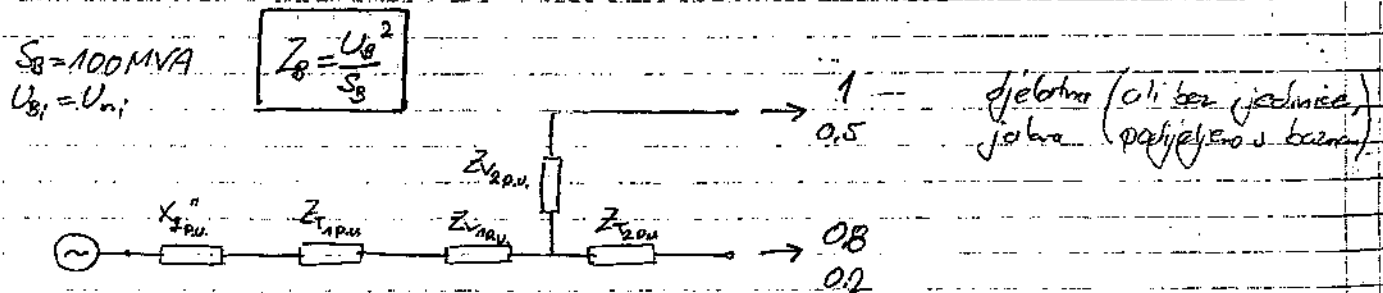
* gdje EES je iste veličine kad ga svedemo na jedan naponski nivo

→ to smo već izračunali metodom otpora:

→ još jednostavnije → metoda pu

$$E^* = \frac{102.8}{10.5} = 1.02857$$

$$X_{g,pu} = \frac{X_g}{Z_B} = \frac{X_g}{U_B^2 \cdot S_B} = 0.0333$$

$$Z_{T,pu} = \frac{Z_{T1}}{Z_B} = \frac{0.5377 + j19.352}{220^2} = 0.0011 + j0.03983$$

$$Z_{V,pu} = \frac{Z_{V1}}{Z_B} = \frac{0.02066 + j0.08264}{220^2}$$

$$Z_{V2,pu} = \frac{Z_{V2}}{Z_B} = \frac{0.008264 + j0.05785}{220^2}$$

$$Z_{T2,pu} = \frac{Z_{T2}}{Z_B} = \frac{0.015 + j0.09887}{110^2}$$

- te dva sustava su totalno ravnopravna

* Hebel preporuča da se slušimo P.U. metodom

Tratfo npr. $\frac{10.5}{231} \rightarrow U_n = 10.5$
 $\rightarrow U_n = 220$

- u PH će na sekundaru biti 231 (više završi)

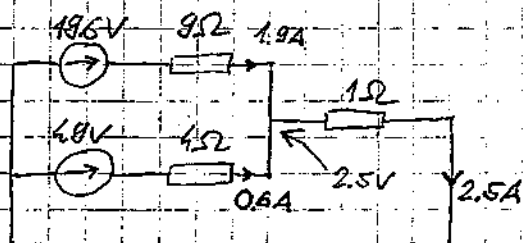
- tu nam računice neće odgovarati, pa se to mora uzeti u obzir
 to su aktivne ems u trafu koje pokušavamo izbjeći \rightarrow
 \rightarrow izazivaju stije izjednačenja

TEOREMI ELEKTROTEHNIKE

TEOREM SUPERPOZICIONA

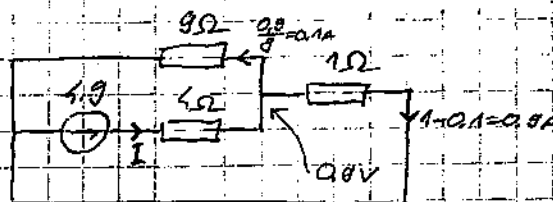
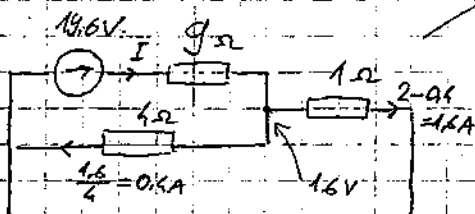
\rightarrow istosmjerna, izmjenična, izmjenična s različitim frekvencijama

Svaka ems proizvodi u linearnoj mreži struju nezavisno o drugim ems.

OKRUGLO \rightarrow naponski izvor

KOCKASTO \rightarrow strujni izvor

$$I = \frac{14.6}{9 + \frac{4 \cdot 1}{4+5}} = 2A$$

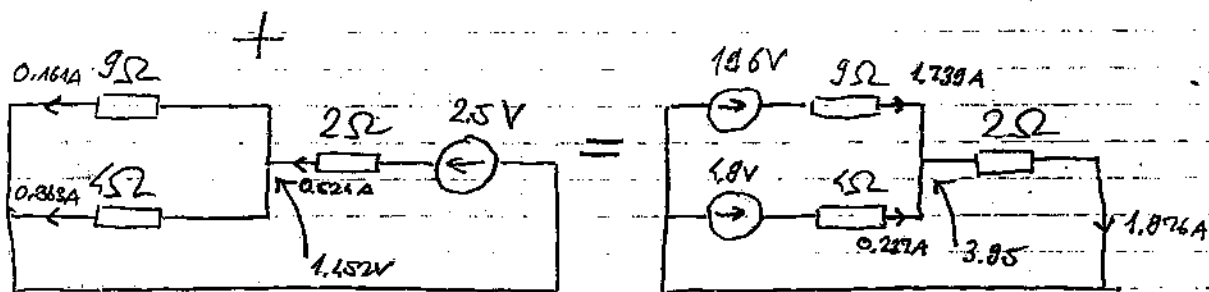
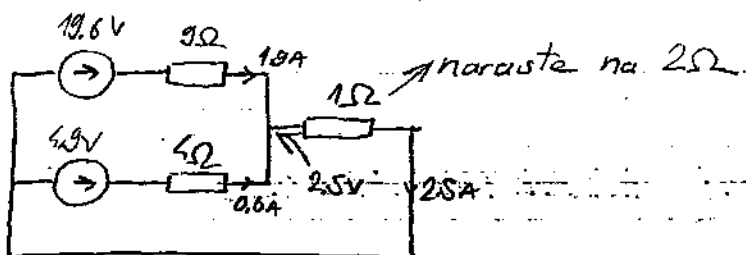
$$I = \frac{4.8}{4 + \frac{9 \cdot 1}{9+1}} = 1A$$

Samo je jedan Mali Ivica!

TEOREM KOMPENZACIJE

→ radimo sa 200-fijetk štorista i jedno istlyvemo, anda sve poludi,
da ne radnomo sve penaro konistmo ovaj teorom.

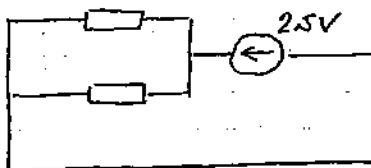
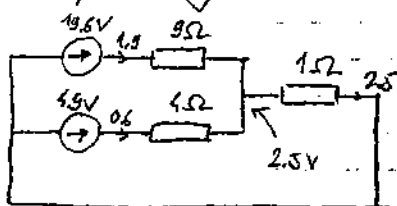
→ ako se u jednoj grani mreže poveća/smanji impedancija za ΔZ
doći će do promjene struje u svim granama koju će
povizvesti ems $I \cdot \Delta Z$ opjena u seriju s granama

$$I = \frac{2.5}{2 + \frac{4.8}{13}} = \frac{2.5}{4.769} = 0.524 \text{ A}$$

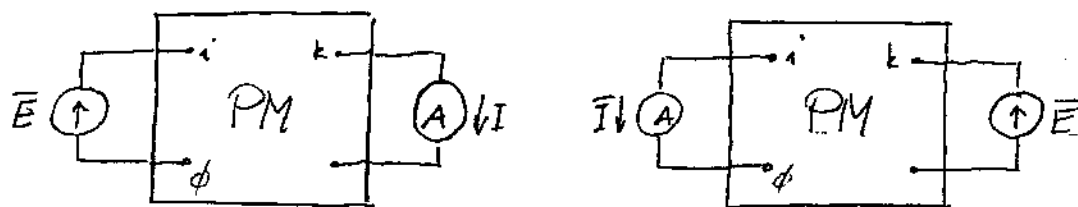
→ probaj sa smanjenjem
impedancije od 1Ω na 0.2Ω:

$$2 \cdot 0.524 = 1.048 \quad 2.5 - 1.048 = 1.452 \text{ V}$$

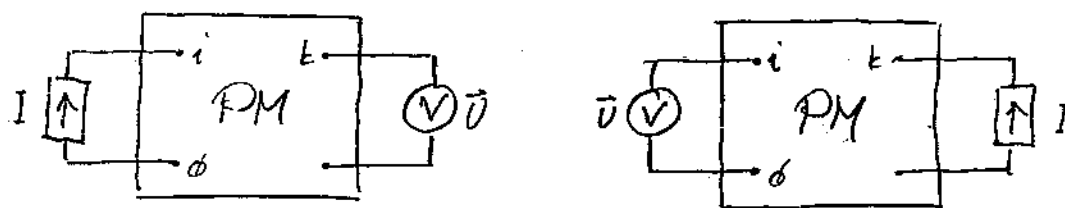

TEOREM RECIPROČNOSTA

→ za pasivne mreže (bez ems u granama)

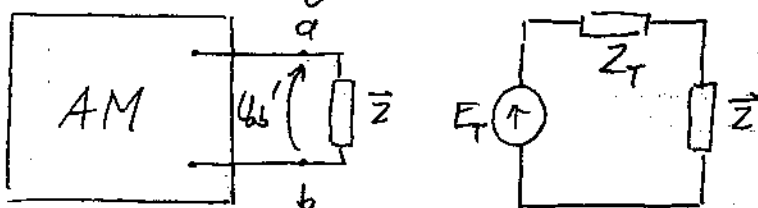

- ako zamijenimo strane, ostatak će biti isti

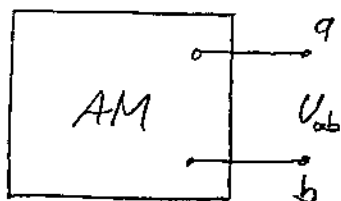

THEVENENOV TEOREM

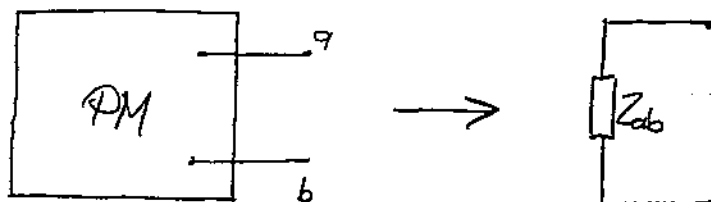
→ za aktivne mreže (imaju i pasivne elemente)

prvo određujemo U_{ab}

kratkotvornim spojimo aktivne elemente i tražimo otpor između a i b

$$E_T = U_{ab}$$

$$Z_T = Z_{ab}$$

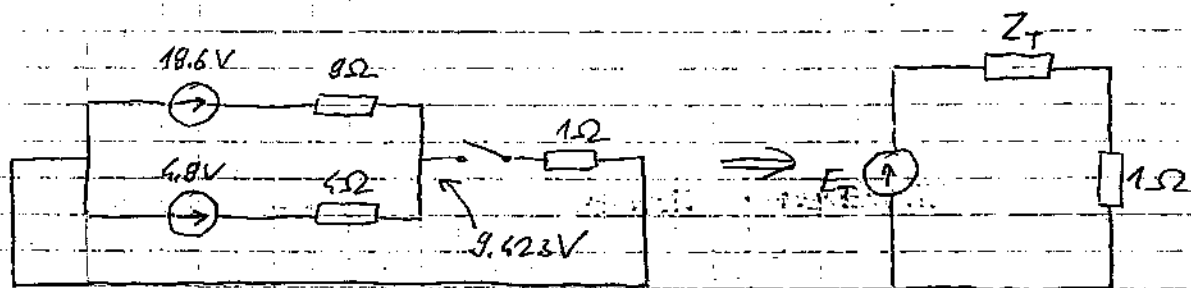
$$I = \frac{E_T}{Z_T + 2} = \frac{U_{ab}}{Z_{ab} + 2}$$

$$U_{ab}' = I \cdot Z = \frac{U_{ab}}{Z_{ab} + 2} \cdot Z$$

→ struja I prouzroči gubitke na Z_{ab} i oni nisu isti gubici u stvarnoj mreži.

→ Thevenenom računamo samo struju!

19.10.2004.

$$\frac{19.6 - 4.8}{13} = \frac{14.8}{13} = 1.1308 \text{ A}$$

$$Z_T = \frac{9 \cdot 4}{9 + 4} = 2.77 \Omega$$

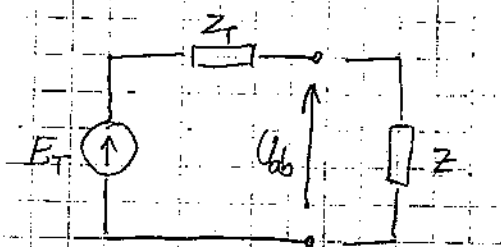
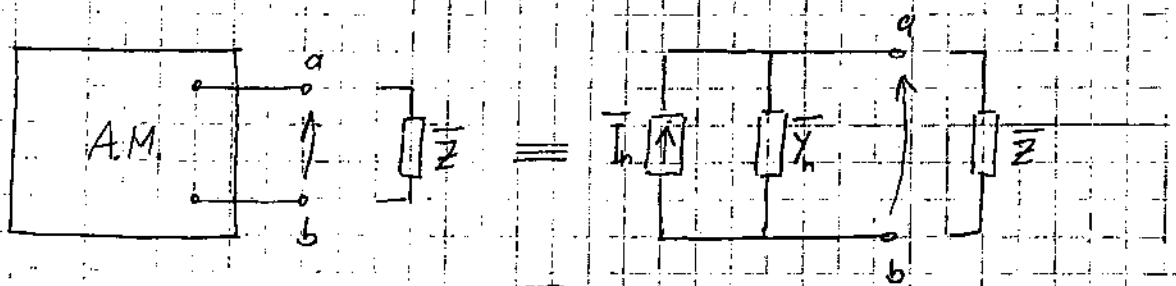
$$19.6 - 9 \cdot 1.1308 = 9.423 \text{ V}$$

$$I = \frac{9.423}{2.77 + 1} = 2.5 \text{ A}$$

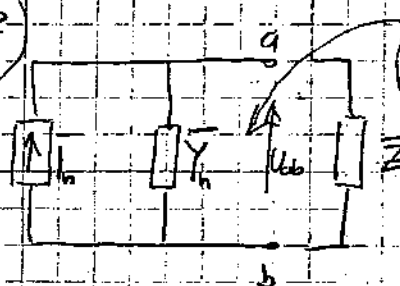
→ u praksi su mreže aktivne i napukane sa stvarnim izvorima.

Zato ćemo koristiti NORTONOV EKVIVALENT

NORTONOV TEOREM

$$I_n = \frac{U_{ab}}{Z_T}$$

$$Y_n = \frac{1}{Z_T}$$

$$E_T = U_{ab} \quad E_T = \frac{I_n}{Y_n}$$

(T)

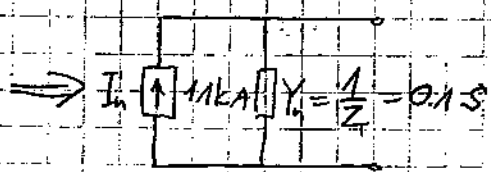
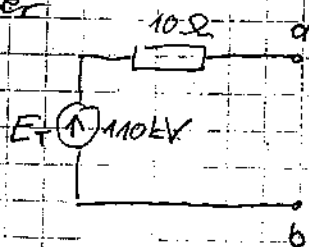
$$U_{ab} = \frac{I_n}{Y_n}$$

(N)

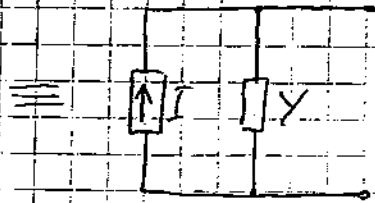
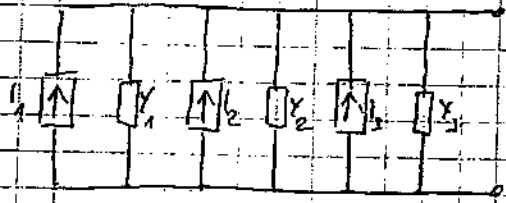
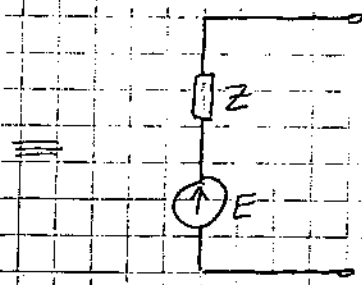
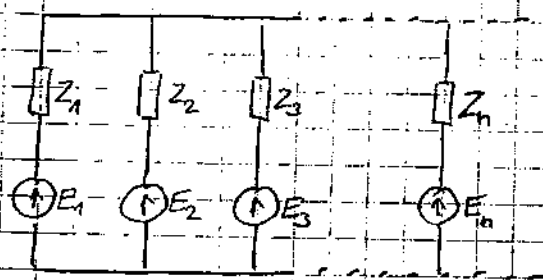
Od Theveninove mreže se može dobiti Nortonovu uz:

$$E_T \rightarrow I_n \quad Y_n = \frac{1}{Z_T}$$

Primer

MILLMANOV TEOREM

$$I = \sum I_i \quad Y = \sum Y_i$$

$$I_i = \frac{E_i}{Z_i} \quad Y_i = \frac{1}{Z_i}$$

$$I = \sum_{i=1}^n \frac{E_i}{Z_i}$$

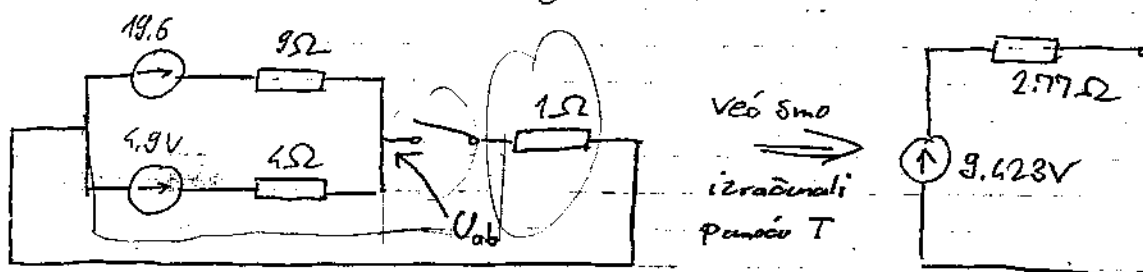
$$Y = \sum_{i=1}^n \frac{1}{Z_i}$$

$$E = \frac{I}{Y}$$

$$Z = \frac{1}{Y}$$

$$E = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{E_i}{Z_i}}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{Z_i}} \quad Z = \frac{1}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{Z_i}}$$

~ opet naš sveprisutni primer ~

→ odmah se uvrsti u Teorem

$$E_T = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{E_i}{Z_i}}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{Z_i}} = \frac{\frac{19.6}{9} + \frac{4.9}{4}}{\frac{1}{9} + \frac{1}{4}} = \frac{2.177 + 1.225}{0.36111} = 9.423V$$

$$Z = \frac{1}{\sum_{i=1}^n \frac{1}{Z_i}} = \frac{1}{\frac{1}{9} + \frac{1}{4}} = 2.777\Omega$$

Samo je jedan Mali Ivice!

TRANSFORMATORI

- Trafo je pasivan element. Pri prijenosu diže napon, za potrošača ga spušta. Energija se prenosi pomoću magnetskog polja → fizičako, to je aktivan element
- Najbitnija karakteristika: 2 naponska nivoa čiji omjer zovemo prijenosni omjer

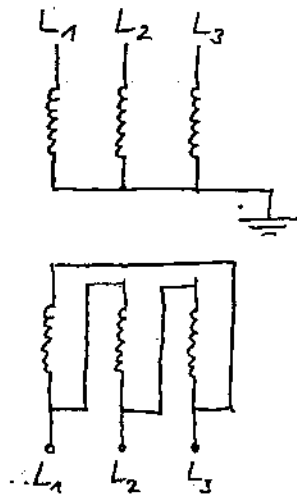
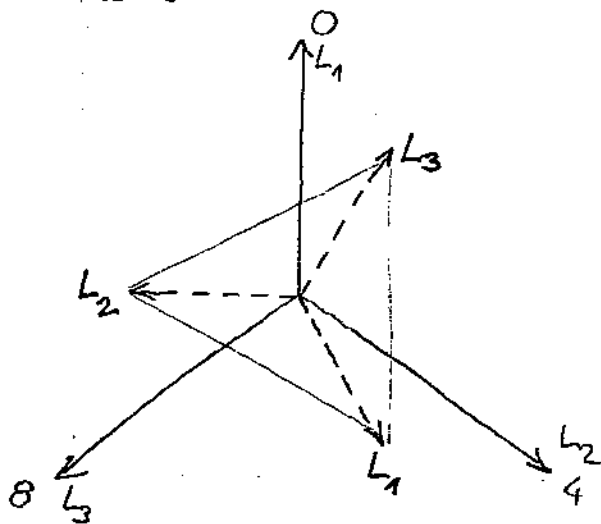
* Spojen: Y, y zvijezda
 D, d trokut
 Z, z cik cak

Velika skaka → visokonaponska strana
 ne mijesaj to sa primarnom stranom

Primar i sekundar se određuju pomoću smjera energije
 Spajanje je jako bitno...

Primer

$Y, d 5$ → zabret A i a faze

→ Uzemljenje zvezdista trafosa → bitno za izračun KS

Ne uzemljuju se 35kV i 20kV mreže. Ako mreža nije uzemljena onda se tora koja je spojena sa zemljom zove ZEMLJOSPOJ

→ Na 110kV mreži se vrši uzemljenje i to samo jednog trafosa od njih. hrpu

otpor na 300A
induktivitet Petersenta } koristimo za uzemljenje 35kV mreže

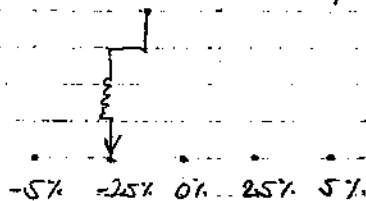
* Za napajanje $X/0.4$ koristimo $Y/25$ $Dy5$ za veće napone
 $Y/0$ nije uzemljen

* Za 110/x
220/x $Y/0$ s tercijarom

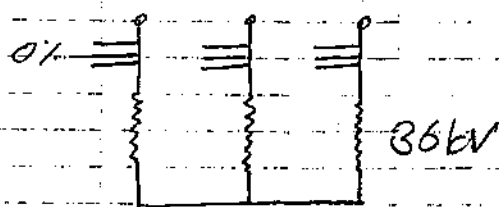
→ Glavni problem je "ugadati" napon. Treba regulirati trafo.

Dije vrste regulacije 1. Regulacija pod teretom ($110/x$)
2. Regulacija u P.H. ($X/0.4$)

Postoji $\pm 4\%$ $\pm 5\%$ / sa 3 ili 5 položaja

20. 10. 2008.

* ako na primaru poraste napon → porast
će i na sekundaru

→ povećati broj zavojica na primaru

* obrnuto, povećava se napon na sekundaru
povećati zavojice na primaru

Samo je jedan Mali Ivica!

17

nije poželjno mijenjati broj zavojica

→ Druga vrsta regulacije jest mjerenje položaja sklopke za vrijeme opterećenja; ta mora osigurati veliki broj zamjene zarađaja (od 12% do 15% sa troškom od 1.5 %)

→ Ta sklopka je skupa ko je i li trafo

Svi distributivni trafici (110/35(20), (10)) imaju tabu sklopku

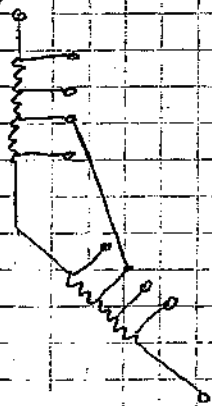
Mrežni trafici 400/220 400/110 220/110

Ernestina

Ukratko: Na sekundaru uvijek imamo 36.5, 38 kV (to je više od 35 kV)

Kad se na mrežu spoji neki distributivni veliki potrošač on vuče napon. Manji napon na sekundaru → zahtijeva se promjena zarađaja na primaru. To je zadatak regulacijskih sklopki

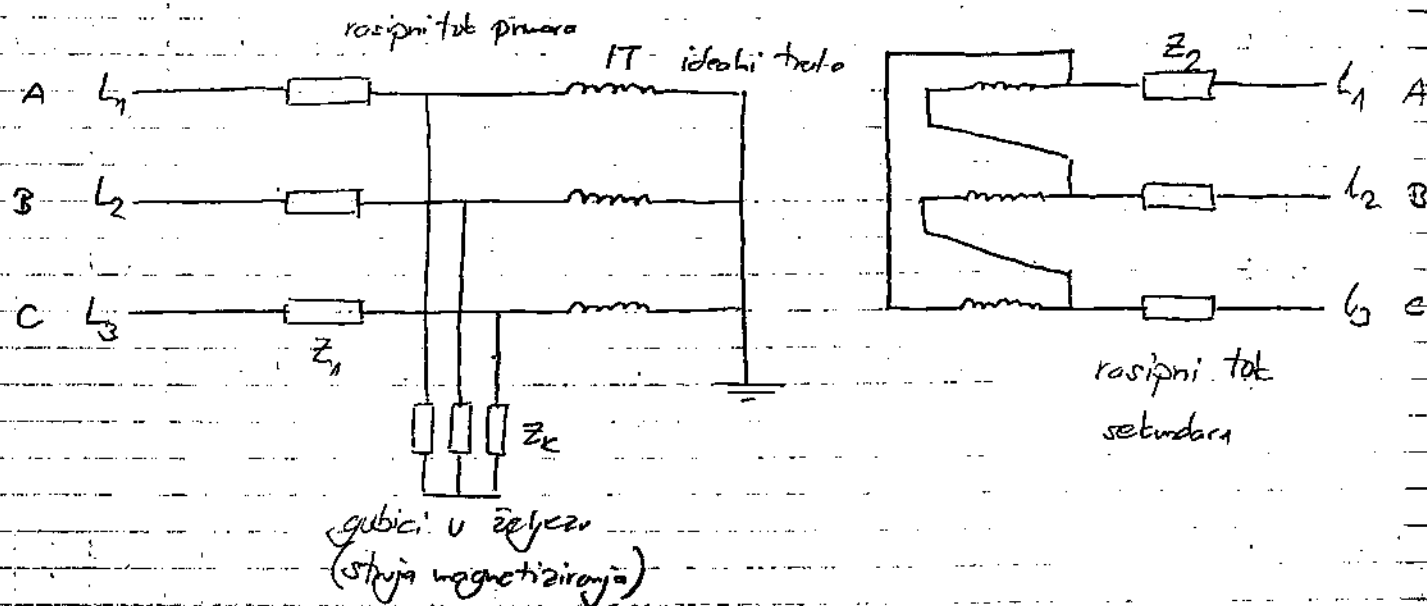
Popravna (basa) regulacija je uređena da se promijene tokovi djelatne snage u mreži (400/220 ili 400/110)

- može biti uzdužna, poprečna, basa

Bitno: Ne možemo djelovati sa regulacijom na djelatnu snagu već samo na jačinu snagu

Matematički model

→ impedancija koju uzimamo u proračun je posljedica rasipnog magn. toka

→ strujni trafo mora biti kratko spojen da postoji struja sekundara koja će svojim djelovanjem (svojim AZ) jobsat najveću primarnu struju tako da ona ne naraste previše. Inače su struja primara postane struja magnetiziranja → jezgra ode u p.m.

pr. proračunu trafosa potrebno je primarne impedancije pretvoriti na sekundarnu stranu

prim → sek

$$S = \frac{U_1^2}{Z_1} = \frac{U_2^2}{Z_1''}$$

$$Z_1'' = Z_1 \left(\frac{U_2}{U_1} \right)^2$$

→ Snaga je ista i na prim. i sek.

sek → prim

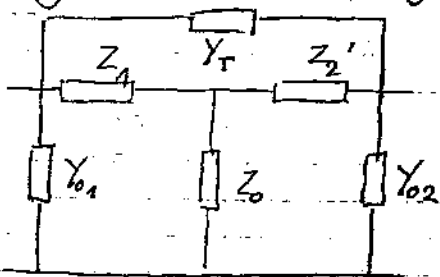
$$Z_2' = Z_2 \left(\frac{U_1}{U_2} \right)^2$$

* To je T shema i ima jedno fiktivno ovanite iznad primara i sekundara. To nije dobro jer struja magnetiziranja ide kroz primar samo kroz primar.

Onda mi to pretvorno u Π shemu

* Iz opće zvezde se može pretvoriti u opći poligon, ali obrnuto nemamo! Jedino trokut u zvezdu.

→ Iz zvezde u opći poligon prelazimo u admittancijama

$$* Y_T = \frac{\frac{1}{Z_1} \cdot \frac{1}{Z_2'}}{\frac{1}{Z_1} + \frac{1}{Z_2'} + \frac{1}{Z_0}} = \frac{Z_0}{Z_2' \cdot Z_0 + Z_1 \cdot Z_0 + Z_1 \cdot Z_2'}$$

$$= \frac{1}{\frac{Z_2' + Z_1 + Z_1 \cdot Z_2'}{Z_0}}$$

$$* Z_T = Z_1 + Z_2' + \frac{Z_1 \cdot Z_2'}{Z_0}$$

Z_0 je $\approx 100 \cdot Z_1$ pa taj dio zanemaruemo

$$Z_T = Z_1 + Z_2'$$

Fizikalno gledajući Y_{02} ni ne postoji, ali je bitno...

$$Y_{01} = \frac{\frac{1}{Z_1} \cdot \frac{1}{Z_0}}{\frac{1}{Z_1} + \frac{1}{Z_2'} + \frac{1}{Z_0}} = \frac{Z_2'}{Z_2' \cdot Z_0 + Z_1 \cdot Z_0 + Z_1 \cdot Z_2'} = \frac{1}{Z_0 + Z_1 + \frac{Z_1 \cdot Z_0}{Z_2'}}$$

$$* Z_{01} = Z_0 + Z_1 + \frac{Z_0 \cdot Z_1}{Z_2'}$$

$\frac{Z_1}{Z_2'} \approx 1$ ako je proračunato na isti napon, pa je:

$$* Y_{01} = \frac{1}{Z_0(1 + \frac{Z_1}{Z_0})} = \frac{1}{2Z_0} = \frac{Y_0}{2}$$

$$Z_{01} = 2 \cdot Z_0$$

Probaj sam riješiti Y_{02} ...

→ Na ovom načinu modelu više nemamo optimu emisiju smo pretpostavili da su nam giveni broj zavoja i nazivna napona isti.....
Znači, lakše nam je raditi sa posmatran mrežom

POKUS KRATKOG SPOJA

Sekundar kratko spojen, čekamo da potekne nazivna struja

$U_{K\%}$ u postocima

* Nazivna struja \Rightarrow iz nazivne snage S_n i nazivnog napona U_n
nije loše još gurnuti wattmetar i izmeriti P_k (gubici u bakru)
 $3 \cdot I_n^2 \cdot R$ su gubici i na primaru i na sekundaru

* Primarni AZ potrošnju struju nešto nešto bla...

$$U_{K\%} = \frac{I_n \cdot Z_T}{\frac{U_n}{\sqrt{3}}} \cdot 100 = \frac{\frac{S_n}{\sqrt{3}U_n} \cdot \sqrt{3} \cdot Z}{U_n} \cdot 100 = \frac{S_n}{U_n^2} Z \cdot 100$$

\Rightarrow lakšno

$$Z_T = \frac{U_{K\%}}{100} \frac{U_n^2}{S_n} [\Omega]$$

$$\frac{U_{K\%}^2}{MVA} = \frac{V}{A}$$

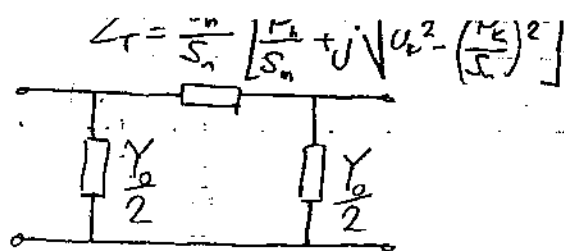
to je samo iznos, a to je impedancija koja ima realni i imaginarni
zato iskazujemo gubitke u bakru

$$P_k = 3 \cdot I_n^2 \cdot R = 3 \cdot \left(\frac{S_n}{\sqrt{3}U_n} \right)^2 \cdot R = \frac{S_n^2}{U_n^2} \cdot R$$

$$R = \frac{P_k \cdot U_n^2}{S_n^2}$$

$$X = \sqrt{Z^2 - R^2} = \sqrt{U_k^2 \cdot \frac{U_n^4}{S_n^2} - P_k^2 \frac{U_n^4}{S_n^2}} = \frac{U_n^2}{S_n} \sqrt{U_k^2 - \frac{P_k^2}{S_n^2}}$$

$$Z = \frac{U_n^2}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + \sqrt{U_k^2 - \frac{P_k^2}{S_n^2}} \right] [\Omega]$$

Y_0 računamo pomoću pokusa praznog hoda.

POKUS PRAZNOG HODA

→ Transformator se spoji na U_n , sekundar otvoren, mjerimo snagu na ulazu, struju magnetiziranja.

$$*I_0 = \frac{U_n}{\sqrt{3}} Y_0 \quad Y_0 = \frac{\sqrt{3} I_0}{U_n}$$

$I_0 = i_0 \cdot I_n$ koliki dio nožne struje je struja P.H. (magnetiziranja)

$$*Y_0 = \frac{\sqrt{3} \cdot i_0 \cdot I_n}{U_n} = \frac{\sqrt{3} i_0}{U_n} \cdot \frac{S_n}{\sqrt{3} \cdot U_n} = i_0 \cdot \frac{S_n}{U_n^2}$$

$$i_0 = (0.01 \div 0.05)$$

$$P_0 = 3 \left(\frac{U_n}{\sqrt{3}} \right)^2 \cdot G_0$$

G_0 je djelatni dio od Y_0

$$P_0 = U_n^2 \cdot G_0 \Rightarrow G_0 = \frac{P_0}{U_n^2}$$

$$B_0 = \sqrt{Y_0^2 - G_0^2} = \sqrt{i_0^2 \cdot \frac{S_n^2}{U_n^4} - \frac{P_0^2}{U_n^4}} = \frac{S_n}{U_n^2} \sqrt{i_0^2 - \frac{P_0^2}{S_n^2}}$$

$$Y_0 = \frac{P_0}{U_n^2} - j \frac{S_n}{U_n^2} \sqrt{i_0^2 - \frac{P_0^2}{S_n^2}}$$

→ zato je je induktivnog karaktera
(to je kod admittancija)

$$Y_0 = \frac{S_n}{U_n^2} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \frac{P_0^2}{S_n^2}} \right] \quad [S]$$

Metoda otpora

$$Z'_T = \left(\frac{U_B}{U_n}\right)^2 \cdot Z_T = \frac{U_B^2}{U_n^2} \cdot \frac{U_n^2}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \frac{P_k^2}{S_n^2}} \right] = \frac{U_B^2}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \left(\frac{P_k}{S_n}\right)^2} \right] [\Omega]$$

$$Y'_0 = \frac{U_n^2}{U_B^2} \cdot Y_0 = \frac{U_n^2}{U_B^2} \cdot \frac{S_n}{U_n^2} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \left(\frac{P_0}{S_n}\right)^2} \right] = \frac{S_n}{U_B^2} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \frac{P_0^2}{S_n^2}} \right] [S]$$

$$Z_{Tpu} = \frac{Z_T}{Z_B} = \frac{S_B}{U_n^2} \cdot Z_T = \frac{S_B}{U_n^2} \cdot \frac{U_n^2}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \frac{P_k^2}{S_n^2}} \right] = \frac{S_B}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \frac{P_k^2}{S_n^2}} \right] p.u.$$

S_B obično 100 MVA

$$Y_{0pu} = \frac{U_n^2}{S_B} \cdot \frac{S_n}{U_n^2} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \left(\frac{P_0}{S_n}\right)^2} \right] = \frac{S_n}{S_B} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \left(\frac{P_0}{S_n}\right)^2} \right] p.u.$$

→ to sve su numeričke vrijednosti naše π sheme

110 kV

30 MVA

220 kV

160 MVA

kontrolne veličine priročne snage

* termička snaga ovisi o vodičima

240 kvadratna termička granica je 120 MVA

400 kV žerjavica 1200 MVA (to je dosta za cijelu Hrvatsku)

Konkretna veličine

mali T veliki T

$U_{k1} = 4\% - 15\%$ od U_n

$P_k = 2.5\% - 0.5\%$ od S_n

$i_0 = 2.5\% - 0.5\%$ od I_n

$P_0 = 15\% - 40\%$ od P_k

mali T veliki T
20 kVA ÷ 400 MVA

Samo je jedan mali trič!

→ Za 10/X su gubici u željezu znatno veći od onih u bateri

19 GWh željezo 186 GWh bateri

$10^6 = [kWh]$ ostali kWh gubitaka košta 40 lipa

24

→ u praksi nemamo prijenosni čimbenik jednak razinama čimbenika zbog unutarnjih padova napona

→ u Ernestincu se koristi trieto 400/115 kV. Reg. stepena se koristi na primaru zbog manjih struja. Tu stepena je $\pm 12 \times 1.25$ tj. ima 13 položaja tako da možemo mijenjati broj namota primara u slučaju višeg ili nižeg napona na sekundaru

→ ± 12 položaja sa 1.25%. Kao što
13. položaj je nominalni napon
(onačje u sredini)

→ zato što na primaru postoji više namota (1.547. zbog padova napona) rano u modelu to znači da imamo aktivnu EMS koja smeta za proračun → toga se moramo riješiti

Primjer:

$$S_n = 100 \text{ MVA}$$

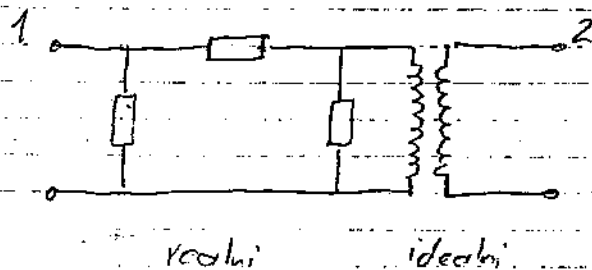
$$U_{k\%} = 12\%$$

$$i_0 = 1\%$$

$$P_k = 1\% \text{ od } S$$

$$P_0 = 25\% P_v$$

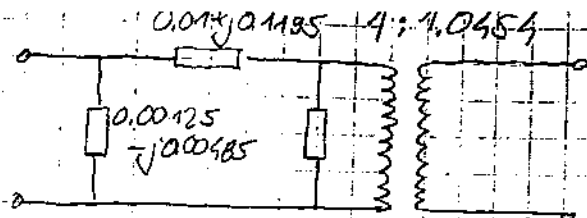
$$A = 220/115 / 220/110$$

$$Z_{T_{eu}} = \frac{S_B}{S_n} \left[\frac{P_k}{S_n} + j \sqrt{U_k^2 - \left(\frac{P_k}{S_n} \right)^2} \right] = 0.01 + j 0.1195$$

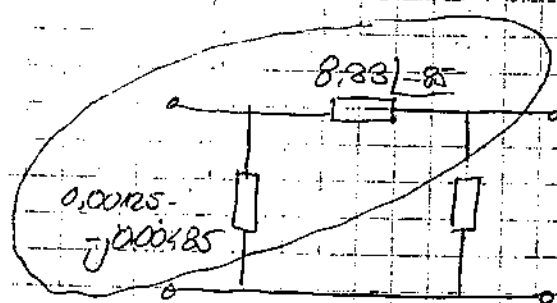
$$* S_B = S_n = 100 \text{ MVA}$$

$$Y_{0_{P.V.}} = \frac{S_n}{S_B} \left[\frac{P_0}{S_n} - j \sqrt{i_0^2 - \left(\frac{P_0}{S_n} \right)^2} \right] = 0.0025 - j 0.0047$$

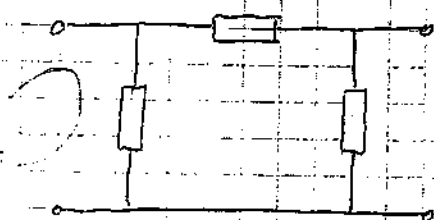
$$Y_T = \frac{1}{Z_T} = \frac{1}{0.01 + j0.1195} = \frac{0.01 - j0.1195}{0.01^2 + 0.1195^2} = 0.686 - j8.3$$

$$Y_T = 8.33 \angle -85.22^\circ \text{ p.u.}$$

obrati pažnju na (-)

Isto, duga ADMITANCIJA SU induktivnog karaktera dok je kod vodova obično admittancija bila kapacitivna (sa +), a vodovima induktivnog karaktera

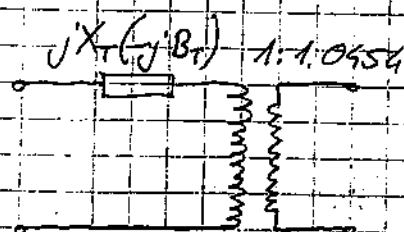
→ taj dio se može zanemariti

* kod trafoa su induktivni gubici puno veći od gubitaka

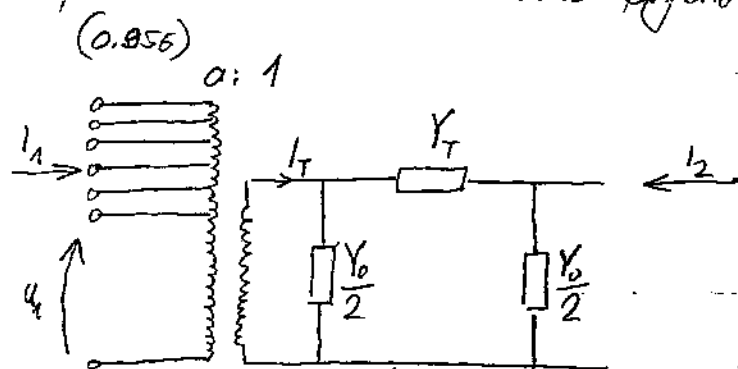
→ u kompleksnoj ravni:

→ zato je:

* moramo naći mehanizam da trafo pretvorimo u pasivni element, a da pri tome ne zanemarimo prijenosni gubici

$$220/115 \text{ kV} / 220/110 \text{ kV} = \frac{220}{220} \cdot \frac{110}{115} = 0.956:1$$

* na primaru imaš više napona po jednoj zavoji nego na sekundaru
Zato, smanjivanje broja zavoji na primaru povećavaš iznos napona na sekundaru

na primaru je $\frac{1}{0.956}$ napona više nego na sekundaru, a to je 5.54%

$$a = 0.95 \div 1.15$$

$$\frac{U_1}{U_T} = a = \frac{I_T}{I_1}$$

$$I_T = (U_T - U_2) \cdot Y_T + U_T \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$I_1 = \frac{I_T}{a} = (U_T - U_2) \cdot \frac{Y_T}{a} + \frac{U_T}{a} \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$= \left(\frac{U_1}{a} - U_2 \right) \frac{Y_T}{a} + \frac{U_1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2} = \left(U_1 - U_2 \cdot a \right) \frac{Y_T}{a^2} + \frac{U_1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2}$$

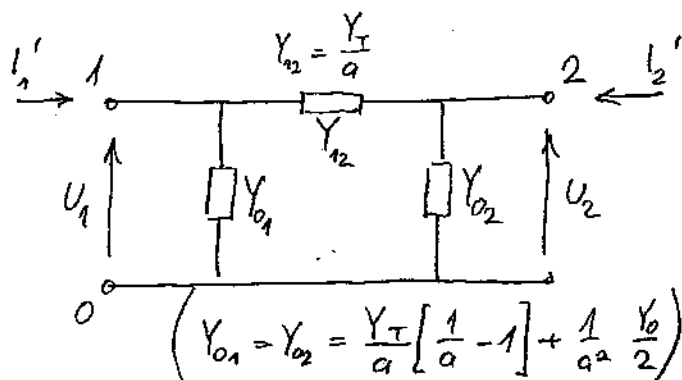
$$I_2 = (U_2 - U_T) \cdot Y_T + U_2 \cdot \frac{Y_0}{2} = \left(U_2 - \frac{U_1}{a} \right) Y_T + U_2 \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$= \left(U_2 \cdot a - U_1 \right) \cdot \frac{Y_T}{a} + U_2 \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$I_1 = (U_1 - aU_2) \frac{Y_I}{a^2} + \frac{U_1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$I_2 = (U_2 \cdot a - U_1) \frac{Y_I}{a} + U_2 \cdot \frac{Y_0}{2}$$

I_1 i I_2 kao funkcije od U_1 i U_2

Y -one moramo dobiti tako da vrijede ISTE naponste prilike kao i za prethodne sheme. ZA SVAKO STANJE!!!

$$I_1' = (U_1 - U_2) Y_{12} + U_1 \cdot Y_{01}$$

$$I_2' = (U_2 - U_1) Y_{12} + U_2 \cdot Y_{02}$$

1. Kratko spojimo točku 2, a na ulaz stavljamo U_1

$$U_2 = 0$$

$$U_1 = 1$$

$$I_1 = 1 \cdot \frac{Y_I}{a^2} + \frac{1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2}$$

$$I_2 = -1 \cdot \frac{Y_I}{a}$$

za približnu π -shemu (onu prije)

$$I_1' = Y_{12} \cdot 1 + 1 \cdot Y_{01}$$

$$I_2' = -Y_{12} \cdot 1$$

$$\left. \begin{aligned} \frac{Y_T}{a^2} + \frac{1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2} &= Y_{12} + Y_{01} \\ Y_{12} &= -\frac{Y_T}{a} \end{aligned} \right\} \Rightarrow \begin{aligned} Y_{01} &= \frac{1}{a^2} \left[Y_T + \frac{Y_0}{2} \right] - \frac{Y_T}{a} \\ Y_{01} &= \frac{Y_T}{a} \left[\frac{1}{a} - 1 \right] + \frac{1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2} \end{aligned} \quad (*)$$

2. Kratko spojimo točku 1, narmemo U_2 na 2

$$U_1 = 0$$

$$U_2 = 1$$

$$\left. \begin{aligned} I_1 &= -\frac{Y_T}{a} \\ I_2 &= Y_T + \frac{Y_0}{2} \end{aligned} \right\} \text{ za približnu } \pi \text{ shemu}$$

$$I_1' = -Y_{12}$$

$$I_2' = Y_{12} + Y_{02}$$

$$Y_T + \frac{Y_0}{2} = \frac{Y_T}{a} + Y_{02}$$

$$Y_{02} = Y_T \left(1 - \frac{1}{a} \right) + \frac{Y_0}{2} \quad (*)$$

$$Y_{12} = \frac{Y_T}{a}$$

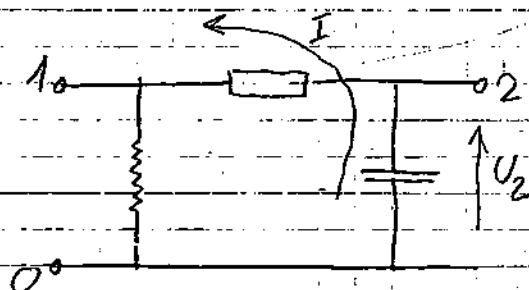
$$Y_{02} = \frac{Y_T}{a} \left(1 - \frac{1}{a} \right) + \frac{Y_0}{2}$$

Samo je jedan Mali Ircal

→ Sa ovako dobivenim parametrima, više nam ne treba IT

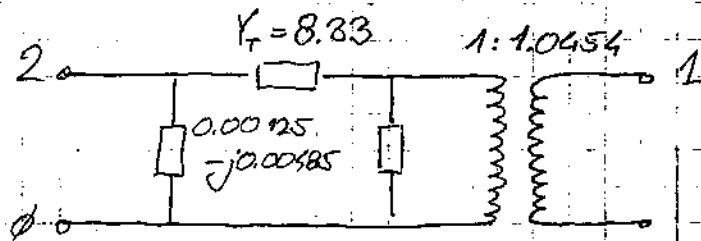
Za $a < 1$ na izlazu dobivamo veći napon U_2 → formule

$$\left. \begin{aligned} (*) \quad Y_{01} &= \frac{Y_T}{a} \left[\frac{1}{a} - 1 \right] + \frac{1}{a^2} \cdot \frac{Y_0}{2} \\ &\quad \begin{matrix} > Y_T & > 0 \end{matrix} \\ Y_{02} &= Y_T \left(1 - \frac{1}{a} \right) + \frac{Y_0}{2} \end{aligned} \right\}$$

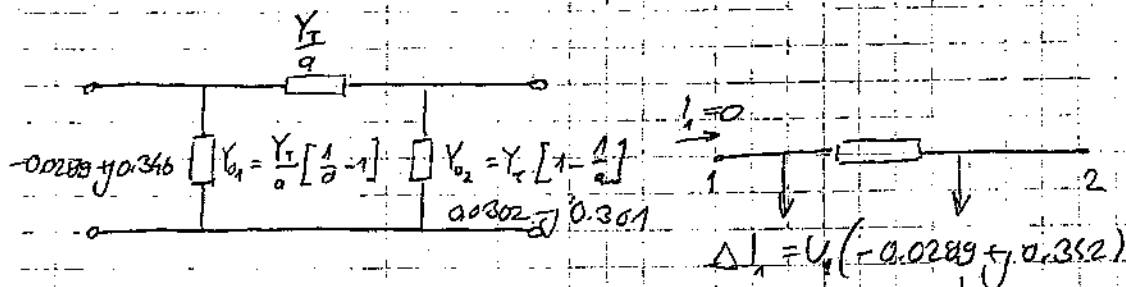
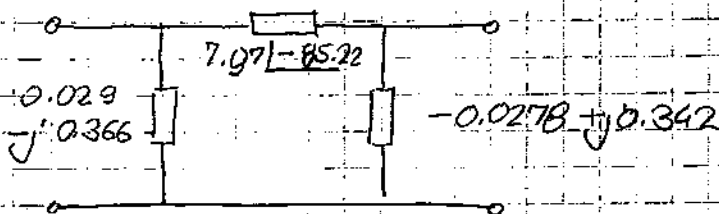
* Struja I ploi u drugom naponu i napon se povećava

Prethodni primjer

$$Y_{02} = Y_T \left(1 - \frac{1}{a}\right) = 8.33 \angle -85.22^\circ$$

$$Y_{01} =$$

U.P.H. ništa ne teče na primaru

$$\sum I = 0$$

$$\Delta I_1 + \Delta I_2 = 0$$

$$-\Delta I_1 = \Delta I_2$$

$$-U_1 (-0.0289 + j0.356) = U_2 (0.0302 - j0.361)$$

$$\frac{U_1}{U_2} = \frac{0.0302 - j0.361}{0.0289 - j0.346} = \frac{0.3528 \angle -85.22}{0.3571 \angle -85.22} = 1.04545$$

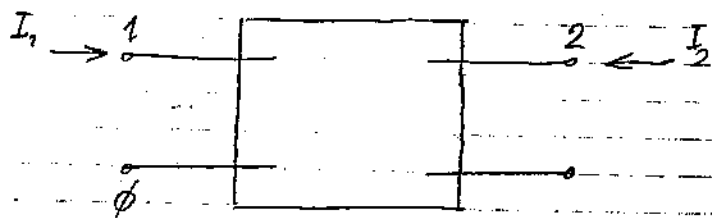
Samo je jedan mali izračun

$$-U_1 \cdot \frac{Y_T}{a} \left[\frac{1}{a} - 1 \right] = U_2 \cdot Y_T \left[1 - \frac{1}{a} \right]$$

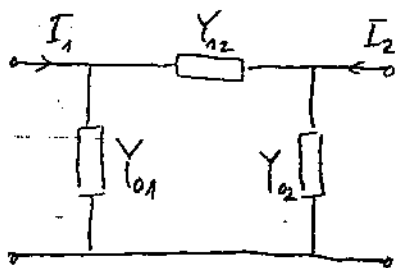
$$U_1 \left[\frac{1}{a} - \frac{1}{a^2} \right] = U_2 \left[1 - \frac{1}{a} \right]$$

$$\boxed{\frac{U_1}{U_2} = \frac{\cancel{1} \cdot \frac{1}{a}}{\frac{1}{a} \left[\frac{1}{\cancel{a}} - 1 \right]} = a}$$

→ to vrijedi uvijek, ali kad uzmemo u obzir Y_0 onda nije baš strogo, ali je blizu

$$\begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Y_{11} & Y_{12} \\ Y_{21} & Y_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \end{bmatrix}$$

$$I_1 = (U_1 - U_2) Y_{12} + U_1 Y_{01} = U_1 (Y_{12} + Y_{01}) + U_2 (-Y_{12})$$

$$I_2 = (U_2 - U_1) Y_{12} + U_2 Y_{02} = U_1 (-Y_{12}) + U_2 (Y_{12} + Y_{02})$$

$$\begin{bmatrix} Y_{12} + Y_{01} & -Y_{12} \\ -Y_{12} & Y_{12} + Y_{02} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{Y_T}{a} + \frac{Y_T}{a} \left[\frac{1}{a} - 1 \right] & -\frac{Y_T}{a} \\ -\frac{Y_T}{a} & \frac{Y_T}{a} + Y_T \left[1 - \frac{1}{a} \right] \end{bmatrix} =$$

matrica adm, funkcija ovisište

31

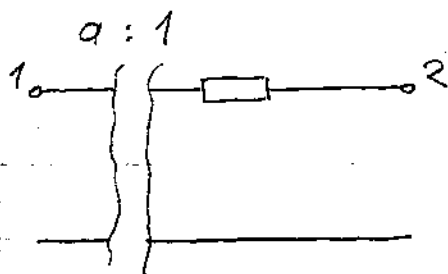
Samo je jedan Mali Vrcal

$$\begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \frac{Y_T}{a^2} & -\frac{Y_T}{a} \\ -\frac{Y_T}{a} & Y_T \end{bmatrix} \begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \end{bmatrix}$$

* Okej je ta matrica ogromna... samo 3 elementa promenili!
dubio sam istu matricu ????

metod se svi mijenjaju, ako promijenimo prijenosni gubici trafa
→ zato treba još nebi' trafa kojim ćemo mijenjati model
→ Gauss Seidelova metoda

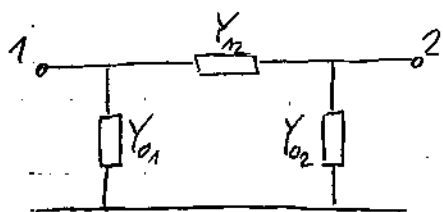
→ Sad zanemarimo Y_0

$$\frac{U_1}{U_2} = a = \frac{I_2}{I_1}$$

$$I_1 = (U_1 - a U_2) \frac{Y_T}{a^2}$$

$$I_2 = (U_2 a - U_1) \frac{Y_T}{a}$$

$$I_1' = (U_1 - U_2) Y_{12} + U_1 \cdot Y_{01}$$

$$I_2' = (U_2 - U_1) Y_{12} + U_2 \cdot Y_{02}$$

treba nam bit $I_1 = I_1'$ 32

Samo je jedan Mali Ivica!

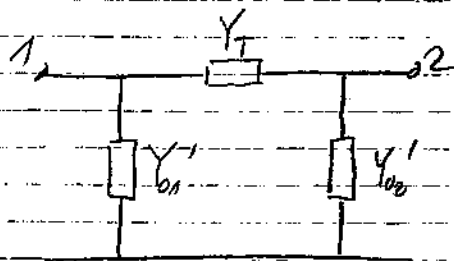
Pravljena prijenosnog mjera ne želimo da nam se Y matrica mijenja, da neš moro probijamo

$$(U_1 - aU_2) \frac{Y_T}{a^2} = (U_1 - U_2) Y_T + U_1 \cdot Y_{o1}$$

$$\begin{aligned} * Y_{o1} &= \frac{1}{U_1} \left[(U_1 - aU_2) \frac{Y_T}{a^2} - (U_1 - U_2) Y_T \right] = Y_T \left[\left(\frac{1}{a^2} - 1 \right) - \frac{U_2}{U_1} \left(\frac{1}{a} - 1 \right) \right] = \\ &= Y_T \left(\frac{1}{a^2} - 1 \right) - \frac{U_2}{U_1} Y_T \left(\frac{1}{a} - 1 \right) \end{aligned}$$

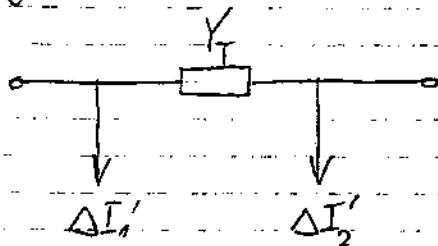
Y_{o1} je fja napona, ali se zato uzdužna impedancija ne mijenja.

$$* Y_{o2} = \dots = \frac{U_1}{U_2} Y_T \left(1 - \frac{1}{a} \right)$$

te perodne admitanije množimo s naponom i dobijemo ove nete struje

→ Ova crtica na Y_{o1}' nam označava da se uzdužna impedancija ne mijenja

$$\begin{aligned} \Delta I_1' &= U_1 \cdot Y_{o1}' = \\ &= U_1 \cdot Y_T \left(\frac{1}{a^2} - 1 \right) - U_2 \left(\frac{1}{a} - 1 \right) \end{aligned}$$

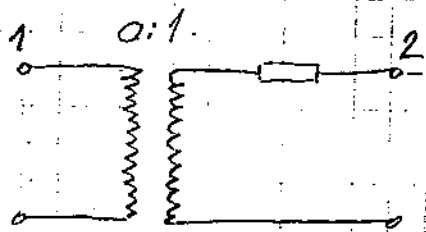
$$\begin{aligned} \Delta I_2' &= U_2 \cdot Y_{o2}' = \\ &= U_1 \cdot Y_T \left(1 - \frac{1}{a} \right) \end{aligned}$$

u svakoj iteraciji računamo struje čvorista

→ vidi se da ΔI_2 ovisi o naponu u ① čvoristu

Samo je jedan Mali Ivice!

→ to su bila dva modela transformatora, sad ćemo učiti treći koji je isti ali drugačiji...

ovo je idealno

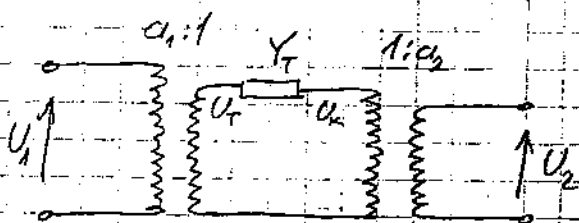
* al mi zbog nečega napretno i na primaru nenaizimi broj

zavojja npr,

npr. 231/115

400/115

u2 nazimi 380

$$\frac{U_1}{U_t} = a_1 = \frac{l_T}{l_1}$$

$$\frac{U_2}{U_K} = a_2 = \frac{l_K}{l_2}$$

$$* I_t = (U_t - U_K) Y_T$$

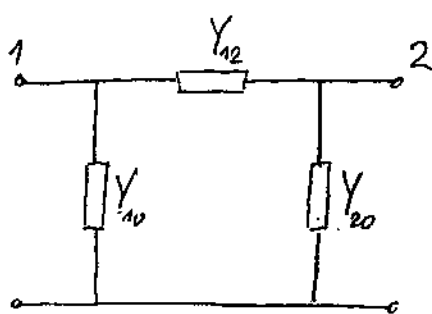
$$I_1 \cdot a_1 = \left(\frac{U_1}{a_1} - \frac{U_2}{a_2} \right) Y_T$$

$$\boxed{I_1 = \left(U_1 \cdot a_2 - U_2 \cdot a_1 \right) \frac{Y_T}{a_1^2 a_2}} = \left(U_1 \frac{a_2}{a_1} - U_2 \right) \frac{Y_T}{a_1 a_2}$$

$$* I_K = (U_K - U_t) Y_T$$

$$I_2 \cdot a_2 = \left(\frac{U_2}{a_2} - \frac{U_1}{a_1} \right) Y_T$$

$$\boxed{I_2 = U_2 \cdot \dots} = \left(U_2 \frac{a_1}{a_2} - U_1 \right) \frac{Y_T}{a_1 a_2}$$

$$I_1' = (U_1' - U_2') Y_{12} + U_1' Y_{10}$$

$$I_2' = (U_2' - U_1') Y_{12} + U_2' Y_{20}$$

bla bla \rightarrow idemo na KS u čvoru 2

Kratki spoj u čvoru 2 a $U_1 = U_1' = 1$

$$\begin{array}{l|l} I_1 = \frac{Y_E}{a_1^2} = \frac{a_2}{a_1} \cdot \frac{Y_E}{a_1 a_2} & I_1' = Y_{12} + Y_{10} \\ I_2 = -\frac{Y_E}{a_1 a_2} & I_2' = -Y_{12} \end{array} \quad \left| \quad \begin{array}{l} Y_{12} = -\frac{Y_E}{a_1 a_2} \\ Y_{10} = \frac{Y_E}{a_1 a_2} \left(\frac{a_2}{a_1} - 1 \right) \end{array} \right.$$

Kratki spoj u čvoru 1 a $U_2 = 1$

$$\begin{array}{l|l} I_1 = -\frac{Y_E}{a_1 a_2} & I_1' = -Y_{12} \\ I_2 = \frac{a_1}{a_2} \cdot \frac{Y_E}{a_1 a_2} = \frac{Y_E}{a_2^2} & I_2' = Y_{12} + Y_{20} \end{array} \quad \left| \quad \begin{array}{l} Y_{12} = \frac{Y_E}{a_1 a_2} \\ Y_{20} = \frac{Y_E}{a_1 a_2} \left(\frac{a_1}{a_2} - 1 \right) \end{array} \right.$$

* kad je $a_2 = 1$ (zasto? ne znam...) onda dobivamo: \rightarrow naš model

$$Y_{10} = \frac{Y_E}{a_1} \left(\frac{1}{a_1} - 1 \right) \quad Y_{20} = \frac{Y_E}{a_1} \left(\frac{a_1}{1} - 1 \right) = Y_E \left(1 - \frac{1}{a_1} \right)$$

$$Y = \begin{vmatrix} Y_{12} + Y_{10} & -Y_{12} \\ -Y_{12} & Y_{12} + Y_{20} \end{vmatrix}$$

matricu admitancija treba već sad znati

Elementi:

- 11 zbiraj međuvoltnage i odvoltnage tog čvorišta
 12 = 21 (simetrična) negativna vrijednost među...
 22 zbiraj među... i odvoltnage tog čvorišta

$$Y = \dots = \begin{vmatrix} \frac{Y_E}{a_1 a_2} + \frac{Y_E}{a_1 a_2} \left(\frac{a_2}{a_1} - 1 \right) & -\frac{Y_E}{a_1 a_2} \\ -\frac{Y_E}{a_1 a_2} & \frac{Y_E}{a_1 a_2} + \frac{Y_E}{a_1 a_2} \left(\frac{a_1}{a_2} - 1 \right) \end{vmatrix} =$$

$$= \begin{vmatrix} \frac{Y_E}{a_1 a_2} \cdot \frac{a_2}{a_1} & -\frac{Y_E}{a_1 a_2} \\ -\frac{Y_E}{a_1 a_2} & \frac{Y_E}{a_1 a_2} \cdot \frac{a_1}{a_2} \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} \frac{Y_E}{a_1} & -\frac{Y_E}{a_1 a_2} \\ -\frac{Y_E}{a_1 a_2} & \frac{Y_E}{a_2} \end{vmatrix}$$

$$\begin{vmatrix} I_1 \\ I_2 \end{vmatrix} = Y \cdot \begin{vmatrix} U_1 \\ U_2 \end{vmatrix}$$

→ to je najjednostavniji model trafca, s tim da je a_1 promjenjiv, a a_2 je konstantan (samo na primaru imamo promjenjivi prijenosni omjer)

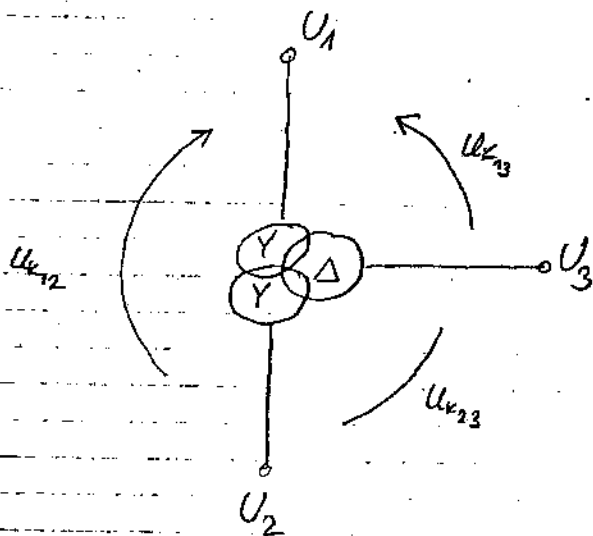
Ista grupa spoja
 Isti prijenosni omjer
 Snage se razlikuju do $1/3$

} uvjeti za paralelu trafca

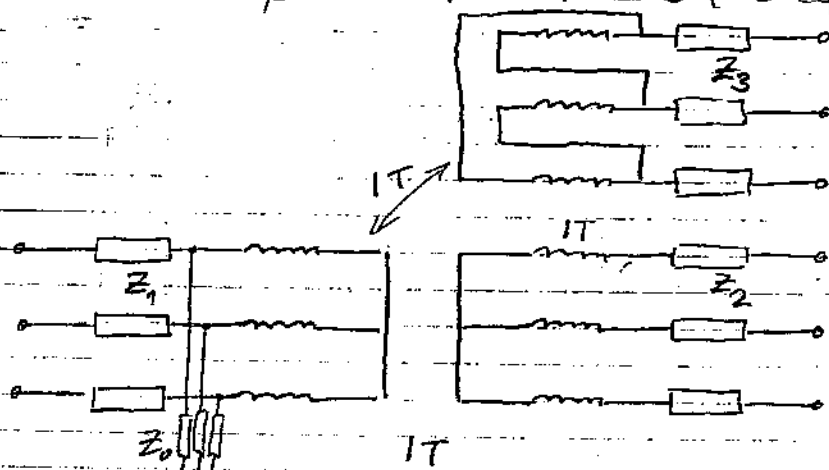
U EES-u su najčešće trofazni transformatori (tercijar, spojevi se u trokut ili zvijazu i tako poništavaju nulte komponente struje)

Takav tercijar nam ne čini trofazni trafo. Ali imamo i tabnih (u Tumbrima), na tercijar se priključu određeni teret (priqušnica)

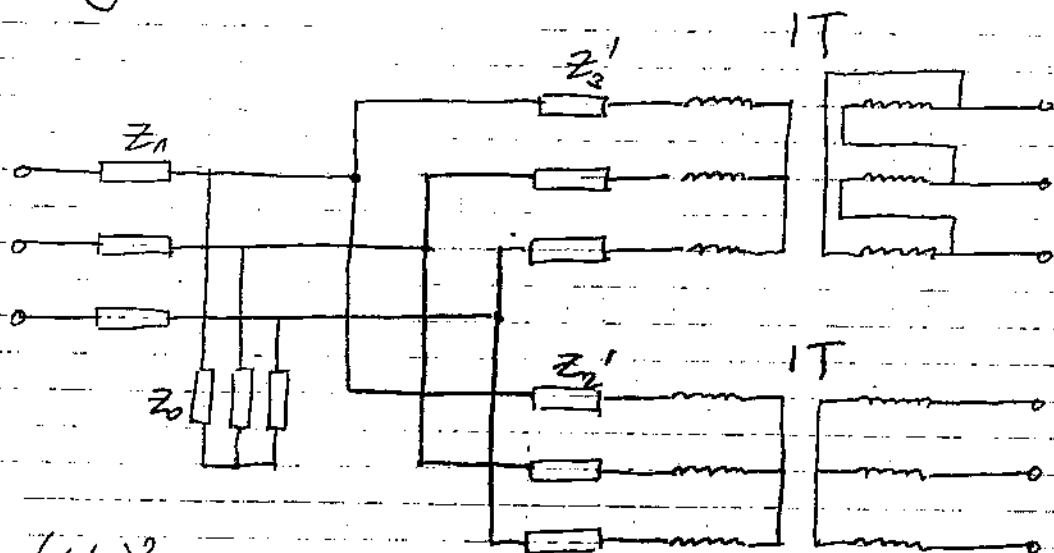
TRONAMOTNI TRAFU

tu se isto rade potresi PH i KS (odredjemo gubitke)

tercijar ne treba graditi za punu snagu, već od primarne 1/3 snage

$$Z_3' = \left(\frac{U_1}{U_2} \right)^2 Z_3$$

$$Z_2' = \left(\frac{U_1}{U_2} \right)^2 Z_2$$

Z_{12}, Z_{13}, Z_{23}

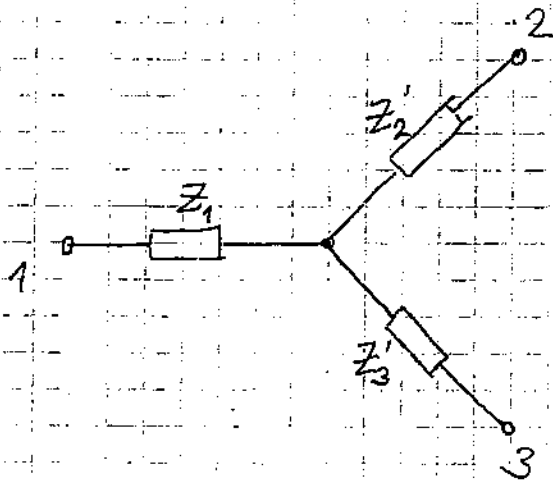
Samo je jedan mali Ispit!

$$Z_{12} = \frac{U_{12}^2}{S_{12}} \left[\frac{P_{K12}}{S_{12}} + j \sqrt{U_{K12}^2 - \left(\frac{P_{K12}}{S_{12}} \right)^2} \right]$$

$$Z_{13} = \frac{U_{13}^2}{S_{13}} \left[\frac{P_{K13}}{S_{13}} + j \sqrt{U_{K13}^2 - \left(\frac{P_{K13}}{S_{13}} \right)^2} \right]$$

$$Z_{23} = \frac{U_{23}^2}{S_{23}} \left[\frac{P_{K23}}{S_{23}} + j \sqrt{U_{K23}^2 - \left(\frac{P_{K23}}{S_{23}} \right)^2} \right]$$

iz potusa
KS

da bi bili veseli, malo točno matematički modelirats.

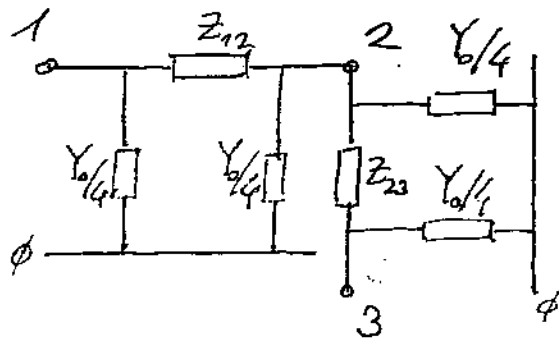
$$\begin{aligned} Z_{12} &= Z_1 + Z_2 \rightarrow Z_1 + Z_{23} - Z_3 = Z_1 + Z_{23} - Z_{13} + Z_1 \\ Z_{13} &= Z_1 + Z_3 \\ Z_{23} &= Z_2 + Z_3 \end{aligned} \Rightarrow \begin{aligned} Z_1 &= \frac{1}{2} (Z_{12} - Z_{23} + Z_{13}) \\ Z_2 &= \frac{1}{2} (Z_{12} + Z_{23} - Z_{13}) \\ Z_3 &= \frac{1}{2} (Z_{13} + Z_{23} - Z_{12}) \end{aligned}$$

$Z_{12}, Z_{13}, Z_{23} \rightarrow$ iz potusa KS

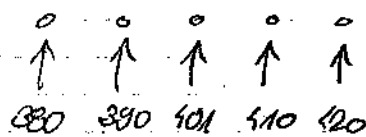
$Z_1, Z_2, Z_3 \rightarrow$ računamo iz toga

Može se desiti da je Z_2 mali u odnosu na Z_1 i Z_3 ,
a čak se može i desiti da bude NEGATIVAN.

Onda dobijemo L-shemu...

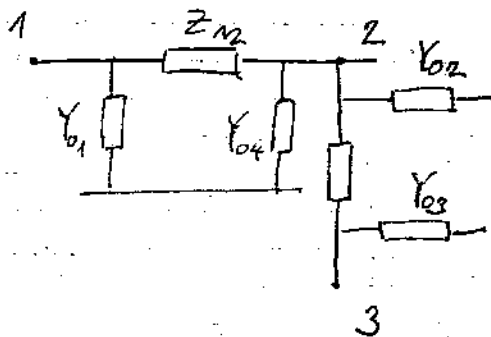

U Tumbira hemredu mijenjat pod opterećenja ali imamo netaknu strukturu...

$$400 / 115 / 31.5$$

$$1.045 / 1.05 = 0.996$$

to je stvarna shema

Naša mreža proizvodi 500 MVar, a potrošimo ih oko 50. To je OK, jer nam daje napajanje, ali samo do neke granice

Ernestinao 100 MVar

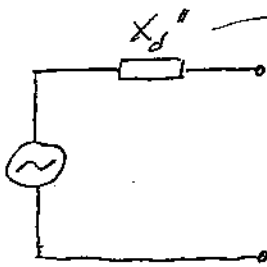
Tumbri 50 MVar

→ to su u stvari netakne PRIGUŠNICE

GENERATORI

→ oni nam ne trebaju za precizan tokova snage, već nam praveći kratki spoj

Kratki spoj je brz, a generatoru treba neko vrijeme da ga osjeti, pa nam je važan rasipni magnetski tok

* djelotvorni dio je zanemariv, a ovaj X_d'' je rasipno magnetsko polje - zadržuje se u Ω , ali je to teško uporediti sa voltižnima u mreži, pa koristimo neku snagu

$$\boxed{\frac{X_d'' [\Omega]}{U_{ng}^2} \cdot S_n \cdot 100\% = X_d'' [\%]} \quad \frac{U_n^2}{S_n} - \text{bazna impedancija}$$

ovaj je najjednostavniji model, a inače je teško kompliciran (TG, HG):

TG - 3000 rpm (pogonski stroj - parna turbina)

HG - sporobodne mašine (magnetski slika nije full komplicirana)

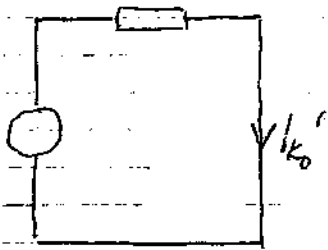
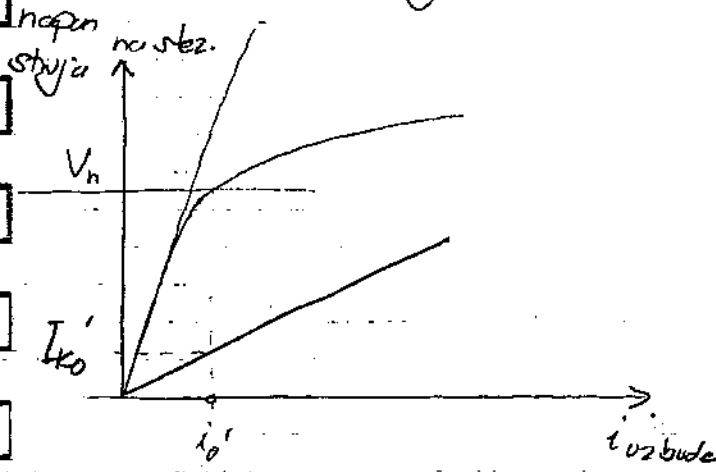
* X_d' - probazna reaktancija generatora

X_d - sinhrona reaktancija generatora, rasipni magnetski tok
kotan \Rightarrow struja trajnog KS = nazivnoj struji
($X_d = 100\%$)

* Pingušni namot se stavlja do pingušje procele magnetskog polja u rotor

Sinkrona reaktancija

Samo je jedan Mali Ivica!

nakon kratkog spajanja pričekamo neko vrijeme da armatura počne djelovati, da smanji to polje (stac. stanje) nakon nekoliko minuta...

Nakon nekog vremena (nekoliko minuta) proteče struja $I_{ko'}$ koja je od polne jedinice nazivnoj struji

$$X_d = \frac{V_n}{I_{ko'}}$$

$$X_n = \frac{V_n}{I_n}$$

$$X_{d\%} = \frac{X_d}{X_n} \cdot 100\%$$

$$X_{d\%} = \frac{\frac{V_n}{I_{ko'}}}{\frac{V_n}{I_n}} = \frac{I_n}{I_{ko'}} \cdot 100\% = 1$$

nakon su formirali napon i snaga pa ćemo "probit" pomoću toga izraziti X :

$$X_{d\%} = X_d \cdot \frac{I_n}{V_n} \cdot 100 = X_d \cdot \frac{3V_n \cdot I_n}{3V_n^2} = X_d \cdot \frac{S_n}{U_{ng}^2} \cdot 100\%$$

$$X_d [\Omega] = \frac{X_d \%}{100} \cdot \frac{U_{ng}^2}{S_n} [\Omega]$$

X_d se može posmatrati i računati u trenutku nastanka KS...

"Pradke u rotor i poništi svoj uzrok..."

u početku da $10 \cdot I_n \rightarrow X_d = 10\%$

to se može srediti sa nekim sigurnosnim otporima i transformator

Index d znači uzdužna stajnja (u fazi sa rotacijom)

$$X_d'' [\Omega] = \frac{X_d'' \%}{100} \cdot \frac{U_n^2}{S_n}$$

a sad malo brojimo po p.u. veličinama

$$p.u. \Rightarrow X_d [p.u.] = \frac{X_d \%}{100} \cdot \frac{U_n^2}{S_n} \cdot \frac{S_B}{U_{ng}^2}$$

$$X_d p.u. = \frac{X_d \%}{100} \cdot \frac{S_B}{S_n}$$

\rightarrow veći generator \rightarrow manji $X_d p.u.$

KS-en određujemo reaktancije

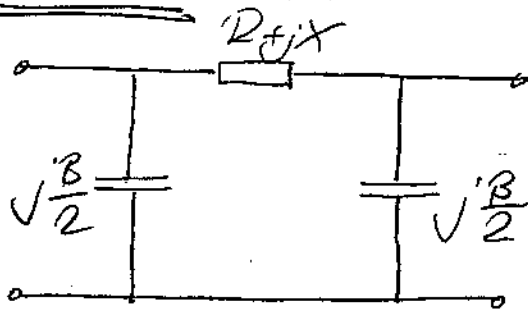
X_d - sinhrana reaktancija

X_d' - prelazna reaktancija

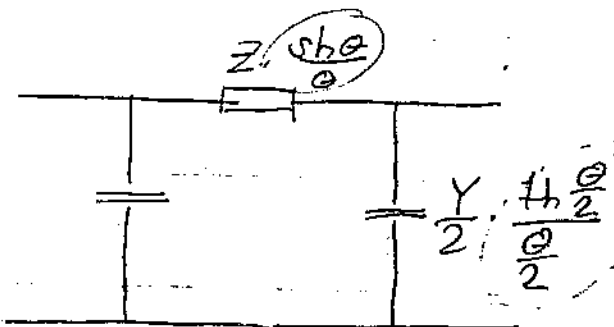
X_d'' - početna reaktancija

Samo je jedan mali izračun

MOEV

→ do 200km je jačto točica
iznad toga nam treba točica π sheng

→ korekcijski faktori

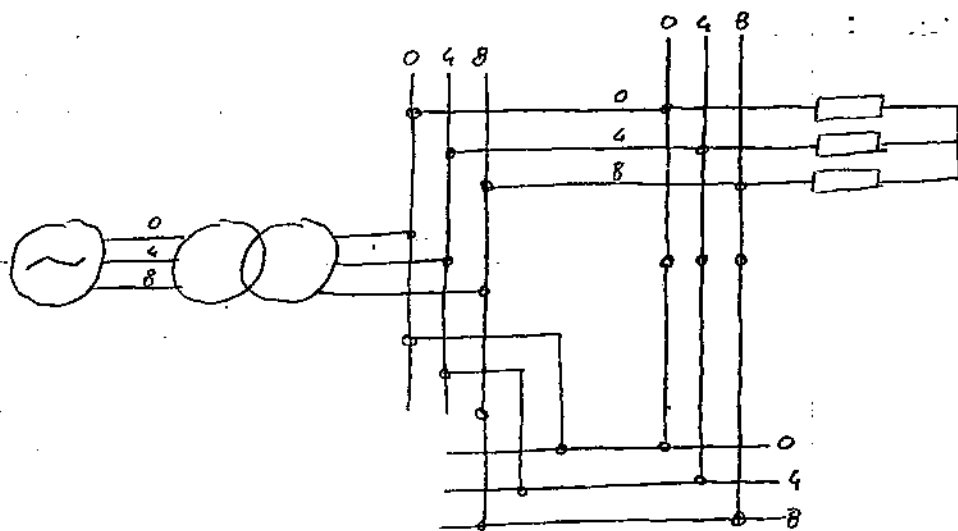
to je prevelika komplikacija za premalo dobijta

Aluocel	$R_1 [\Omega/km]$	$X_1 [\Omega/km]$	$C_{B1} [mS/km]$
150/25	0.18	0.42	0.00275
240/40	0.12	0.41	0.00278
360/60	0.08	0.40	0.00285
490/65	0.06	0.40	0.003
2x490/65	0.03	0.31	0.01380

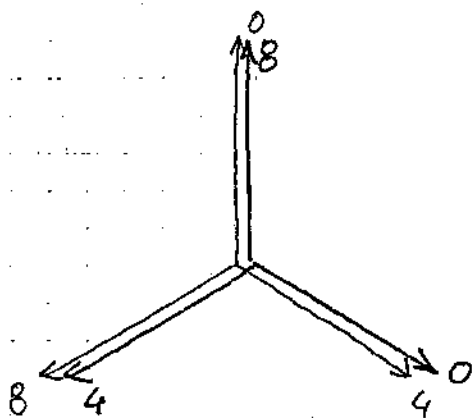
Znamo vodove, trafoe, generatore, referentne elektrans,
Sheng u okviruškma → i sad računamo

* Mreže se mogu crtati, jednostavno ili trofazno i onda treba
crtať toj očno s oim pospejčit.

Samo je jedan Mali Ivica!

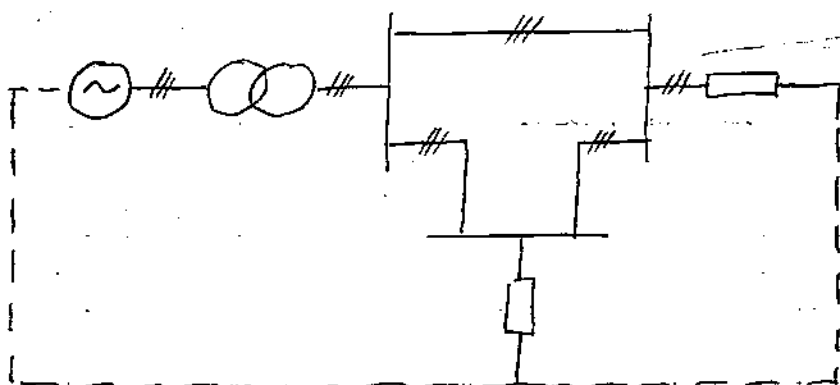
Prije rekonstrukcije u Europi, Hrvatska je prije spajanja sa Srbijom morala promijeniti redoslijed faza, jer uvijek imaju biti spojene 0 i 0, 4 i 4, 8 i 8.....

Natjerali smo frekvenciju da se ovaj naš vektor zavrti brže i da stignemo europski vektor. To je trajalo oko 2 sata.... I onda je nastupila sinkronizacija

Sad već svi prodaju snagu i dobili smo jedinstveno tržište, koje smo i htjeli....

Taj trofazni računi proračunavanja smo usvojili, ali za neke proračune nam je ipak precompliciran jer smo jači.

ob se zna da je traženo
kulta sabirnica

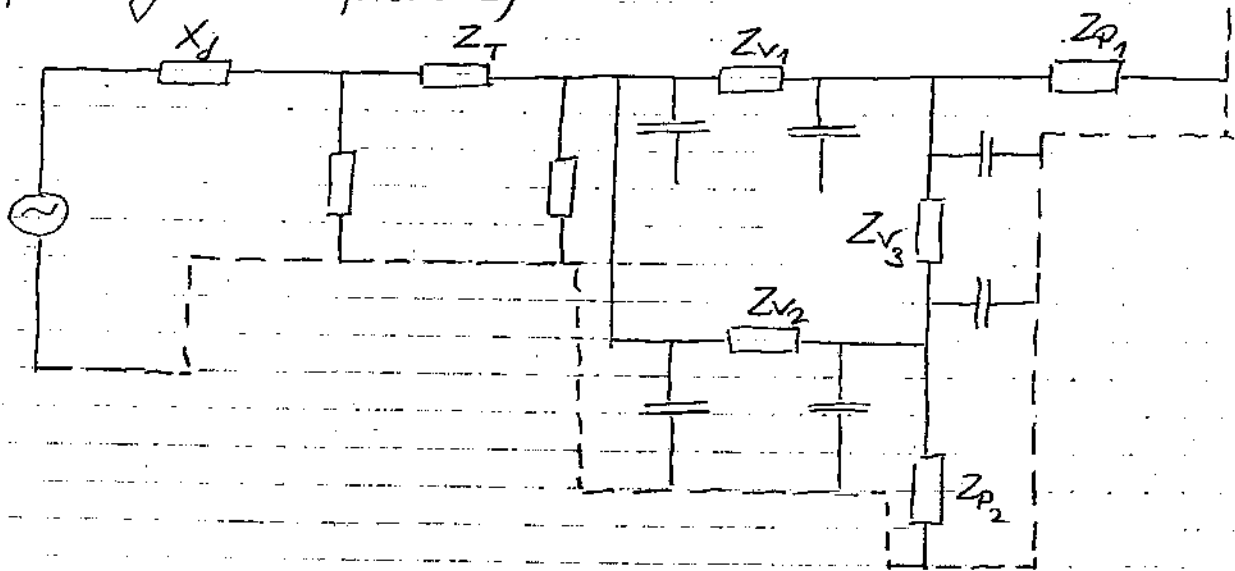
~ Jednopolni grafički model ~

44

Samo je jedan Mali Ivica!

Retpozstavka:

→ simetrično opterećenje (naponi pomaknuti za 120° i sve faze jednako opterećene)

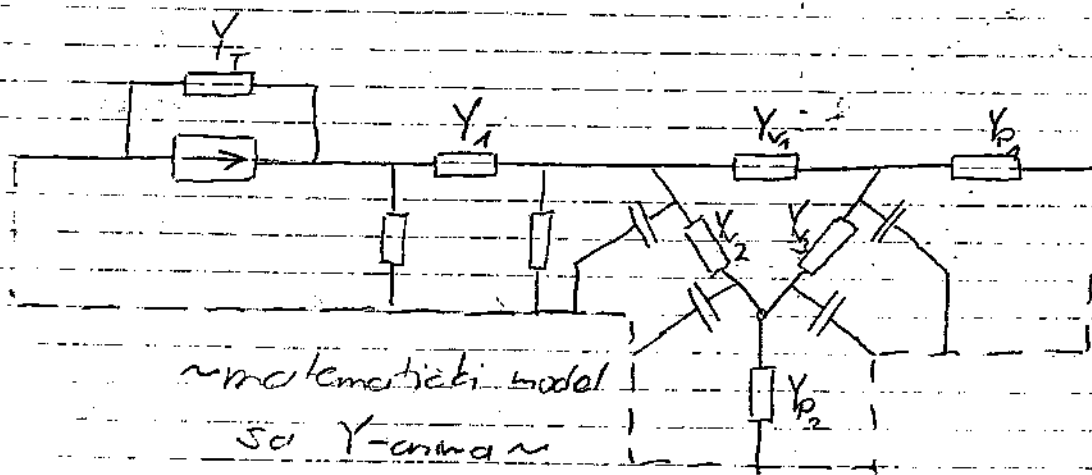
~ matematički model ~

V - vod

P - potrošač

To ćemo rješavati matematičkom činjenicom

I - trafo

~ matematički model ~

sa Y-omama

Model potrošača:

1. Konstantni otpor

$$S = f(U^2)$$

žarije, lučne peći

$$S = \frac{U^2}{Z}$$

2. Konstantnu struju

$$S = f(U)$$

Proizvodnja aluminija, hartna industrija

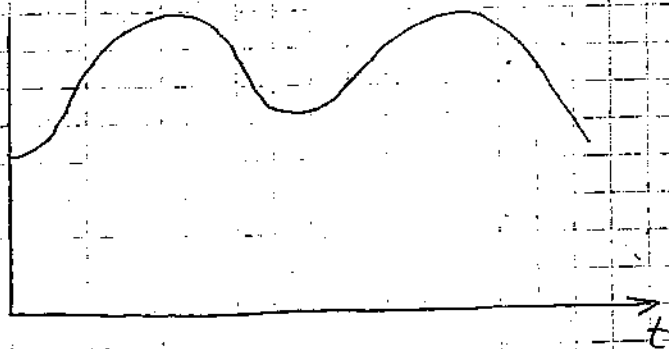
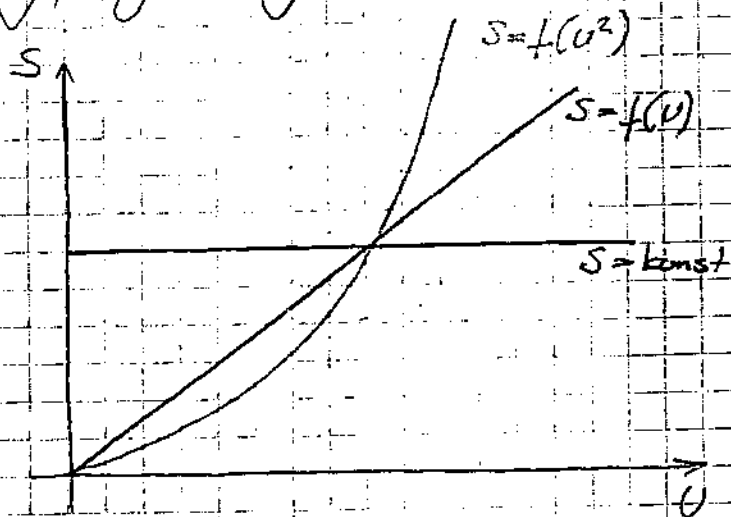
Samo je jedan Mali Ivica!

3. Konstantna snaga

$$S = konst.$$

- motor s konstantnim teretom, (pumpa za vodu)
- visokonaponska mreža (promjena napona na 110 kV neće imati utjecaja iz trošaka na neki potrošaču jer ima milijun regulacija)

Najbolje rješenje je kombinacija svih tri, ali nama je najbliži ovaj 3. model potrošača.

distributivna stanica i njen dnevni dijagram opterećenja

110/x su regulacijski troškovi!

20 x ±1.5% 20 preklopi

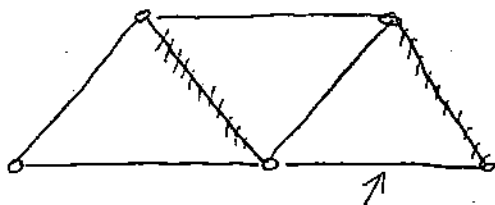
Sad nam treba i nekakva topološka relacija svega toga.

Mi jedinici ćemo koristiti samo neke elemente te

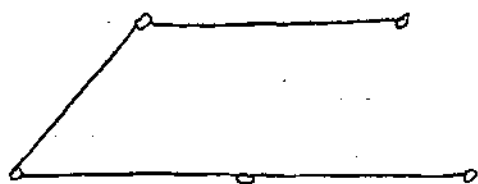
TOPOLOGIJE. Tu imamo dosta pretpostavki, lena i ostalih

pižderijica koje ćemo uzeti u obzir

Ako se u nekoj petlji svake mreže ukloni bilo koja grana mreže, mreža ostaje svake! Kod nas ostane jedan zatvoreni dio ako smijemo samo iz njega ukloniti granu.

↑
Ovu granu ne smijemo micati jer će to živuće ostati u zraku

Ovo je stablo jer nemamo prst iz jednog čvorišta pa opet u njega, bez da neka prsteno doput

n - broj čvorišta

g_{min} - minimalni broj grana

g_{max} - maksimalni broj grana

g - stvarni broj grana

p - broj petlji

$$g_{min} = n - 1$$

$$g_{max} = \frac{n(n-1)}{2}$$

broj nezavisnih grana = temeljni broj petlji

$$p = g - g_{min} = g - n + 1$$

Pr. $n=5$

$$g=7$$

$$g_{min}=4$$

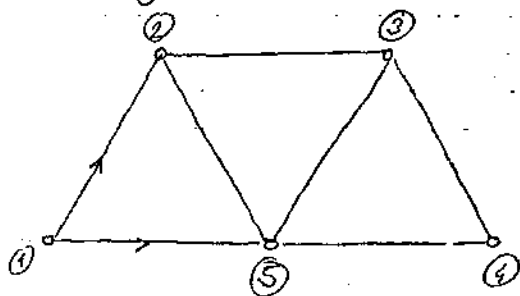
$$p=7-4=3$$

$$g_{max}=10$$

48

Samo je jedan Mafi Ivica!

= nastavljam sa 17/12-cm

* Imamo zadane el. veličinu svake grane i odmitanciju grane između čvorista i & j

Zadano još I_1, I_2, I_3, I_4 (nezavisne struje)

dogovor: \oplus predznak ima struja koja ULAZI u mrežu

\ominus predznak ima struja koja IZLAZI iz mreže

→ I. KZ za čvoriste ① (općeniti slučaj)

$$I_1 = (U_1 - U_2) \cdot Y_{1-2} + (U_1 - U_3) Y_{1-3} + (U_1 - U_4) Y_{1-4} + (U_1 - U_5) Y_{1-5}$$

$$I_2 = (U_2 - U_1) Y_{2-1} + (U_2 - U_3) Y_{2-3} + (U_2 - U_4) Y_{2-4} + (U_2 - U_5) Y_{2-5}$$

$$I_{n-1} = (U_{n-1} - U_1) Y_{(n-1)-1} + (U_{n-1} - U_2) Y_{(n-1)-2} + \dots + (U_{n-1} - U_n) Y_{(n-1)-n}$$

~ sustav od $n-1$ nezavisnih jednačbi, n -ta jednačina je linearno zavisna ~

$U_1, \dots, U_n \Rightarrow$ nepoznata

Napon u referentnom ili zavisnom čvoristu \Rightarrow poznat

$$I_1 = U_1 \sum_{i=2}^n Y_{1-i} + U_2 (-Y_{1-2}) + \dots + U_n (-Y_{1-n})$$

$$I_2 = U_1 (-Y_{2-1}) + U_2 \sum_{i=1}^n Y_{2-i} + \dots + U_n (-Y_{2-n})$$

$$I_{n-1} = U_1 (-Y_{(n-1)-1}) + U_2 (-Y_{(n-1)-2}) + \dots + U_{n-1} \sum_{i=1}^n Y_{(n-1)-i} + U_n (-Y_{(n-1)-n})$$

Referentno čvoriste - točka u kojoj MORAMO imati zadan napon (jedan od $U_i, i=1, \dots, n$) da bi mogli riješiti sustav od $n-1$ nepoznanica

$$1. - U_n \cdot \left[\sum_{i=2}^n Y_{1-i} - Y_{1-2} - Y_{1-3} - \dots - Y_{1-n} \right]$$

$$2. - U_2 \cdot \left[\sum_{\substack{i=1 \\ i \neq 2}}^n Y_{2-i} - Y_{2-1} - Y_{2-3} - \dots - Y_{2-n} \right]$$

$$I_1 = (U_1 - U_n) \sum_{i=2}^n Y_{1-i} + (U_2 - U_n)(-Y_{1-2}) + \dots + (U_{n-1} - U_n)(-Y_{1-(n-1)})$$

$$I_2 = (U_1 - U_n)(-Y_{2-1}) + (U_2 - U_n) \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq 2}}^n Y_{2-i} + \dots + (U_{n-1} - U_n)(-Y_{2-(n-1)})$$

$$I_{n-1} = (U_1 - U_n)(-Y_{(n-1)-1}) + (U_2 - U_n)(-Y_{(n-1)-2}) + \dots + (U_{n-1} - U_n) \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq n-1}}^n Y_{(n-1)-i}$$

n-1 jednačina

Napon u n-tom čvoristu nam je poznat

$$\begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \\ \vdots \\ I_{n-1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \sum_{i=2}^n Y_{1-i} & -Y_{1-2} & -Y_{1-3} & \dots & -Y_{1-n} \\ -Y_{2-1} & \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq 2}}^n Y_{2-i} & -Y_{2-3} & \dots & -Y_{2-n} \\ \vdots & \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ -Y_{(n-1)-1} & -Y_{(n-1)-2} & -Y_{(n-1)-3} & \dots & \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq n-1}}^n Y_{(n-1)-i} \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} U_1 - U_n \\ U_2 - U_n \\ \vdots \\ U_{n-1} - U_n \end{bmatrix}$$

MATRICA ADMITANCIJA ČVORIŠTA

(FULL VAŽNA MATRICA) najvažnija!

Ova matrica opisuje karakter mreže:

→ dijagonalni elementi

$$Y_{ii} = \sum_{j=1, j \neq i}^n Y_{i-j}$$

suma admitancija grana koje obze u zadanom čvoru

→ vandijagonalni elementi

$$Y_{ij} = -Y_{i-j}$$

Samo je jedan Mali Izital

Y_{ii} vlastita admitancija čvorista i

Y_{ij} međusabna admitancija između čvorista i & j

$$I_n = - \sum_{i=1}^{n-1} I_i$$

$$[I] = [Y] \cdot [\Delta U]_{n-1}'$$

$$[\Delta U] = [Y]^{-1} \cdot [I]$$

$$[Y]^{-1} = [Z]$$

matrica koja se može koristiti, ali je nužno
za proračun kratkog spoja

$${}_n^1[I] = {}_n^1[Y] \cdot {}_n^1[U] \rightarrow \text{nerješivo, ali vrijedi za slučaj kada imamo}$$

zadano referentno čvoriste između 1-n

Z_{ii} vlastita impedancija čvorista

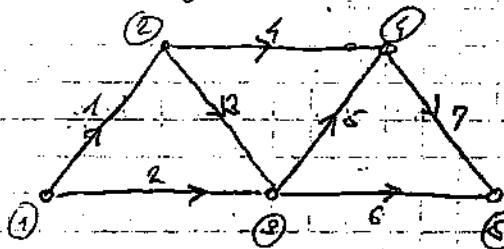
Z_{ij} međusabna impedancija čvorista

Y matrica — sadrži brojeve nula

Z matrica — sadrži elemente $\neq 0$

M - matrica incidencije

$M = \text{broj čvorova} \times \text{broj grana}$

orijentacija grana:

niže čvoriste \rightarrow više čvoriste

	1	2	3	4	5	6	7
①	1	1					
②	-1		1				
③		-1	-1		1	1	
④					-1		1
⑤						-1	-1

$M =$

referentni čvor

$$Y = M \cdot y \cdot M^T$$

matrica admitancija čvorista

spojna (incidenčna) matrica

matrica admitancija grana

$y =$

y_{1-2}	0	0	0	0	0	0
	y_{1-3}					
		y_{2-3}				
			y_{2-4}			
				y_{3-4}		
					y_{3-5}	
						y_{4-5}

$$Y = \begin{bmatrix} 1 & 1 & & & & & \\ -1 & & 1 & 1 & & & \\ & -1 & -1 & & 1 & 1 & \\ & & & -1 & -1 & & 1 \\ & & & & & -1 & -1 \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} y_{1-2} & & & & & & \\ & y_{1-3} & & & & & \\ & & y_{2-3} & & & & \\ & & & y_{2-4} & & & \\ & & & & y_{3-4} & & \\ & & & & & y_{3-5} & \\ & & & & & & y_{4-5} \end{bmatrix} \times \begin{bmatrix} 1 & -1 & & & & & \\ -1 & & -1 & & & & \\ & 1 & -1 & & & & \\ & 1 & & -1 & & & \\ & & 1 & -1 & & & \\ & & 1 & & -1 & & \\ & & & 1 & & -1 & \end{bmatrix} =$$

$M \cdot y =$

y_{1-2}	y_{1-3}	0	0	0	0	0
$-y_{1-2}$	0	y_{2-3}	y_{2-4}	0	0	0
0	$-y_{1-3}$	$-y_{2-3}$	0	y_{3-4}	y_{3-5}	0
0	0	0	$-y_{2-4}$	y_{3-4}	0	y_{4-5}
0	0	0	0	0	y_{3-5}	$-y_{4-5}$

$Y = M \cdot y \cdot M^T =$

y_{1-2}	y_{1-3}					
$-y_{1-2}$		y_{2-3}	y_{2-4}			
	$-y_{1-3}$	$-y_{2-3}$		y_{3-4}	y_{3-5}	
			$-y_{2-4}$	y_{3-4}		y_{4-5}
					$-y_{3-5}$	$-y_{4-5}$

\times

1	-1					
1		-1				
	1	-1				
	1		-1			
		1	-1			
		1		-1		
			1	-1		

$=$

$y_{1-2} + y_{1-3}$	$-y_{1-2}$	$-y_{1-3}$	0	0
$-y_{1-2}$	$y_{2-3} + y_{2-4} + y_{2-5}$	$-y_{2-3}$	$-y_{2-4}$	0
$-y_{1-3}$	$-y_{2-3}$	$y_{3-4} + y_{3-5} + y_{3-6}$	$-y_{3-4}$	$-y_{3-5}$
0	$-y_{2-4}$	$-y_{3-4}$	$y_{2-4} + y_{3-4} + y_{4-5}$	$-y_{4-5}$
0	0	$-y_{3-5}$	$-y_{4-5}$	$y_{3-5} + y_{4-5}$

$5 \times 5 = 25$ elemenata u matrici

$7 \Rightarrow 5 \neq 0$ dijagonalnih elemenata

7 grana $\Rightarrow 7$ vanijagonalnih elemenata

$7 \times 2 = 14$ elemenata $\neq 0$

$25 - 14 - 5 = 6$ elemenata $= 0$

U MATRICI SE MORAJU ZNATI!

Z-matrica impedancije

Inverzna matrica (npr. 100×100) pomoću determinanti ne bi stigla izračunat cijeli život. Zato su majstori zamislili nešto drugo...

$Y \rightarrow$ inverz običnog broja $\frac{1}{Y}$

$Y \rightarrow$ inverzna matrica Y^{-1}

\rightarrow Sad ćemo izbiti iz inverzne matrice

$$A \cdot A^{-1} = E$$

\hookrightarrow jedinična matrica

$$B = A \cdot E = A$$

$$i \times j \cdot j \times k$$

Umet da se smije množiti

$$\boxed{} = \boxed{} \cdot \boxed{}$$

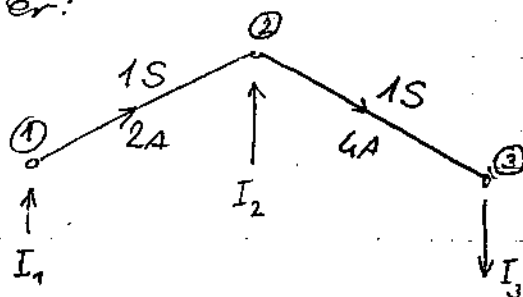
$$\begin{matrix} 1 \\ \vdots \\ n-1 \end{matrix} \boxed{I} = \boxed{Y} \begin{matrix} \Delta U \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} 1 \\ \vdots \\ n-1 \end{matrix} \boxed{\Delta U} = \begin{matrix} 1 & n-1 \\ \vdots & \vdots \\ n-1 & 1 \end{matrix} \boxed{Z} \begin{matrix} 1 \\ \vdots \\ n-1 \end{matrix} \boxed{I}$$

U_n - zadano

\rightarrow Idemo sad to vidjet na jednom primjeru

Primer:

$$I_1 = 2A$$

$$I_2 = 4A$$

$$Y = \begin{bmatrix} 1 & -1 & 0 \\ -1 & 2 & -1 \\ 0 & -1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$Y_{n-1} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix}$$

1. onda se pri stari recipročne vrijednost, onaj koji nije u tom stupcu i tom retku (gdje je pivot) iznosi:

2. umnožak oih ostalih (u odgovarajućem redu i stupcu)

$$Y^{(1)} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & -1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$11 = \frac{1}{\text{pivot}}$$

$$12 = \frac{y_{12}}{\text{pivot}}$$

$$21 = -\frac{y_{21}}{\text{pivot}}$$

$$22 = y_{22} - \frac{y_{12} y_{21}}{\text{pivot}}$$

1. sad dalje neba pivotao dijete...

(no kroz ano plus ovaj put)

$$Y^{(2)} = \begin{bmatrix} 1 - \frac{-1 \cdot 1}{1} & -\frac{-1}{1} \\ \frac{1}{1} & \frac{1}{1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 1 \end{bmatrix}$$

$$= Z = Y^{-1}$$

Kerata toliko i stupaca....

$$11 = y_{11}^{(1)} - \frac{y_{12}^{(1)} y_{21}^{(1)}}{\text{pivot}^{(1)}}$$

$$12 = -\frac{y_{12}^{(1)}}{\text{pivot}^{(1)}}$$

$$21 = \frac{y_{21}^{(1)}}{\text{pivot}^{(1)}}$$

$$22 = \frac{1}{\text{pivot}^{(1)}}$$

$U_3 = 0$ uzevši li smo ③ čvoriste

$$I_3 = -\sum_{i=1}^2 I_i$$

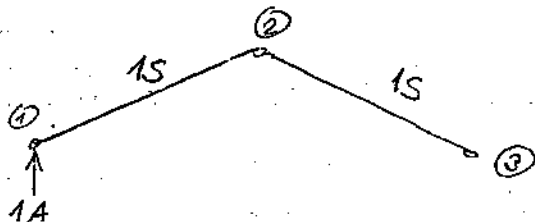
$$I_3 = -6A$$

$$\begin{vmatrix} \Delta U_1 \\ \Delta U_2 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 1 \end{vmatrix} \cdot \begin{vmatrix} 2 \\ 4 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} 8 \\ 6 \end{vmatrix}$$

$$I_{1-2} = (U_1 - U_2) y_{1-2} = 2 \cdot 1 = 2A$$

$$I_{2-3} = (U_2 - U_3) y_{2-3} = (6 - 0) \cdot 1 = 6A$$

→ Demo mi malo izanaliziraj tu Z matricu

$$Z = \begin{vmatrix} 2 & 1 \\ 1 & 1 \end{vmatrix}$$

lako smo struju prapjerali.

$$Z \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 2 \\ 1 \end{bmatrix} \begin{matrix} U_1 \\ U_2 \end{matrix} \quad \text{ili} \quad Z \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ 1 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 \\ 1 \end{bmatrix}$$

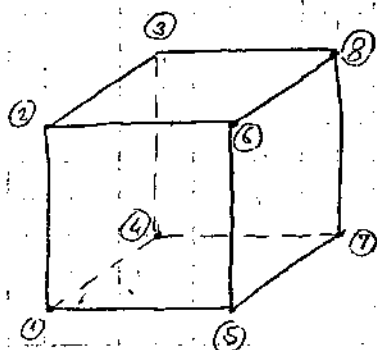
Prikaže napone u pincetnoj mreži u određenom stupcu
doka narinemo 1A.

Z_{21} - napon u čvoristu ② ako je u ① ušlo 1A

Zato je zoreno i matricom distribucije napona.

Problem kocke

To smo kocki iz OE redili...

Izvedemo snodit matricu admitancije.

$$Y = \begin{bmatrix} 3 & -1 & 0 & -1 & -1 & 0 & 0 \\ -1 & \boxed{3} & \boxed{-1} & \boxed{0} & 0 & -1 & 0 \\ 0 & \boxed{-1} & \boxed{3} & \boxed{-1} & 0 & 0 & 0 \\ -1 & \boxed{0} & \boxed{-1} & \boxed{3} & 0 & 0 & -1 \\ -1 & 0 & 0 & 0 & 3 & -1 & -1 \\ 0 & -1 & 0 & 0 & -1 & 3 & 0 \\ 0 & 0 & -1 & -1 & -1 & 0 & 3 \end{bmatrix} \quad \begin{array}{l} \Sigma=0 \\ \Sigma=0 \\ \Sigma=1 \\ \Sigma=0 \\ \Sigma=0 \\ \Sigma=1 \\ \Sigma=1 \end{array}$$

Maximo napravit 7 kocka, pa ne moramo ići po redu...

Možemo ići npr. 3 stupac, pa 5 stupac itd...

Ovo idemo eliminirati stupce koji imaju najviše 0 jer oni u tom retku mijenjaju najmanje elemenata...

$$m=1 \quad k=3$$

$$Y^{(1)} = \begin{bmatrix} 3 & -1 & 0 & -1 & -1 & 0 & 0 \\ -1 & \boxed{\frac{8}{3}} & \frac{1}{3} & -\frac{1}{3} & 0 & \boxed{-1} & 0 \\ 0 & -\frac{1}{3} & \frac{1}{3} & -\frac{1}{3} & 0 & 0 & -1 \\ -1 & \frac{1}{3} & \frac{1}{3} & \frac{8}{3} & 0 & 0 & -1 \\ -1 & \boxed{0} & 0 & 0 & \boxed{3} & \boxed{-1} & -1 \\ 0 & \boxed{-1} & 0 & 0 & \boxed{-1} & \boxed{3} & 0 \\ 0 & 0 & 0 & -1 & -1 & 0 & 3 \end{bmatrix}$$

$\boxed{57}$

Samo je jedan Mali Fortal!

$$m = 2$$

$$k = 6$$

$$Y^{(2)} =$$

3	-1	0	-1	-1	0	0
-1	$\frac{7}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	0
0	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	0	0	0
-1	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{8}{3}$	$\frac{2}{3}$	0	-1
-1	$-\frac{1}{3}$	0	0	$\frac{8}{3}$	$\frac{1}{3}$	-1
0	$-\frac{1}{3}$	0	0	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	0
0	0	0	-1	-1	0	3

$$* \text{ broj} = \frac{\text{sv. val.} \cdot \text{sv. slp}}{\text{pivot}}$$

$$* - \frac{\text{broj}}{\text{pivot}}$$

$$* \frac{\text{broj}}{\text{pivot}}$$

$$m = 3$$

$$k = 7$$

$$Y^{(3)} =$$

$\frac{3}{2}$	-1	0	-1	-1	0	0
-1	$\frac{7}{3}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	0
0	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	0	0	0
-1	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{7}{3}$	$-\frac{1}{3}$	0	$\frac{1}{3}$
-1	$-\frac{1}{3}$	0	$-\frac{1}{3}$	$\frac{7}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
0	$-\frac{1}{3}$	0	0	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	0
0	0	0	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	0	$\frac{1}{3}$

Mijenjaju se oni elementi koji su u retcima s k-tim (označenim) retkom i stupcom a taj element u k-tom je različit od 0. Zbog toga, ako pogledate ovaj skript.

* PIVOT uvijek pozitivan

* Taj redak ne mijenja predznak već se samo dijeli s PIVOTOM.

$m=4$

$k=1$

$Y^{(4)} =$

$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{6}$	0	$-\frac{1}{6}$	$-\frac{1}{6}$	0	0
$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{2}{3}$	$-\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$	0
0	$-\frac{1}{6}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{6}$	0	0	0
$\frac{1}{3}$	$-\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$-\frac{2}{3}$	0	$\frac{1}{3}$
$\frac{1}{3}$	$-\frac{2}{3}$	0	$-\frac{2}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{3}$
0	$-\frac{1}{6}$	0	0	$-\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	0
0	0	0	$-\frac{1}{6}$	$-\frac{1}{6}$	0	$\frac{1}{6}$

$m=5$

$k=2$

$Y^{(5)} =$

$\frac{7}{18}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{18}$	$-\frac{4}{9}$	$-\frac{4}{9}$	$\frac{1}{18}$	0
$-\frac{1}{6}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{6}$	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{6}$	0
$\frac{1}{18}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{7}{18}$	$-\frac{4}{9}$	$-\frac{4}{9}$	$\frac{1}{18}$	0
$\frac{4}{9}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{4}{9}$	$\frac{16}{9}$	$-\frac{8}{9}$	$\frac{1}{9}$	$\frac{1}{3}$
$-\frac{4}{9}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{9}$	$-\frac{8}{9}$	$\frac{16}{9}$	$\frac{4}{9}$	$\frac{1}{3}$
$\frac{1}{18}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{18}$	$-\frac{1}{9}$	$-\frac{4}{9}$	$\frac{7}{18}$	0
0	0	0	$-\frac{1}{3}$	$-\frac{1}{3}$	0	$\frac{1}{3}$

u slijedećem koraku da se
svi elementi pronađu (jer su
u označenom retku i stupcu
svi različiti od nule)

$m=6$

$k=4$

$Y^{(6)} =$

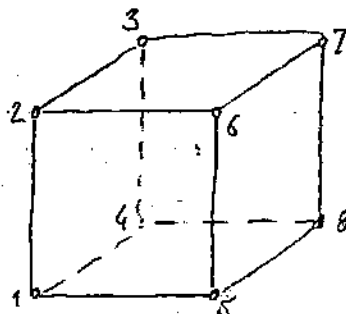
$\frac{1}{2}$	$\frac{3}{12}$	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{4}$	$-\frac{2}{3}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{2}$
$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{16}$	$-\frac{1}{2}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{1}{16}$
$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$-\frac{1}{3}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{12}$
$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{3}{16}$	$-\frac{1}{2}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{3}{16}$
$\frac{2}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{4}{3}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$
$\frac{1}{12}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{16}$	$-\frac{1}{2}$	$\frac{5}{144}$	$\frac{1}{48}$
$\frac{1}{12}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{12}$	$\frac{3}{16}$	$-\frac{1}{2}$	$\frac{1}{48}$	$\frac{13}{48}$

Samo je jedan Mali Ivica!

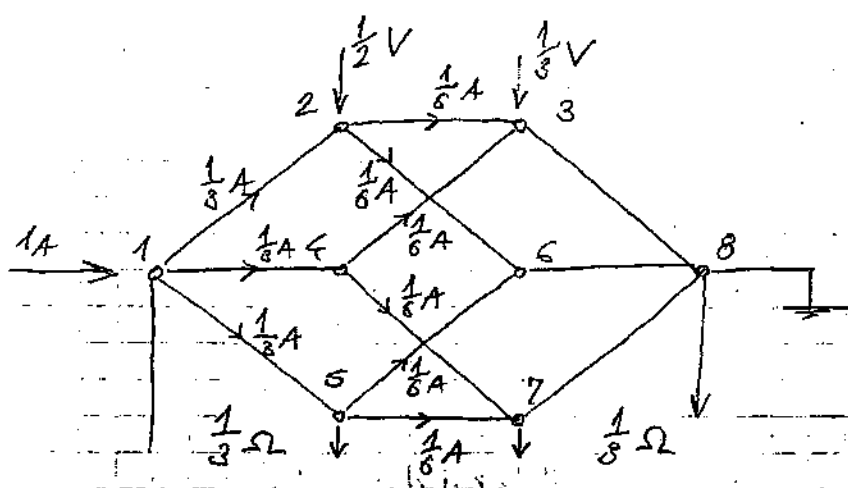
$$Y^{(7)} = \begin{bmatrix} 5/6 & 1/2 & 1/3 & 1/2 & 1/2 & 1/3 & 1/3 \\ 1/2 & 3/4 & 3/8 & 3/8 & 3/8 & 3/8 & 1/4 \\ 1/3 & 3/8 & 7/12 & 3/8 & 1/4 & 5/24 & 5/24 \\ 1/4 & 3/8 & 3/8 & 3/4 & 3/8 & 1/4 & 3/8 \\ 1/2 & 3/8 & 1/4 & 3/8 & 3/4 & 3/8 & 3/8 \\ 1/3 & 3/8 & 5/24 & 1/4 & 3/8 & 7/12 & 5/24 \\ 1/3 & 1/4 & 5/24 & 3/8 & 3/8 & 5/24 & 7/12 \end{bmatrix} = Z$$

Z_{ii} - otpor mreže između čvorista i i referentnog čvorista

*

za npr. $Z_{18} = \frac{1}{3}$ ako postavimo struju od $1A$ na 1 , a uzemljimo 8 , dobit ćemo $\frac{1}{3}V$ u čvoristu 1

Točke 2, 4, 6 su na istom potencijalu

POTENCIJALI

$$\frac{5}{6} - \frac{1}{3} = \frac{1}{2}$$

$$Z_{12} = Z_{14} = Z_{15} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{2} - \frac{1}{6} = \frac{1}{3}$$

$$Z_{16} = Z_{17} = Z_{18} = \frac{1}{3}$$

60

Samo je jedan Mali Ivo!

$$Z_{22} = \frac{3}{4} \Omega$$

$$Z_{21} = Z_{12} = \frac{1}{2} \Omega$$

$$Z_{22} = \frac{3}{8} \Omega$$

$$Z_{23} = \frac{3}{8} \Omega$$

$$Z_{25} = Z_{26} = \frac{3}{8} \Omega$$

trajni isti potencijal

U VN mreži ne raspolažemo sa strujama, već sa snagama

3 vrste čvorova:

- čvorove tereta P, Q

- čvorove generatore $P, |U|, Q_{min}$ i Q_{max}

- čvorove regulatora $|U|, \delta \Rightarrow |U|, \delta = 0$

→ Snage su funkcije više varijabli → iterativne metode rješavanja

$$S = U \cdot I^* = P + jQ$$

+ induktivno

- kapacitivno

$$S = U^* \cdot I = P - jQ$$

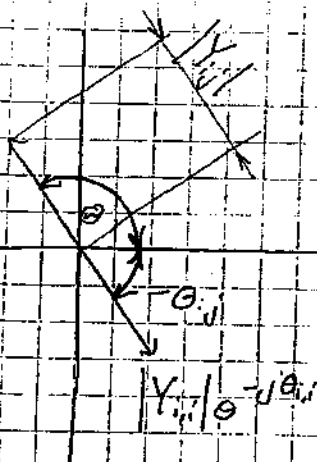
- induktivno

+ kapacitivno

$$S_i = U_i \cdot I_i^* \quad U_i = |U_i| e^{j\delta_i}$$

$$I_i = |I_i| e^{j\delta_i}$$

$$Y_{ij} = -y_{ji} = -(G_{ij} - jB_{ij}) = |Y_{ij}| e^{j\theta_{ij}}$$

dijagonalni 1. kvadrant

vanjdijagonalni 2. kvadrant

$$Y_{ii} = \sum_{j \neq i} y_{ij}$$

$$I_i = [Y]^n [U]$$

$$* S_i = U_i \cdot \sum_{j=1}^n Y_{ij}^* U_{ij}^*$$

$$* S_i = U_i \cdot e^{j\delta_i} \cdot \sum |U_j| e^{-j\delta_j} \cdot |Y_{ij}| \cdot e^{j\theta_{ij}} \\ = U_i \cdot e^{j\delta_i} \cdot \sum |U_j| |Y_{ij}| [\cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) + j \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})]$$

$$* P_i = |U_i| \cdot \sum_{j=1}^n |U_j| |Y_{ij}| \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i=1, \dots, n-1$$

$$* Q_i = |U_i| \cdot \sum_{j=1}^n |U_j| |Y_{ij}| \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i=1, \dots, n-1$$

Tato smo dokazali da snage u i-tan čvoristu ovise o
sukn. snagama svih čvorista.

$$* P_i = |U_i|^2 |Y_{ii}| \cos(\theta_{ii}) + |U_i| \cdot \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n |U_j| |Y_{ij}| \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$* Q_i = -|U_i|^2 |Y_{ii}| \sin(\theta_{ii}) + |U_i| \cdot \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n |U_j| |Y_{ij}| \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

čvoriste tereta \rightarrow tražimo U, δ

čvoriste generatasto \rightarrow tražimo δ_i, Q

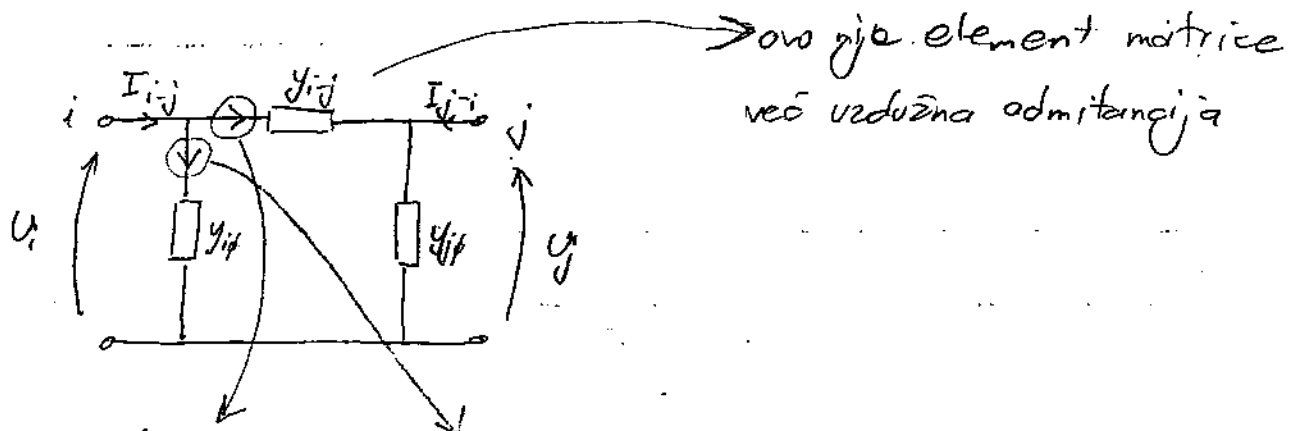
otuda $U_i = E_i + j F_i \quad Y_{ij} = G_{ij} + j B_{ij} \quad \& \quad S_i = U_i \sum_{j=1}^n Y_{ij}^* U_{ij}^* :$

$$P_i = \sum_{j=1}^n [E_i \cdot (E_j G_{ij} - F_j B_{ij}) + F_i (F_j G_{ij} + E_j B_{ij})]$$

$$Q_i = \sum_{j=1}^n [F_i \cdot (E_j G_{ij} - F_j B_{ij}) + E_i (F_j G_{ij} + E_j B_{ij})]$$

$i=1, \dots, n, \quad i \neq \text{ret}$

vektor stanja je ovaj vektor koji sadrži sve napone po iznosu i
kodu u mreži

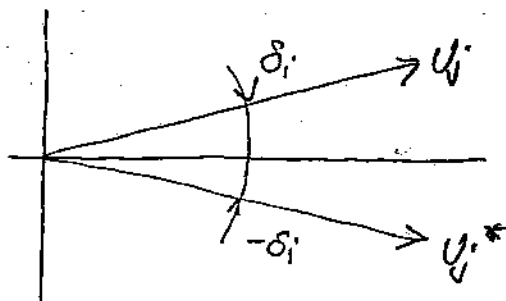

$$I_{i-j} = (U_i - U_j) \cdot y_{ij} + U_i \cdot y_{i0}$$

$$S_{i-j} = U_i \cdot I_{i-j}^* = U_i [(U_i^* - U_j^*) y_{ij}^* + U_i^* y_{i0}^*]$$

$$I_{j-i} = (U_j - U_i) y_{ij} + U_j \cdot y_{j0}$$

$$S_{j-i} = U_j \cdot I_{j-i}^* = U_j (U_j^* - U_i^*) y_{ij}^* + |U_j|^2 y_{j0}^*$$

* gubici $\rightarrow \Delta S = S_{i-j} + S_{j-i} = y_{ij} (U_i^* - U_j^*) (U_i - U_j) + |U_i|^2 y_{i0}^* + |U_j|^2 y_{j0}^*$

$$\Delta S = \underbrace{(U_i^* - U_j^*) y_{ij}^* (U_i - U_j)}_{\Delta P \text{ je uvijek } +} - \underbrace{(|U_i|^2 - |U_j|^2) \cdot \frac{B_{i-j}}{2}}_{\Delta Q_j \text{ je -}}$$

ΔP je uvijek +

ΔQ_j je -

dobitak jol. E zbog top. gubitaka

zato jer je

$$y_{i0}^* = y_{j0}^* = -\frac{B_{i-j}}{2}$$

Samo je jedan Mali-Trical

ΔS = kvadratna forma

U svakoj kvadratnoj formi izraz je pozitivan i uvijek vrijedi:

$$\Delta P > 0$$

fizički: gubici energije
koji se pretvaraju u toplinu

$$\Delta Q > 0$$

fizički: gubici jačine
snage

↓ ↓
kod se ova dva ponište, vodi je
opterećen PRIRODNOM SNAGOM

Idealna snaga - nema gubitnih gubitaka

Hibridne matrice - možemo imati i do 3 ref. čvorista
- nije se održava u praksi

GAUSS-SEIDLOVA METODA

$$(U_i - U_{ref}) = \sum_{j=1}^{n-1} Z_{ij} \cdot I_j \quad n = \text{ref. čv.}$$

↑
nezavisna čvorista

Postoji jedno
zavisno čvorista
REFERENTNO

$$U_i =$$

$$U_{ref} = |U_{ref}| \angle 0^\circ \rightarrow \delta = 0$$

$$\bar{Z} = Y^{-1}$$

$$I_j = \frac{S_j^*}{U_j^*}$$

$$U_1 - U_n = Z_{11} I_1 + Z_{12} I_2 + \dots + Z_{1,n-1} I_{n-1}$$

$$U_i - U_n = Z_{i1} I_1 + Z_{i2} I_2 + \dots + Z_{i,n-1} I_{n-1}$$

$$U_{n-1} - U_n = Z_{n-1,1} I_1 + Z_{n-1,2} I_2 + \dots + Z_{n-1,n-1} I_{n-1}$$

0 - ta iteracija S_i je zadano

$$U_i^{(0)} = 1 + j0 \quad i=1, \dots, n-1$$

$$I_i^{(0)} = \frac{S_i^*}{U_i^{(0)*}} - y_{i0} U_i^{(0)} \quad i=1, \dots, n-1$$

Matricu Z dobivamo uzimajući u obzir samo uzdužne parametre, ne uzimam u obzir kapacitete vodova i prijenosne opterećenja transformatora.

Puprežne grane ćemo riješiti kao naponske struje

1. iteracija

$$U_1^{(1)} = Z_{11} I_1^{(0)} + Z_{12} I_2^{(0)} + \dots + Z_{1,n-1} I_{n-1}^{(0)} + U_n \Rightarrow I_1^{(1)} = \frac{S_1^*}{(U_1^{(1)})^*} - y_{10} U_1^{(1)}$$

$$U_2^{(1)} = Z_{21} I_1^{(0)} + Z_{22} I_2^{(0)} + \dots + Z_{2,n-1} I_{n-1}^{(0)} + U_n \Rightarrow I_2^{(1)} = \frac{S_2^*}{(U_2^{(1)})^*} - y_{20} U_2^{(1)}$$

OPĆENITO:
$$I_j^{(k+1)} = \frac{S_j^*}{(U_j^{(k+1)})^*} - y_{j0} U_j^{(k+1)}$$

JOŠ OPĆENITVE:

$$U_i^{(k+1)} = U_n + \sum_{j=1}^{n-1} Z_{ij} \cdot I_j^{(k+1)} + \sum_{j=1}^{n-1} Z_{ij} \cdot I_j^{(0)}$$

$$I_i^{(k+1)} = \frac{S_i^*}{(U_i^{(k+1)})^*} - y_{i0} U_i^{(k+1)}$$

$$I_j^{(k)} = \frac{S_j^*}{(U_j^{(k)})^*} - y_{j0} U_j^{(k)}$$

$$\max |U_i^{(k+1)} - U_i^{(k)}| \leq \epsilon$$

$$\left. \begin{aligned} \max \operatorname{Re} |U_i^{(k+1)} - U_i^{(k)}| \\ \max \operatorname{Im} |U_i^{(k+1)} - U_i^{(k)}| \end{aligned} \right\} \leq \epsilon$$

TOČNOST RY
HEREL
E=0.001

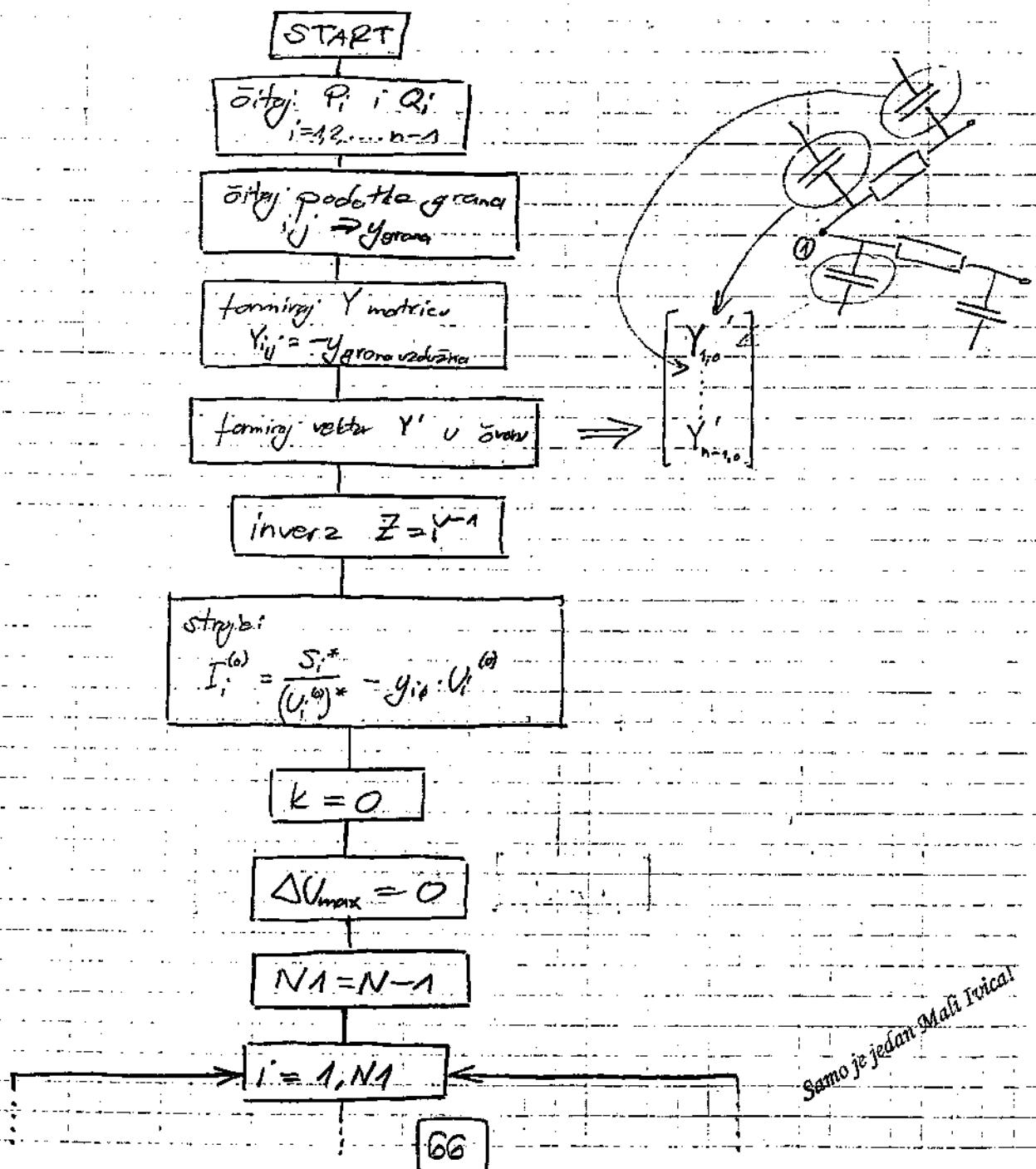
Samo je jedan Mafi Ircal

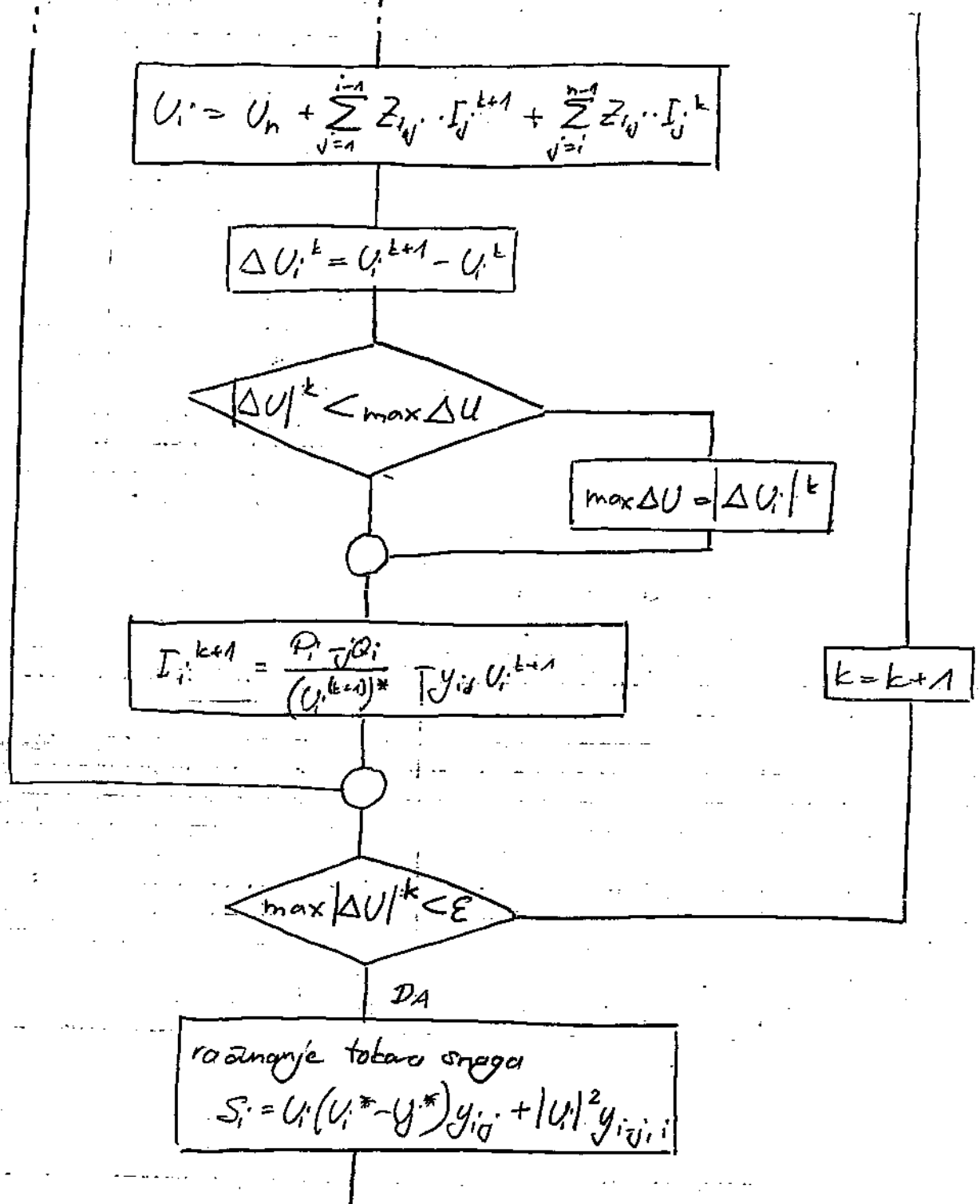
Metoda je pouzljiva za mali broj čvorova (20), ali je zato konvergentna do jaja! SAMO 5-10 iteracija

U tim mrežama imamo jedno referentno i teretna čvorova. Nema generacijskih čvorova zbog komplikovanosti, pa ga prebacimo u teretno čvoriste

Ova je metoda OK za oko 100 čvorova (više od toga baš i ne...)

Za 100 čvorova matrica impedancija ima $100 \times 100 = 10000$ elemenata. Tu iteraciju rade kompjuteri. Šta bi izgledao algoritam programa računanja:

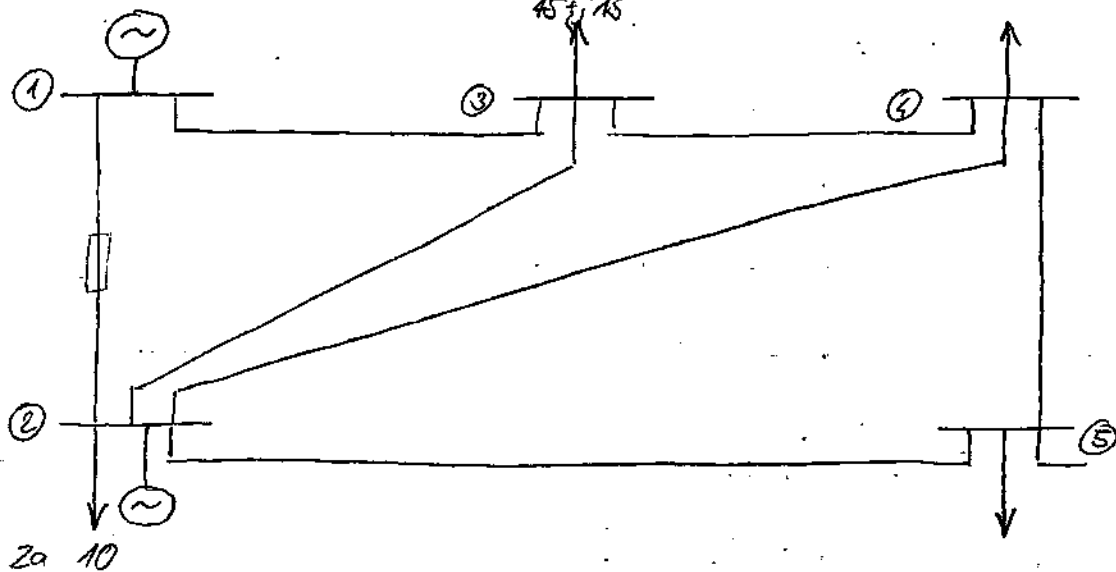
Poanta ovog urega je vektor stanja. Njega treba dobiti pod uvratu ejenu

KRAJ

Thank God!

Samo je jedan Mali Ivica!

Primer:

Zadano:

Čvor	GENERATOR			TERET		$-y_{io}$
	\bar{U}	MW	MVar	MW	MVar	
1.	106-j0	/	/	/	/	$j0.055$
2.		40	30	20	10	$j0.085$
3.		0	0	45	15	$j0.055$
4.				40	5	$j0.055$
5.				60	10	$j0.04$

Vodni:

i	j	Z_{ij} (P.U.)	$Y_{ij}/2$ (P.U.)	y_{ij}
1	②	$0.02 + j0.06$	$j0.03$	$5 - j15$
1	3	$0.08 + j0.24$	$j0.025$	$1.25 - j3.75$
②	3	$0.06 + j0.18$	$j0.02$	$1.66 - j5$
②	4	$0.06 + j0.18$	$j0.02$	$1.66 - j5$
②	5	$0.04 + j0.12$	$j0.015$	$2.5 - j4.5$
3	4	$0.01 + j0.03$	$j0.01$	$10 - j30$
4	5	$0.08 + j0.24$	$j0.025$	$1.25 - j3.75$

→ Kot se dobijo an' $y_{i,j}$ (u tablici 2)

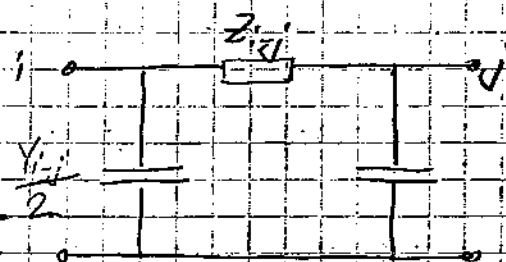
$$y_{1-2} = \frac{1}{z_{i,j}} = \frac{1}{0.02 + j0.06} = \frac{0.02 - j0.06}{0.02^2 + 0.06^2} = 5 - j15$$

Npr. za prvi stupac u tablici "Zadano":

Prvo se tablica 2 pogleda... $y_{i,j}/2$ iz redaka di su
zadani brojevi u prvom stupcu se pozbijaju

Npr. za 2. ovarišta:

$$j0.03 + j0.02 + j0.02 + j0.015 = j0.085$$

* Sad idemo napraviti matricu admitanija ovarišta

Dijagonalni elementi: Zbroj svih admitanija koje dodiruju

ovarišta. Npr. 1,1: $1.25 - j3.75 + 5 - j15$

3,3: $1.8 + 2.3 + 3.4$ iz tablice 2

Vandijagonalni elementi: Zapišujemo ih tablicu, ali obrnuto
predanost

Y₀ singularna UVIJEK i ZAVIJEK!

Samo je jedan Mali Ivica!

$6.25 - j18.75$	$-5 + j15$	$-1.25 + j3.75$	0	0
$-5 + j15$	$10.83 - j32.5$	$-1.66 + j5$	$-1.66 + j5$	$-2.5 + j7.5$
$-1.25 + j3.75$	$-1.66 + j5$	$12.916 - j38.75$	$-10 + j30$	0
0	$-1.66 + j5$	$-10 + j30$	$12.916 - j38.75$	$-1.25 + j3.75$
0	$-2.5 + j7.5$	0	$-1.25 + j3.75$	$3.75 - j12.5$

čvoriste 1 je referentno, pa odbacujemo 1. stupac i 1. red.

$$Z = Y^{-1} =$$

$0.016857 + j0.050571$	$0.012571 + j0.037711$	$0.013528 + j0.0402857$	$0.0151743 + j0.047143$
$0.012571 + j0.037711$	$0.0257143 + j0.088143$	$0.0262857 + j0.0788571$	$0.017143 + j0.0515286$
$0.013528 + j0.0402857$	$0.0262857 + j0.0788571$	$0.0317143 + j0.08514$	$0.0185238 + j0.0585715$
$0.0151743 + j0.047143$	$0.017143 + j0.0515286$	$0.0185238 + j0.0585715$	$0.043654 + j0.1308521$

→ Dijagonalni su u Z matrici uvijek najveći

Imaginarni dio = 3x realni dio

Svi su pozitivni → napuni će biti pozitivni.

$$S_B = 100 \text{ MVA}$$

→ radnomo stije:

$$I_2^{(0)} = \frac{S^*}{(U_2^{(0)})^*} - y_{20}^* \cdot U_2^{(0)} = \frac{0.2 - j0.2}{1} - j0.085 \cdot 1 = 0.2 - j0.285$$

$$I_3^{(0)} = \frac{S^*}{(U_3^{(0)})^*} - y_{30}^* \cdot U_3^{(0)} = \frac{-0.45 + j0.05}{1 - j0} - j0.055 \cdot 1 = -0.45 + j0.095$$

$$I_4^{(0)} = \frac{-0.45 + j0.05}{1 - j0} - j0.055 \cdot 1 = -0.45 - j0.005$$

$$I_5^{(0)} = \frac{-0.6 + j0.1}{1} - j0.04 \cdot 1 = -0.6 + j0.06$$

samo je jedan Mali Ivica!

$$U_2^{(0)} = U_1 + Z_{2,1} \cdot I_1^{(0)} + Z_{2,2} \cdot I_2^{(0)} + Z_{2,3} \cdot I_3^{(0)} + Z_{2,4} \cdot I_4^{(0)} + Z_{2,5} \cdot I_5^{(0)} = 106 + (0.016857 + j0.050571) \cdot (-0.2 + j0.285) + (0.012571 + j0.037711) \cdot (-0.45 + j0.095) + (0.013528 + j0.0402857) \cdot (-0.45 - j0.005) +$$

$$+ (0.051743 + j0.047143)(-0.6 + j0.06) = 1.05112 - j0.05399$$

$$\Delta U_2 = U_2^{(1)} - U_2^{(0)} = 0.00888 - j0.05391 \quad \text{"nismo ni blizu rješenja"}$$

$$I_2^{(1)} = \frac{S_2^*}{(U_2^{(0)})^*} - Y_{20} \cdot U_2^{(0)} = \frac{0.2 - j0.2}{1.05112 - j0.05399} - j0.085 \cdot (1.05112 + j0.05399) = 0.17544 - j0.208887$$

$$U_3^{(1)} = U_1 + Z_{3,2} I_2^{(1)} + Z_{3,3} I_3^{(0)} + Z_{3,5} I_5^{(0)} = 1.02777 - j0.09581$$

$$I_3^{(1)} = \frac{-0.45 + j0.15}{1.02777 - j0.09581} - j0.0055 (1.02777 - j0.09581) = -0.42585 - j0.12813$$

$$U_4^{(1)} = U_1 + Z_{4,2} I_2^{(1)} + Z_{4,3} I_3^{(1)} + Z_{4,4} I_4^{(0)} + Z_{4,5} I_5^{(0)} = 1.02521 - j0.0982$$

$$I_4^{(1)} = \frac{-0.9 + j0.05}{1.02521 - j0.0982} - j0.005 (1.02521 - j0.0982) = -0.88782 + j0.02933$$

$$U_5^{(1)} = U_1 + Z_{5,2} I_2^{(1)} + Z_{5,3} I_3^{(1)} + Z_{5,4} I_4^{(1)} + Z_{5,5} I_5^{(0)} = 1.01913 - j0.11403$$

$$I_5^{(1)} = -0.57518 + j0.1212$$

Idemo na 2. iteraciju

$$U_2^{(2)} = U_1 + Z_{2,2} I_2^{(1)} + Z_{2,3} I_3^{(1)} + Z_{2,4} I_4^{(1)} + Z_{2,5} I_5^{(1)}$$

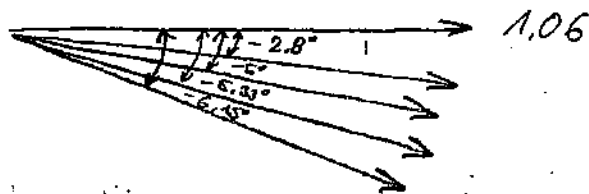
Iteracija	2	3	4	5
0	$1 + j0$	$1 + j0$	$1 + j0$	$1 + j0$
1	$1.05112 - j0.05399$	$1.02777 - j0.09581$	$1.02521 - j0.0982$	$1.01913 - j0.11403$
2	$1.04622 - j0.05286$	$1.02041 - j0.08837$	$1.01924 - j0.09455$	$1.0122 - j0.10841$
3	$1.04622 - j0.05129$	$1.02035 - j0.08924$	$1.01818 - j0.09502$	$1.01212 - j0.10908$
	$1.04748 \angle -2.8^\circ$	$1.02425 \angle -5^\circ$	$1.02361 \angle -5.33^\circ$	$1.0181 \angle -6.45^\circ$

* Tek nam 3. iteracija ispunjava našu točnost $0.001 \div 0.0001$

Da smo dobili pozitivan kut značilo bi da smo prebaki...

* Iznos napona je mjerilo za Q, a kut je mjerilo za P

Glavni naprasku kvalitetu distribuiran napona u referentnom ožvišću

PRORAČUN TOKOVA SNAGA UZ POMOĆ Y MATRICE

$$[\bar{I}] = [\bar{Y}] \cdot [\bar{U}] \rightarrow \text{sadrži sve napone}$$

↪ singularna matrica

$$I_1 = Y_{11} \cdot U_1 + Y_{12} U_2 + \dots + Y_{1n} U_n$$

$$I_{n-1} = Y_{n-1,1} \cdot U_1 + Y_{n-1,2} \cdot U_2 + \dots + Y_{n-1,n} U_n$$

prebacimo U-ove

$$U_1 = \frac{1}{Y_{11}} [I_1 - Y_{12} U_2 - Y_{13} U_3 - \dots - Y_{1n} U_n]$$

$$U_2 = \frac{1}{Y_{22}} [I_2 - Y_{21} U_1 - Y_{23} U_3 - \dots - Y_{2n} U_n]$$

$m = n-1$

n -referentno ožvišće

$$U_n = \frac{1}{Y_{nn}} [I_n - Y_{n1} U_1 - \dots - Y_{nm} U_{m-1}]$$

Hebel je odabro da je referentno ožvišće n

U drugoj jednačini fali referentna tačka. To smo ispravili

$$U_p = \frac{1}{Y_{pp}} \left[I_p - \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq p}}^n Y_{pi} U_i \right] \quad p=1, \dots, n \quad p \neq \text{ref}$$

$$I_p = \frac{S_p^*}{U_p^*} = \frac{P_p - jQ_p}{U_p^*}$$

$$U_p = \frac{1}{Y_{pp}} \left[\frac{P_p - jQ_p}{U_p^*} - \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq p}}^n Y_{pi} U_i \right] \quad p=1, \dots, n \quad p \neq \text{ref}$$

napon iz neke druge iteracije

$$\frac{P_p - jQ_p}{Y_{pp}} = K L_p$$

konstantno za cijene iteracija

$$\frac{Y_{pi}}{Y_{pp}} = Y_{Lp,i}$$

Samo je jedan mali izracun

$$U_p = K L_p \frac{1}{U_p^*} - \sum_{\substack{i=1 \\ i \neq p}}^n \frac{Y_{pi}}{Y_{pp}} \cdot U_i$$

$$U_1^{k+1} = \frac{K L_1}{(U_1^k)^*} - Y_{L_{12}} U_2^k - Y_{L_{13}} U_3^k - \dots - Y_{L_{1n}} U_n^k$$

$$U_2^{k+1} = \frac{K L_2}{(U_2^k)^*} - Y_{L_{21}} U_1^k - Y_{L_{23}} U_3^k - \dots - Y_{L_{2n}} U_n^k$$

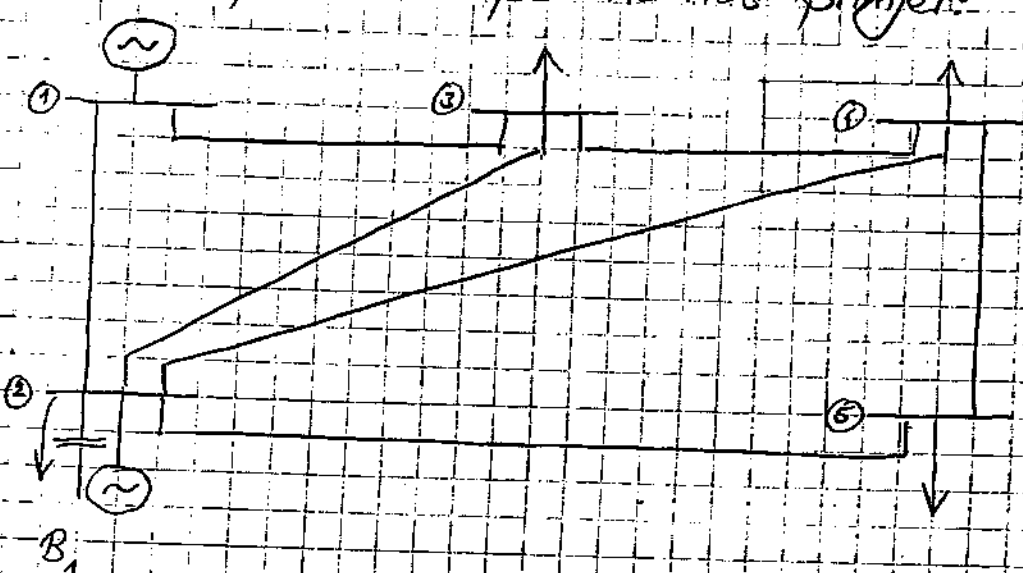
$$U_p^{k+1} = \frac{K L_p}{(U_p^k)^*} - Y_{L_{p1}} U_1^{k+1} - \sum_{i=1}^{p-1} Y_{pi} U_i^{k+1} - \dots - \sum_{i=p+1}^n Y_{pi} U_i^k$$

$$U_n^{k+1} = \frac{K L_n}{(U_n^k)^*} - \sum_{i=1}^{n-1} Y_{ni} U_i^{k+1}$$

- prednost ove metode je u tome što Y matrica ima, heuristično o boga čvorista, relativno malo parametara, a sve ostalo su nule. Nasprot tome, Z matrica ima milijun * milijun elemenata.

- Nedostatak je sedam milijuna jednostavnih i jednadžbi deset četiri iteracije

- Po 100 put idemo opet na naš primjer:

Samo je jedan Mali Ivoica

B1

$$\begin{array}{l}
 j0.055 \\
 j0.085 \\
 j0.055 \\
 j0.055 \\
 j0.04
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 15 \\
 + 5 \\
 + 5 \\
 + 7.5 \\
 \hline
 - j32.5 \\
 + j0.085 \\
 \hline
 - j32.415
 \end{array}$$

	2	3	4	5
2	10.833 - j32.415	-1.66 + j1.5	-1.66 + j1.5	-2.5 + j7.5
3	-1.66 + j1.5	12.916 - j38.695	10 + j30	0
4	-1.66 + j1.5	10 + j30	12.916 - j38.69	-1.25 + j3.75
5	-2.5 + j7.5	0	-1.25 + j3.75	3.75 - j11.21

$$\begin{aligned}
 Y_{ij} &= y_{ij} \\
 Y_{ii} &= \sum_{j=1}^n y_{ij} + B_i
 \end{aligned}$$

so odgovarajućim
predencima

$$KL_2 = \frac{P_2 - jQ_2}{Y_{22}} = \frac{0.2 - j0.2}{10.833 - j32.415} = \text{PU vrijednosti} = 1.0074 + j0.0037$$

$$KL_3 = \frac{P_3 - jQ_3}{Y_{33}} = \frac{-0.45 + j0.15}{12.916 - j38.695} = -0.00698 - j0.0093$$

$$KL_4 = \frac{P_4 - jQ_4}{Y_{44}} = \frac{-0.4 + j0.05}{12.916 - j38.695} = -0.00427 - j0.00891$$

$$KL_5 = \frac{P_5 - jQ_5}{Y_{55}} = \frac{-0.6 + j0.1}{3.75 - j11.21} = -0.02313 - j0.03545$$

* tablica iz koje se čuju vrijednosti za P i Q (to je već
zadano prije)

	P (MW)	Q (MVar)
2	40 - 20	30 - 10
3	-45	-15
4	-40	-5
5	-60	-10

$$Y_{L_{2,1}} = \frac{Y_{21}}{Y_{22}} = \frac{-5 + j'15}{10,83 - j'32,415} = -0,4623 + j'0,00036$$

$$Y_{L_{23}} = \frac{Y_{23}}{Y_{22}} = \frac{-1,66 + j'15}{10,83 - j'32,415} = -0,15421 + j'0,00012$$

$$Y_{L_{24}} = \frac{Y_{24}}{Y_{22}} = \frac{-1,66 + j'15}{10,83 - j'32,415} = -0,15421 + j'0,00012$$

$$Y_{L_{25}} = \frac{Y_{25}}{Y_{22}} = \frac{-2,5 + j'7,5}{10,83 - j'32,415} = -0,23131 + j'0,00018$$

→ Podaci u proširenoj tablici:

$-5 + j'15$	$10,83 - j'32,415$	$-1,66 + j'5$	
$-1,125 + j'3,75$	$-1,66 - j'5$		
0			
0		0	

$$Y_{L_{3,1}} = \frac{Y_{3,1}}{Y_{3,3}} = \frac{-1.25 + j3.75}{12.845 - j28.685} = -0.0969 + j0.00004$$

$$Y_{L_{3,2}} = \frac{Y_{3,2}}{Y_{3,3}} = -0.12920 + j0.00006$$

$$Y_{L_{3,4}} = \frac{Y_{3,4}}{Y_{3,3}} = -0.77518 + j0.00033$$

$$Y_{L_{4,2}} = \frac{Y_{4,2}}{Y_{4,4}} = -0.1292 + j0.00006$$

$$Y_{L_{4,3}} = \frac{Y_{4,3}}{Y_{4,4}} = -0.77518 + j0.00033$$

$$Y_{L_{4,5}} = \frac{Y_{4,5}}{Y_{4,4}} = -0.0969 + j0.00004$$

$$Y_{L_{5,2}} = \frac{Y_{5,2}}{Y_{5,5}} = -0.66881 + j0.00072$$

$$Y_{L_{5,4}} = \frac{Y_{5,4}}{Y_{5,5}} = -0.3344 + j0.00036$$

Glavna pretpostavka

$$\begin{aligned} U_i^0 &= 1 + j0 \quad i=2, \dots, 5 \\ U_1 &= 1.06 + j0 \quad \text{UVNEK} \end{aligned}$$

$$\frac{KL_2}{(U_2^0)^*} = \frac{P_2 - jQ_2}{Y_{2,2} \cdot U_2^*}$$

$$U_2^1 = \frac{KL_2}{(U_2^0)^*} - Y_{L_{2,1}} \cdot U_1 - Y_{L_{2,3}} U_3^0 - Y_{L_{2,4}} U_4^0 - Y_{L_{2,5}} U_5^0$$

$$\begin{aligned} &= \frac{0.0074 + j0.0037}{1 - j0} - (-0.46263 + j0.00036) \cdot 1.06 - (-0.1514 + j0.00012)(1 + j0) - \\ &\quad - (-0.15421 + j0.00012)(1 + j0) - (-0.23131 + j0.00018)(1 + j0) = \\ &= 1.03752 + j0.00290 \end{aligned}$$

$$U_3^1 = \frac{KL_3}{(U_3^0)^*} - Y_{L_{3,1}} \cdot U_1 - Y_{L_{3,2}} U_2^1 - Y_{L_{3,4}} U_4^0 =$$

$$= 1.0069 - j0.00021$$

→ Vrijednost inena, pa zatoj ne...
U₁ je referentno i isto za sve iteracije

Samo je jedan Mali Isical

Ovo sve stopa mi je slabo konvergentno, Hebel je nestabilan,
pa ćemo grnuti na bolavi FAKTOR UBRZANJA

$$\Delta U_2 = U_2^{(1)} - U_2^{(0)} = 1.03752 + j0.0029 - (1 + j0) = 0.03752 + j0.0029$$

$$* \Delta U_{2ubr}^{(1)} = \Delta U_2 \cdot \alpha$$

α može biti različit za realni i imaginarni dio...

(1.2 ÷ 2) mi uzmemo 1.4

$$\Delta U_{2ubr} = 0.0375 \cdot 1.4 + j0.0029 \cdot 1.4 = 0.05253 + j0.00406$$

$$U_{2ubr}^1 = U_2^0 + \Delta U_{2ubr}^{(1)} = 1.05253 + j0.00406$$

to sad metnemo u formulu za U_3^1 (Hebel je to, naravno,
samo dopisao tam)

$$* \Delta U_3^{(1)} = 0.0069 - j0.00821$$

$$U_{3ubr}^{(1)} = 1.4(0.0069 - j0.00821) + U_3^0 = 1.00966 - j0.01289$$

Razlika između susjednih iteracija bi trebala bit ispod $0.001 + j0.001$
i to pokušavamo dobiti...

$$* U_4^{(1)} = \frac{KL_5}{(U_4^0)^*} - Y_{L_{12}} \cdot U_{2ubr}^{(1)} - Y_{L_{13}} \cdot U_{3ubr}^{(1)} - Y_{L_{15}} U_5^0 = 1.01128 - j0.01881$$

$$\Delta U_4^{(1)} = 0.01128 - j0.01881 \Rightarrow U_{4ubr}^{(1)} = 1.01579 - j0.02635$$

$$* U_5^{(1)} = \frac{KL_5}{(U_5^0)^*} - Y_{L_{52}} \cdot U_{2ubr}^{(1)} - Y_{L_{53}} \cdot U_{3ubr}^{(1)} = 1.01949 - j0.05267$$

$$U_{5ubr}^{(1)} = 1.4(0.01949 - j0.05267) + (1 + j0) = 1.02723 - j0.7375$$

2. iteracija

Samo je jedan Mali Ivicat

$$U_2^{(2)} = \frac{KL_2}{(U_2^{(1)})^*} - Y_{L_{2,1}} \cdot U_1 - Y_{L_{2,3}} \cdot U_{3ubr}^{(1)} - Y_{L_{2,4}} \cdot U_{4ubr}^{(1)} - Y_{L_{2,5}} \cdot U_{5ubr}^{(1)}$$

$$\Delta U_2^{(2)} = U_2^{(2)} - U_2^{(1)} = \text{pa prajevamo točnost i rješeno } \alpha$$

$$U_{2ubr}^{(2)} = \Delta U_2^{(2)} \cdot \alpha + U_2^{(1)}$$

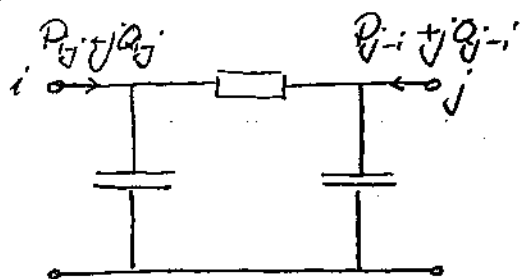
$$U_3^{(2)} = \frac{KL_3}{(U_3^{(1)})^*} - Y_{L_{3,1}} U_1 - Y_{L_{3,2}} U_{2ubr}^{(2)} - Y_{L_{3,4}} U_4^{(1)}$$

ČVORIŠTA

	2	3	4	5
1	0.05253-j0.00406 1.05253-j0.00406	1.02866-j0.00289	1.01579-j0.02635	1.02727-j0.07374
2	-0.00124-j 1.04523-j0.03045	1.02454-j0.04227	1.02451-j0.06353	1.01025-j0.08032
3	0.00204-j0.00603 1.03732-j0.03618			
4	1.04984-j0.0473			
5	1.04749-j0.05016			
6	1.04708-j0.05057			
7	1.0468-j0.05107			
10	-0.00007-j0.00003 1.04623-j0.05126	0.00002-j0.00001 1.02036-j0.08917	-0.00007-j0.00002 1.0192-j0.09504	-0.00008-j0.00000 1.01211-j0.10904

Usporedimo sa tablicom u Gauss-Seidelu, zadovoljavamo točnost (ali! to je 10 iteracija, a tamo je bilo 3) mogli smo uzeti drugi α

Sad smo gotai's tih sedamsto milijardi iteracija, i prišlo
 dalje, al Habel se zapričo, pa nije reko nastav...

$$P_{i,j} + jQ_{i,j} = U_i (U_i^* - U_j^*) y_{i,j} + \underbrace{U_i \cdot U_i^*}_{|U_i|^2} \cdot \frac{y_{i,j}^*}{2}$$

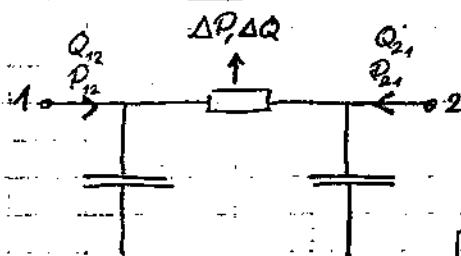
$$\begin{aligned} \rightarrow P_{1,2} + jQ_{1,2} &= U_1 (U_1^* - U_2^*) y_{1,2} + |U_1|^2 \cdot \frac{y_{1,2}^*}{2} = \\ &= 1.06(1.06 - 1.04623 - j0.05126)(5 + j15) + 1.06^2 \cdot (-j0.003) = \\ &= 0.888 - j0.086 \rightarrow 88.8 - j8.6 \text{ MVA} \end{aligned}$$

jer je $S_B = 100 \text{ MVA}$

$$\begin{aligned} \rightarrow P_{2,1} + jQ_{2,1} &= U_2 (U_2^* - U_1^*) y_{1,2} + |U_2|^2 \cdot \frac{y_{1,2}^*}{2} = \\ &= (1.04623 - j0.05126)(1.04623 + j0.05126 - 1.06)(5 + j15) + 1.04623^2 \cdot (-j0.003) = \\ &= -0.874 + j0.062 \rightarrow -87.4 + j6.2 \text{ MVA} \end{aligned}$$

$$\Delta P_{1,2} + j\Delta Q_{1,2} = P_{1,2} + P_{2,1} + j(Q_{1,2} + Q_{2,1}) = 1.4 \text{ MW} - 2.4 \text{ MVar}$$

ΔP mora bit pozitivan

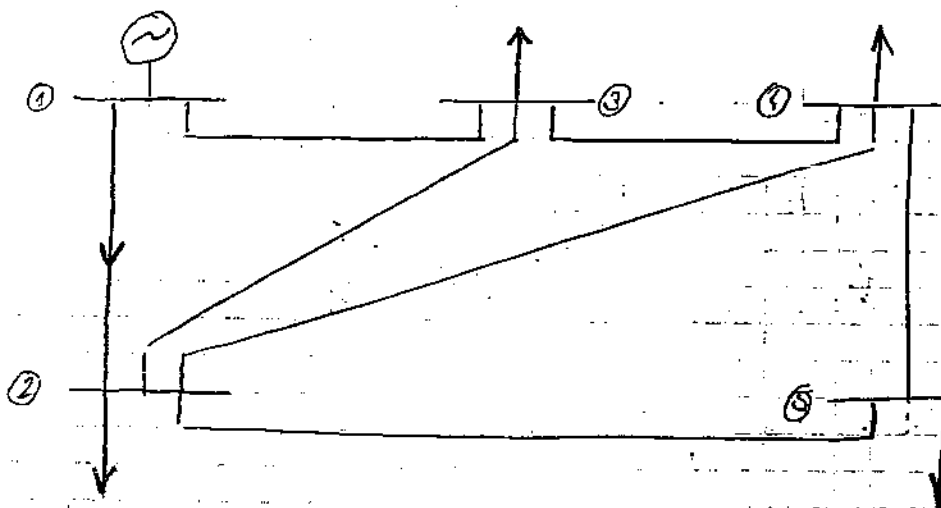
← Zato se zbrajaju...

Samo je jedan Mali Ivica!

$$P_{ij} + jQ_{ij} = U_i (U_i^* - U_j^*) y_{ij}^* + U_i^2 y_{i0}^*$$

$$P_{ji} + jQ_{ji} = U_j (U_j^* - U_i^*) y_{ji}^* + U_j^2 y_{j0}^*$$

Zbog čega je $\Delta P + j\Delta Q$

Onda zračujemo sve totalne snage (2-3, 3-2, 3-4, 4-3, 4-5, 5-4, 2-5, 5-2, 1-3, 3-1)

VOD	P [MW]	Q [MVAR]	ΔP [MW]	ΔQ [MVAR]
1-2	88,8	-8,6		
2-1	-87,4	6,2	1,4	-2,4
1-3	40,7	1,1		
3-1	-38,5	-3	1,2	-1,9
2-3	24,7	3,5		
3-2	-24,3	-6,8	0,4	-3,3
2-4	27,9	30		
4-2	-27,5	5,9	0,4	-2,9
2-5	54,8	7,4		
5-2	-53,7	-7,2	1,1	0,2
3-4	18,9	-5,1		
4-3	-18,9	3,2	~ 0	-1,9
4-5	6,3	-2,3		
5-4	-6,3	-2,8	~ 0	-5,1

PROIZVODI
VALOVA I SNAGA
(OPTEREĆENJE
ISPAD PRIPOJNE
SNAGE)

KOD OBLATNE
SNAGE POSITIVAN
MOGA BITI NEGA
OD NEGATIVNE
(GUBICI)

Samo je jedan Mafi Ivica!

→ Sadržaj moramo izračunati snagu u našoj referentnoj elektrani (kod naš generatora u ④ čvor)
 Mora pokriti razliku snage između elektrane i potrošača, te gubitke u vodovima.

$$P_n + jQ_n = -\sum_{i=2}^5 P_i + j \sum_{i=2}^5 Q_i + \Delta P + \Delta Q =$$

$$= -40 + 20 + \underset{\textcircled{3}}{+5} + \underset{\textcircled{1}}{+50} + \underset{\textcircled{5}}{+60} + j(-30 + 10 + 15 + 5 + 10) =$$

jer je generator, a s oba strane
 jednostake su oni negativni

$$= 125 + j10 + 1.5 - j17.3 \quad \text{iz tablice s vodovima}$$

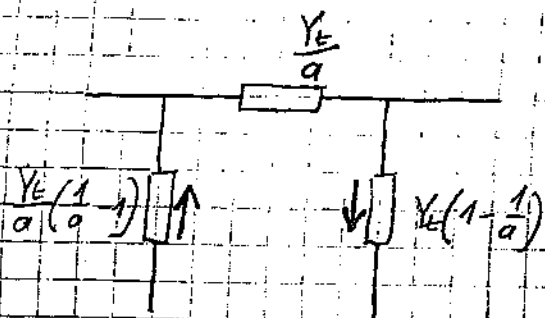
→ to smo sve izveli iz tablice "Zadano"

$$= (129.5 - j7.3) \text{ MVA}$$

*Ako oduzmemo gubitke i, jake iz prethodne tablice (prva dva reda)...

88.8	-8.6
+40.7	+1.1
<u>129.5</u>	<u>-7.5</u>

Malo krivo, ali je bitno...

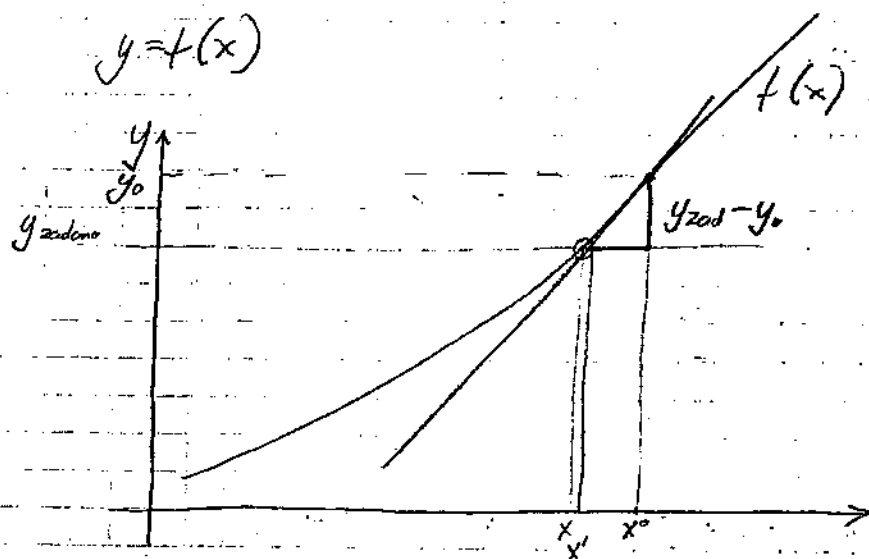

Samo vodovi mogu imati gubitke Q, manje od nule (proizvodi induktivnu snagu)

Kada je Q veći od nule onda je to kapacitivno ("Traži induktivnu snagu")

NEWTON-RAPHSON-ova METODA

Jacobsona metoda

1. Zadatak nam je odredit taj pripadajući x , pa odjurnemo neki približni x_0

$$\left. \frac{\partial f}{\partial x} \right|_{x_0} \text{ tangenta (tanga)}$$

$$(x' - x^0) \left. \frac{\partial f}{\partial x} \right|_{x_0} = y^0 - y^{\text{zad}}$$

$$x' - x^0 = \left(\left. \frac{\partial f}{\partial x} \right|_{x_0} \right)^{-1} (y^0 - y^{\text{zad}})$$

$$x' = x^0 + \left(\left. \frac{\partial f}{\partial x} \right|_{x_0} \right)^{-1} (y^0 - y^{\text{zad}})$$

→ tako se mi tangentama približavamo pravom rješenju i to je dosta konvergentno (u, kak volim to riješiti).

Mi ćemo samo imat funkcije više varijabli, al to nije bed...

Jednakošte snaga:

$$P_i = U_i \cdot \sum_{j=1}^n U_j Y_{ij} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$i=1, \dots, n-1$$

$$Q_i = U_i \cdot \sum_{j=1}^n U_j Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

- ovo su sve iznosi napona i admitancija ($|U_i|$, $|Y_{ij}|$)

$$P_i = \dots = U_i^2 \cdot Y_{ii} \cos(\theta_{ii}) + \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_i U_j Y_{ij} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$Q_i = \dots = -U_i^2 \cdot Y_{ii} \sin(\theta_{ii}) + \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_i U_j Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

- Za referentno čvorište nema ovi formuli...

* Broj snaga = $n-1$ (bez referentnog)

* Broj jakosti snaga = $n-g-1$ (bez referentnog i generatora)

Mi tražimo U_i, δ_i $U_i \rightarrow 1, \dots, (n-g-1)$

$\delta_i \rightarrow 1, \dots, (n-1)$

- jer u generatorima čvorišta imamo fiksni napon

- dakle imamo $n-1+n-g-1=2n-2-g$ čvorišta

Kak ćemo započeti?

Izmislimo početni x_0 ... Isto ko i u Gauss-Seidelu

Postupak:

→ ① Zadamo x^0 $U_i^0, \delta_i^0 = 1/0$ $i=1, \dots, n-g-1$

$|U_i| = |U_j|$ za generatora čvorišta

$\delta_g = 0$

I sad idemo s formulama za P_i i Q_i u 0. iteraciji

$P_i^0 = f(U_i^0, \delta_i^0)$ * f je \cos $i=1, \dots, n-1$

$Q_i^0 = f(U_i^0, \delta_i^0)$ * f je \sin $i=1, \dots, n-g-1$

83

Samo je jedan Mafi Ivica!

$$\begin{vmatrix} \Delta y_i \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} M \end{vmatrix} \cdot \begin{vmatrix} \Delta x \end{vmatrix}$$

!!!

Poznato Poznato Traži se

→ M smor u stvari, imaginarne matrice pretvori u realne (snaga podijeljena na P i Q, napon podijeljena na iznos i kut).

Jacobijeva (prazna) → jer su neke odmitanje 0

* Dobro, idemo opet malo ponoviti

1. Pretpostavimo $U_i = 1 \quad i = 1 \dots n-1-g$

$U_k = U_{rand} \quad k = 1 \dots g$

$\delta_i = 0 \quad \text{za} \quad i = 1 \dots n-1$

$$2 \quad Q_{i,0} = \sum_{j=1}^n U_i \cdot U_j \cdot Y_{ij} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i = 1 \dots n-1$$

$$Q_{i,0} = \sum_{j=1}^n U_i \cdot U_j \cdot Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i = 1 \dots n-1-g$$

U gen. slučajima nemamo Q, već imamo zadano U i P

$$3 \quad \text{Vektor} \quad \Delta P_i = P_{i,zad} - P_{i,izr} \quad i = 1 \dots n-1$$

$$\Delta Q_i = Q_{i,zad} - Q_{i,izr} \quad i = 1 \dots n-1-g$$

4 Postavljamo Jacobijevu matricu (ima ih 6 komada)

$$\frac{\partial P}{\partial \delta}, \frac{\partial P}{\partial U}, \frac{\partial Q}{\partial \delta}, \frac{\partial Q}{\partial U} \quad 4 \text{ sub matrice}$$

Derivacije je brzina promjene (snaga o kutu i naponu)

$$J_1 = \frac{\partial P}{\partial \delta} \longrightarrow \frac{\partial P_i}{\partial \delta_i} \quad \text{dijagonalni elementi te sub-matrice}$$

(tu su prazne vrijedice i najvaznije)

$$P_i = U_i^2 Y_{ii} \cos(-\theta_{ii}) + \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_i Y_{ij} Y_{ji} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

konstanta, jer da nam taj dio nije funkcija δ_i pa je to NULA

$$\frac{\partial P_i}{\partial \delta_i} = - \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_i Y_{ij} Y_{ji} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

dijagonalni elementi \rightarrow suma svih vanjdijagonalnih

$$\frac{\partial P_i}{\partial \delta_j} = U_i Y_{ij} Y_{ji} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

jer je funkcija samo na δ_j , ostali u sumi. onda je 0 (derivacija konstante)

$$J_2 = \frac{\partial P}{\partial U} \longrightarrow \frac{\partial P_i}{\partial U_i}$$

$$\frac{\partial P_i}{\partial U_i} = 2 U_i Y_{ii} \cos(-\theta_{ii}) + \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_j Y_{ij} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$\frac{\partial P_i}{\partial U_j} = - U_i Y_{ij} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$J_3 = \frac{\partial Q}{\partial \delta} \longrightarrow \frac{\partial Q_i}{\partial \delta_i}$$

$$Q_i = U_i^2 Y_{ii} \sin(-\theta_{ii}) + \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n U_i Y_{ij} Y_{ji} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$\frac{\partial Q_i}{\partial \delta_i} = \sum_{j=1}^{n-1} U_i Y_{ij} Y_{ji} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i=1, \dots, n-1$$

$$\frac{\partial Q_i}{\partial \delta_j} = - U_i Y_{ij} Y_{ji} \cos(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i=1, \dots, n-1$$

$$j=1, \dots, n-1$$

$$-\frac{\partial Q}{\partial U} \rightarrow \frac{\partial Q_i}{\partial U_i}$$

$$\frac{\partial Q_i}{\partial U_i} = 2U_i Y_{ii} \sin(-\theta_{ii}) + \sum_{j=1}^{n-1} U_j Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad i=1, \dots, n-1$$

$$\frac{\partial Q_i}{\partial U_j} = U_i Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij})$$

$$J_1 = \dots \sin$$

$$J_2 = \dots \cos$$

→ gdje god je \cos , θ_{ij} je element matrice admittancije (oko 90°), a δ_i i δ_j su mali i približno su isti, pa im je razlika skoro 0. Zato, $\cos(70^\circ) \approx \text{mali}$, a $\sin(70^\circ) \approx \text{veći}$

Zato, da bi ubrzali proračun: $\cos \theta_{ij}$ i $\sin \theta_{ij}$ pri dobijeno?

J_1	ϕ
ϕ	J_4

$$\begin{aligned} \delta_i - \delta_j &\approx \phi \\ \delta_i - \delta_j - \theta_{ij} &\approx -\theta_{ij} \end{aligned}$$

$$\begin{vmatrix} \Delta P \\ \Delta Q \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} J_1 & / \\ / & J_4 \end{vmatrix} \cdot \begin{vmatrix} \Delta \delta_1 \\ \vdots \\ \Delta \delta_{n-1} \\ \Delta U_1 \\ \vdots \\ \Delta U_{n-1} \end{vmatrix}$$

$$\Delta P = J_1 \cdot \Delta \delta \rightarrow \Delta \delta' = J_1^{-1} \cdot \Delta P'$$

$$\Delta Q = J_4 \cdot \Delta U \rightarrow \Delta U' = J_4^{-1} \cdot \Delta Q'$$

(J nije otuđa veći
matrica)

5 Sredit napone

$$U_i^{(1)} = U_i^0 + \Delta U$$

$$\delta_i^{(1)} = \delta_i^0 + \Delta \delta$$

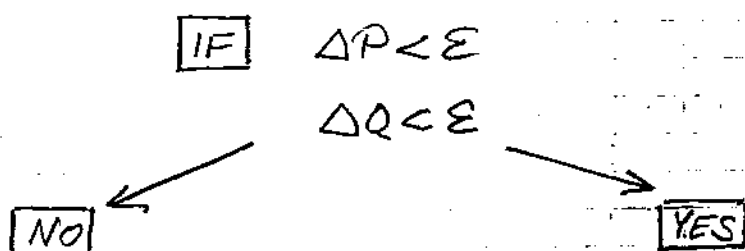
7. Računamo

$$P_{i,er}' = f(U_i', \delta_i')$$

$$Q_{i,er}' = f(U_i', \delta_i')$$

$$\Delta P' = P_{2od} - P_{i,er}$$

$$\Delta Q' = Q_{2od} - Q_{i,er}$$

Ponavljamo proračun s
točkan 4

Završili smo postupak i proračun

→ Habel je nacrtao nekoj kraj niko nije skuzio, ali uglavna:
da ne računamo nam-step Jacobijevu matricu, zadržimo
prvu tangentu i' translaticamo ju.....

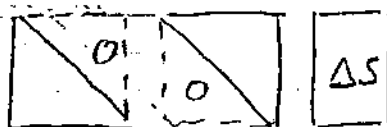
→ Sad dio koji nisam kurca skuzio:

$$J \cdot \Delta x = \Delta S$$

$$D \cdot G \cdot \Delta x = \Delta S$$

D-danji

G-gornji

$$Z_1 = \Delta S_1$$

$$\begin{bmatrix} 1 & & \\ & \ddots & \\ & & 1 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} z_1 \\ \vdots \\ z_n \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} \Delta S_1 \\ \vdots \\ \Delta S_n \end{bmatrix}$$

$$d_{21} \cdot z_1 + 1 \cdot z_2 = \Delta S_2 \rightarrow z_2 = \Delta S_2 - d_{21} \cdot z_1$$

$$d_{31} \cdot z_1 + d_{32} \cdot z_2 + 1 \cdot z_3 \rightarrow z_3 = \Delta S_3 - d_{32} \cdot z_2 - d_{31} \cdot z_1$$

$$Z_i = \Delta S_i - \sum_{j=1}^{i-1} d_{ij} \cdot z_j$$

Supstitucija unaprijed

Supstitucija natrag

$$g_{nn} \cdot \Delta x_n = z_n \quad z_n = \frac{g_{nn}}{\Delta x_n}$$

$$\begin{matrix} g_{1n} & g_{nn} \\ \Delta x_1 & \Delta x_n \end{matrix} = \begin{matrix} z_1 \\ \vdots \\ z_n \end{matrix}$$

$$G' \Delta x = z$$

$$g_{n-1,n-1} + g_{n-1,n} \Delta x_n = z_{n-1}$$

$$\Delta x_{n-1} = \frac{z_{n-1} - g_{n-1,n} \Delta x_n}{g_{n-1,n-1}}$$

$$\Delta x_i = \frac{z_i - \sum_{j=i+1}^n g_{ij} \Delta x_j}{g_{ii}}$$

E, al kak dođeš one dijelove matrice

$$D \cdot G = J$$

$$\begin{matrix} d_{11} & & & \\ d_{21} & d_{22} & & \\ & d_{31} & d_{33} & \\ & & & d_{nn} \end{matrix} \begin{matrix} g_{11} & g_{12} & \dots & g_{1n} \\ g_{21} & g_{22} & \dots & g_{2n} \\ & g_{32} & \dots & g_{3n} \\ & & & g_{nn} \end{matrix} = \begin{matrix} j_{11} & j_{12} & \dots & j_{1n} \\ j_{21} & & & \\ \vdots & & & \\ j_{n1} & & & \end{matrix}$$

$$1. g_{11} = j_{11}$$

$$2. j_{21} = d_{21} \cdot g_{11} \rightarrow d_{21} = \frac{j_{21}}{g_{11}}$$

$$g_{12} = j_{12}$$

$$j_{31} = d_{31} \cdot g_{11} \rightarrow d_{31} = \frac{j_{31}}{g_{11}}$$

$$g_{13} = j_{13}$$

$$d_{n1} = \frac{j_{n1}}{g_{11}}$$

$$g_{1n} = j_{1n}$$

$$d_{n1} = \frac{j_{n1}}{g_{11}}$$

3

Petli smo da je utupno

$$n-1 + (n-1-g) = 2n-2-g$$

sad računamo element j_{22} koji se dobije množenjem 2. retka
danje i 2. stupca gornje:

$$j_{22} = g_{12} \cdot d_{21} + g_{22}$$

to je poznato
od matrike

ovo se
traži

$$g_{22} = I_{22} - g_{12} \cdot d_{21}$$

$$j_{23} = g_{13} \cdot d_{21} + g_{23} \Rightarrow g_{23} = j_{23} - g_{13} \cdot d_{21}$$

$$g_{2i} = j_{2i} - g_{1i} \cdot d_{21}$$

Tak smo dobili i drugi redak gornje matrice:

$$g_{2n} = j_{2n} - g_{1n} \cdot d_{21}$$

* Sad tražimo drugi stupac danje matrice:

$$I_{32} = g_{12} \cdot d_{31} + d_{32} \cdot g_{22} \Rightarrow d_{32} = \frac{I_{32} - g_{12} \cdot d_{31}}{g_{22}}$$

$$d_{42} = \frac{I_{42} - g_{12} \cdot d_{41}}{g_{22}}$$

A općenito za drugi stupac:

$$d_{n12} = \frac{I_{n12} - g_{12} \cdot d_{n11}}{g_{22}}$$

* A sad, 3. redak g matrice

$$j_{33} = g_{13} \cdot d_{31} + g_{23} \cdot d_{32} + g_{33}$$

$$\Rightarrow g_{33} = j_{33} - \sum_{i=1}^2 g_{i3} \cdot d_{3i}$$

$$g_{34} = j_{34} - \sum_{i=1}^2 g_{i4} \cdot d_{3i}$$

90

Samo je jedan Mali Ivica!

$$J_{3n} = J_{3n} - \sum_{i=1}^2 g_{in} \cdot d_{3i}$$

U praksi se ova suma odvija na slijedeći način:

$$J_{3n} = J_{3n} - g_{1n} \cdot d_{31} - g_{2n} \cdot d_{32}$$

→ već je izračunato

$J_{11} = g_{11}$

$\frac{J_{21}}{g_{11}} \leftarrow$

g_{11}	g_{12}	...	g_{1n}
0	g_{22}		
$\frac{J_{in}}{J_{11}} \leftarrow$	0		

1. redok je isti i samo ga se prepisuje

$$I_{in}^{(1)} = I_{ik}^{(0)} - g_{ik} \cdot d_{ki}$$

$i = 2, \dots, n$
 $k = 2, \dots, n$

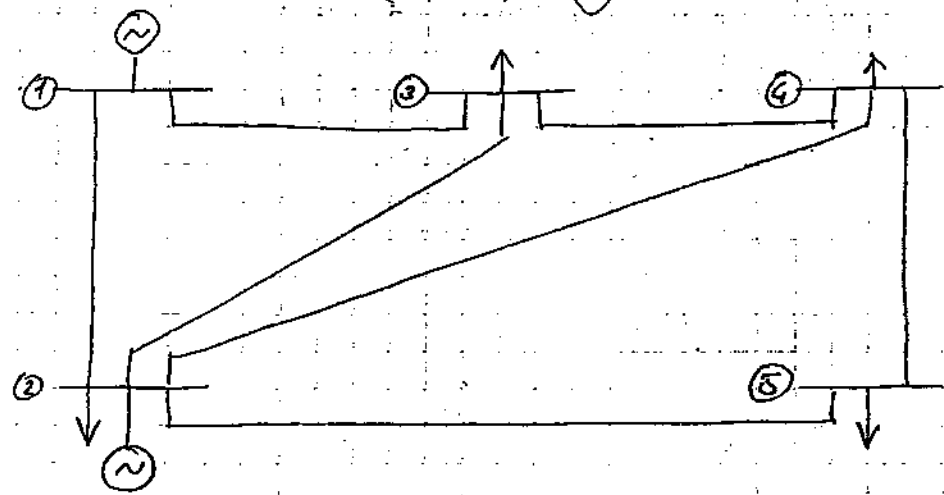
tak se svi preračunavaju

To preračunamo pa idemo na drugi redok

→ drugi stupac se analogno prvo samo podijeli sa g_{22}

$$I_{ik}^{(2)} = I_{ik}^{(1)} - g_{2k} \cdot d_{k2}$$

N-R metoda (isti primjer):

Podatke imamo od prije, a sad nam treba Y matrica

$$Y = \begin{bmatrix} 6.25 - j18.695 & -5 + j15 & \boxed{-1.25 + j3.75} & 0 & 0 \\ -5 + j15 & 10.83 - j32.415 & -1.66 + j5 & -1.66 + j5 & 2.3 + j7.5 \\ -1.25 + j3.75 & -1.66 + j5 & 12.916 - j38.695 & -10 + j30 & 0 \\ 0 & -1.66 + j5 & -10 + j30 & 12.916 - j38.695 & -1.25 + j3.7 \\ 0 & -2.5 + j7.5 & 0 & -1.25 + j3.75 & 3.75 - j11.21 \end{bmatrix}$$

← dodani su kapaciteti u dijagonalnim elementima
(zato se malo promijenio kot)

* To sve je pametno pretvoriti u polarni oblik jer se u izrazima za P_i i Q_i traže iznosi i kutovi.

$$Y = \begin{bmatrix} 19.712 \angle -71.515^\circ & 15.81 \angle 108.435^\circ & 3.95 \angle 108.435^\circ & 0 & 0 \\ 15.81 \angle 108.435^\circ & 34.18 \angle -71.52^\circ & 5.27 \angle 108.435^\circ & 5.27 \angle 108.435^\circ & 0 \\ 3.95 \angle 108.435^\circ & 5.27 \angle 108.435^\circ & 40.79 \angle 108.435^\circ & 31.62 \angle 108.435^\circ & 0 \\ 0 & 5.27 \angle 108.435^\circ & 31.62 \angle 108.435^\circ & 40.79 \angle -71.54^\circ & 3.95 \angle 108.435^\circ \\ 0 & 7.9 \angle 108.435^\circ & 0 & 3.95 \angle 108.435^\circ & 11.82 \angle -71.52^\circ \end{bmatrix}$$

1.06 i uvijek isto!

$$\begin{aligned} P_{2, \text{izr}}^{(6)} &= U_2^{(6)} \cdot \underbrace{(U_1)}_{1.06} \cdot Y_{21} \cdot \cos(\delta_2 - \delta_1 - \theta_{21}) + 0 \text{ u } 0. \text{ iteraciji} \\ &+ U_2 \cdot U_2 \cdot Y_{22} \cdot \cos(-\theta_{22}) + U_2 \cdot U_3 \cdot Y_{32} \cdot \cos(\delta_2 - \delta_3 - \theta_{32}) + \\ &+ U_2 \cdot U_4 \cdot Y_{24} \cdot \cos(\delta_2 - \delta_4 - \theta_{24}) + U_2 \cdot U_5 \cdot Y_{25} \cdot \cos(\delta_2 - \delta_5 - \theta_{25}) \\ &= 1 \cdot 1.06 \cdot 15.81 \cdot \cos(-108.435^\circ) + 1 \cdot 1 \cdot 34.18 \cdot \cos(71.52^\circ) + \\ &+ 1 \cdot 1 \cdot 5.27 \cdot \cos(-108.435^\circ) + 1 \cdot 1 \cdot 5.27 \cdot \cos(-108.435^\circ) + \\ &+ 1 \cdot 1 \cdot 7.9 \cdot \cos(-108.435^\circ) = \\ &= -5.3 + 10.833 - 1.66 - 1.66 - 2.5 = -0.3 \end{aligned}$$

(ovo su sve djelatni dijelni Y-matrice)

Analogno se dobije i za jaku snagu

$$Q_{2, \text{izr}}^{(6)} = -15.9 + 32.417 - 5 - 5 - 7.49 = -0.985$$

(impedanci dijelni 2. stupca)

Sad imamo snagu u čvoru 2 u nultoj iteraciji (a to je srećetvno, jer još nemamo točne napone)

21.12.2005.

$$P_{2izr}^0 = -0.3$$

$$P_{4izr}^0 = 0$$

$$Q_{2izr}^0 = -0.985$$

$$Q_{4izr}^0 = -0.055$$

$$P_{3izr}^0 = -0.075$$

$$P_{5izr}^0 = 0$$

$$Q_{3izr}^0 = -0.28$$

$$P_{5izr}^0 = -0.04$$

④ i ⑤ čvorovi nisu vezani za referentno potencijal, dakle snage 0

$$* \Delta P_2^0 = P_{2zad} - P_{2izr}^0 = 0.2 - (-0.3) = 0.5 \quad (\text{previše malih, nam}$$

$$\Delta P_3^0 = P_{3zad} - P_{3izr}^0 = 0.45 + 0.075 = -0.375 \quad \text{treba } \varepsilon = 0.0001)$$

- jer je to teret

$$\Delta P_4^0 = P_{4zad} - P_{4izr}^0 = -0.4 + 0 = -0.4$$

$$\Delta P_5^0 = -0.6 + 0 = -0.6$$

$$* \Delta Q_2^0 = 0.2 + 0.985 = 1.185$$

$$\Delta Q_3 = -0.15 + 0.28 = 0.13$$

$$\Delta Q_4 = -0.05 + 0.055 = 0.005$$

$$\Delta Q_5 = -0.10 + 0.04 = -0.06$$

$$\left(\frac{\partial P_i}{\partial \delta_j} \right)^0 = U_i^0 \cdot U_j^0 \cdot Y_{ij} \cdot \sin(-\theta_{ij}^0)$$

$$\left(\frac{\partial P_i}{\partial \delta_i} \right) = -U_i^0 \cdot \sum_{j=1}^n U_j^0 \cdot Y_{ij} \cdot \sin(\delta_i^0 - \delta_j^0 - \theta_{ij}^0)$$

ΔP_2	0.5	33.4	-5	-5	-7.5	10.533	-1.66	-1.66	-2.5
ΔP_3	-0.375	-5	38.975	-30	0	-1.66	12.84	-10	0
ΔP_4	-0.4	-5	-30	38.75	-3.75	-1.66	-10	12.916	-1.25
ΔP_5	-0.6	-7.5	0	-3.75	11.25	-2.5	0	-1.25	3.75
ΔQ_2	1.185	-11.338	1.66	1.66	2.5	31.43	-5	-5	-7.5
ΔQ_3	0.13	1.66	-12.991	10	0	-5	38.45	-30	0
ΔQ_4	0.005	1.66	10	-12.916	1.25	-5	-30	38.64	-3.75
ΔQ_5	-0.06	2.5	0	1.25	-3.75	-7.5	0	-3.75	11.17

U lijevom dijelu matrice dijagonalni elementi su negativni, a vandiagonalni pozitivni... vandiagonalni su 3 puta manji nego u četverokutu matrice iznad ili desno.

$$\begin{bmatrix} \Delta P_2 \\ \vdots \\ \Delta Q_5 \end{bmatrix} = \begin{matrix} \text{na} \\ \text{odgovara} \end{matrix} \cdot \begin{bmatrix} \Delta \delta_2' \\ \vdots \\ \Delta \delta_5' \\ \Delta U_2' \\ \vdots \\ \Delta U_5' \end{bmatrix}$$

$$\frac{\partial P}{\partial \delta} = J_1 \quad \frac{\partial P}{\partial U} = J_2 \quad \frac{\partial Q}{\partial \delta} = J_3 \quad \frac{\partial Q}{\partial U} = J_4$$

$$\begin{bmatrix} \Delta \delta' \\ \Delta U' \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.05068 \\ -0.0911 \\ -0.09733 \\ -0.11268 \\ 0.05494 \\ 0.03134 \\ 0.03091 \\ 0.026 \end{bmatrix}$$

$$* \delta_2' = \delta_2^0 + \Delta \delta' = -0.05068 \quad (-2.905^\circ)$$

$$\delta_3' = \delta_3^0 + \Delta \delta' = -0.0911 \quad (-3.22^\circ)$$

$$\delta_4' = \delta_4^0 + \Delta \delta' = -0.09733 \quad (-3.577^\circ)$$

$$\delta_5' = \delta_5^0 + \Delta \delta' = -0.11288 \quad (-6.455^\circ)$$

$$* U_2' = U_2^0 + \Delta U_2' = 1.0549$$

$$U_3' = U_3^0 + \Delta U_3' = 1.03134$$

$$U_4' = U_4^0 + \Delta U_4' = 1.03091$$

$$U_5' = U_5^0 + \Delta U_5' = 1.026$$

Sad idemo u drugu iteraciju jer nam da' ΔU -ovi ne zadovoljavaju $\varepsilon = 0.0001$.

$$P_{2izr}^1 = U_2^1 \cdot \sum_{j=1}^5 V_j \cdot V_{2j} \cdot \cos(\delta_2^1 - \delta_j^1 - \theta_{2j}) =$$

$$= 1.05449 \cdot 1.06 \cdot V_{21} \cdot \cos(108.435 - 2.904 - 0) +$$

$$+ 1.05449 \cdot 1.05449 \cdot 34.18 \cdot \cos(71.52) + \dots = 0.2738$$

$$\Delta P^1 = P_{2zad} - P_{2izr}^1 = 0.2 - 0.2738 = -0.0738$$

veći je bolje
(3. iteracija bi zadovoljila
više zahtjeva za ε)

I onda pičimo:

$$\begin{vmatrix} \Delta P \\ \Delta Q \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} J_1 & 0 \\ 0 & J_2 \end{vmatrix} \begin{vmatrix} \Delta \delta \\ \Delta u \end{vmatrix} \Rightarrow \begin{matrix} \Delta P = J_1 \cdot \Delta \delta \\ \Delta Q = J_2 \cdot \Delta u \end{matrix}$$

Tu ubacimo ϕ da si pojednostavimo račun (P ovisi o δ ,
a Q o u). To nas sprema za par iteracija više
ali je ipak lakše računati....

$$\begin{vmatrix} \Delta \delta_2^1 \\ \Delta \delta_3^1 \\ \Delta \delta_4^1 \\ \Delta \delta_5^1 \\ \Delta u_2^1 \\ \Delta u_3^1 \\ \Delta u_4^1 \\ \Delta u_5^1 \end{vmatrix} = \begin{vmatrix} -0.03443 \\ -0.08239 \\ -0.0889 \\ -0.10589 \\ 0.07518 \\ 0.0607 \\ 0.0674 \\ 0.06785 \end{vmatrix}$$

*Ovo su "veće" vrijednosti za U od
one prethodne matrice (vektor), ali
zato u 5 jednostavnijih iteracija
elegantnije dođemo do rješenja....

Jer, u Jacobijevom algoritmu su vam trebale 3 iteracije, a
ovim pojednostavljenim smx-ju trebali završiti 5 puta,
ali je bitno \rightarrow lakše je.

ISTOSMERNI MODEL

$$P_i = \sum_{j=1}^n U_i U_j Y_{ij} \cos(-\theta_{ij} + \delta_i - \delta_j) \rightarrow \text{U NAEEES se približava } -90^\circ$$

\downarrow
 $U_i = U_j \approx 1$

$\cos(\alpha - 90^\circ) = \sin \alpha$

$$Q_i = \sum U_i U_j Y_{ij} \sin(\delta_i - \delta_j - \theta_{ij}) \quad \sin(\alpha - 90^\circ) = -\cos \alpha$$

* $U_i = U_j = 1$ $Y_{ij} = B_{ij} \cdot e^{j90}$
 $Y_{ji} = B_{ji} \cdot e^{-j90}$

Određujemo da nema jalare komponente (= struja je nema)

$$P_i = \sum_{\substack{j=1 \\ j \neq i}}^n B_{ij} (\delta_i - \delta_j)$$

$$P_i = \sum_{j=1}^{n-1} B_{ij} \cdot \delta_j$$

$\delta_n = 0^\circ$
referentno čvor.

U matricičnom obliku:

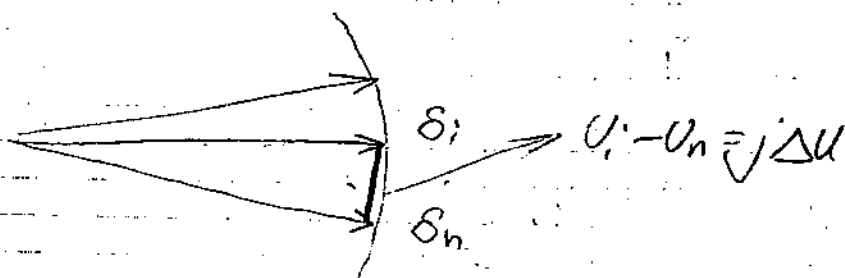
$$|P| = \begin{matrix} 1 \\ n-1 \end{matrix} |B| \begin{matrix} n-1 \\ 1 \end{matrix} \cdot |\delta|$$

matrica susceptancija (nema neg. dijelova)

B_{ij} — element Y matrice i to njen imaginarni dio

Ovaj istosmjerni model je, isto sličan izmjeničnom i daje slične rezultate. Ali, ovak ne dobijemo naponske prilike!

10.1.2005.

$$|P_i| = \sqrt{|B| \cdot |U_i - U_n|}$$

Proces proracun

Napravimo matricu B

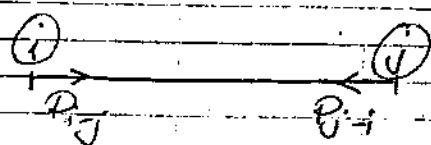
$$\begin{bmatrix} - & + & + & + & + & + \\ + & - & + & + & + & + \\ + & + & - & + & + & + \\ + & + & + & - & + & + \\ + & + & + & + & - & + \\ + & + & + & + & + & - \end{bmatrix} \rightarrow \sqrt{j} \begin{bmatrix} + & - & - & - & - & - \\ - & + & - & - & - & - \\ - & - & + & - & - & - \\ - & - & - & + & - & - \\ - & - & - & - & + & - \\ - & - & - & - & - & + \end{bmatrix}$$

$$|P_i| = \sqrt{j} \begin{vmatrix} \Delta u \\ \Delta u \end{vmatrix}$$

$$\Rightarrow \sqrt{j} \begin{vmatrix} \Delta u \\ \vdots \\ \Delta u \end{vmatrix} = X \begin{vmatrix} P_i \end{vmatrix}$$

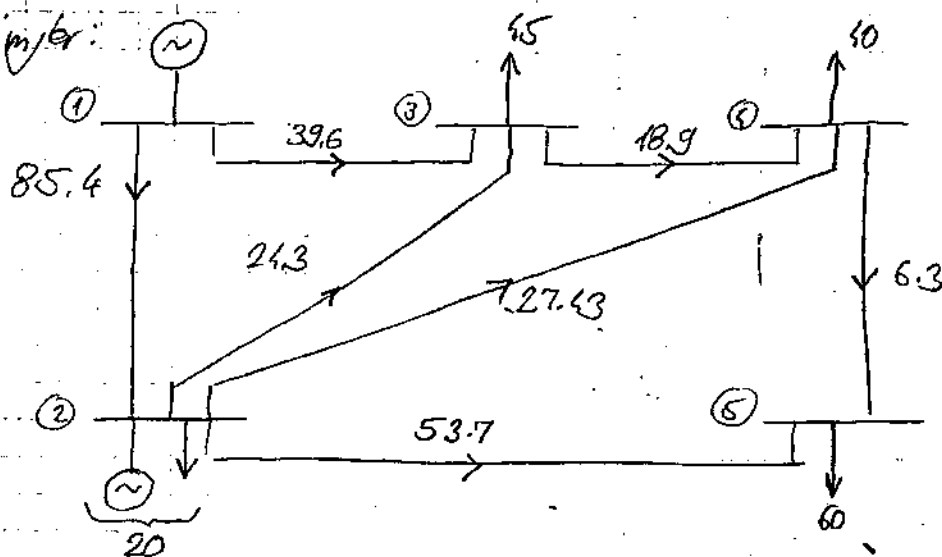
$$P_{i,j} = \frac{\sqrt{\Delta U_i} \cdot \sqrt{\Delta U_j}}{\sqrt{X_{i,j}}} \Rightarrow P_{i,j} \text{ je realni broj!}$$

$$P_{j,i} = \frac{\sqrt{\Delta U_j} \cdot \sqrt{\Delta U_i}}{\sqrt{X_{j,i}}} = -P_{i,j}$$

Dobro, nema gubitaka (jer smo zanemarili djelotvornost σ per R.

Primer:

1.

2. 20 MW 0.2

3. -45 MW -0.45

4. -40 MW -0.40

5. -60 MW -0.60

1.25 → 12.5

	X	B
1-2	$j0.06$	$-j16.6$
1-3	$j0.24$	$-j4.16$
2-3	$j0.18$	$-j5.55$
2-4	$j0.18$	$-j5.55$
2-5	$j0.12$	$-j8.33$
3-4	$j0.03$	$-j3.33$
4-5	$j0.24$	$-j4.16$

$B_{\text{bus}} = j$

20.833	-16.6	4.16	0	0
-16.6	36.111	-5.55	-5.55	-8.33
-4.16	-5.55	43.055	-3.33	0
0	-5.55	-3.33	43.05	-4.166
0	-8.33	0	4.166	12.5

$$\begin{bmatrix} 0.2 \\ -0.45 \\ -0.40 \\ -0.60 \end{bmatrix}$$
 $=$
 B_0

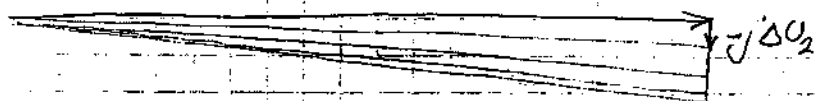
$$\begin{bmatrix} \Delta U_2 \\ \Delta U_3 \\ \Delta U_4 \\ \Delta U_5 \end{bmatrix}$$
 $\delta_1 = \Delta U_1 = 0$

$$\sqrt{\begin{bmatrix} \Delta U_2 \\ \Delta U_3 \\ \Delta U_4 \\ \Delta U_5 \end{bmatrix}} = \sqrt{B^{-1}} \begin{bmatrix} 0.2 \\ -0.45 \\ -0.4 \\ -0.6 \end{bmatrix}$$

$$B^{-1} = \begin{bmatrix} 0.0507 & 0.03771 & 0.04029 & 0.1716 \\ 0 & 0.08914 & 0.07886 & 0.05143 \\ & & 0.08514 & 0.05857 \\ & & & 0.1309 \end{bmatrix} \quad \text{simetrična}$$

$$\Delta U = \begin{bmatrix} -j0.05126 \\ -j0.09497 \\ -j0.10063 \\ -j0.11571 \end{bmatrix}$$

vidimo da su to imaginarni dijelovi (jako mali)
od jedinice (djetelne)

Ovaj j možemo ipak izostaviti jer znamo da je on samo P možemo napisati:

$$P = B \Delta U$$

$$\Delta U = \begin{bmatrix} -j0.05126 \\ -j0.09497 \\ -j0.10063 \\ -j0.11571 \end{bmatrix}$$

$$P_{1-2} = \frac{\Delta U_1 - \Delta U_2}{X_{1-2}} = \frac{0 - (-0.05126)}{0.06} = 0.854 \rightarrow 85.4 \text{ MW}$$

$$P_{1-3} = \frac{\Delta U_1 - \Delta U_3}{X_{1-3}} = \frac{0 - (-0.09487)}{0.24} = 0.3957 \rightarrow 39.6 \text{ MW}$$

$$P_{2-3} = \frac{\Delta U_2 - \Delta U_3}{X_{2-3}} = \frac{-0.05126 + 0.09487}{0.18} = 0.2428 \rightarrow 24.3 \text{ MW}$$

$$P_{2-4} = \frac{\Delta U_2 - \Delta U_4}{X_{2-4}} = \frac{-0.05126 + 0.10063}{0.18} = 0.2733 \rightarrow 27.43 \text{ MW}$$

$$P_{2-5} = \frac{\Delta U_2 - \Delta U_5}{X_{2-5}} = \frac{-0.05126 + 0.11571}{0.12} = 0.537 \rightarrow 53.7 \text{ MW}$$

$$P_{3-4} = \frac{\Delta U_3 - \Delta U_4}{X_{3-4}} = \frac{-0.09487 + 0.10063}{0.03} = 0.1887 \rightarrow 18.87 \text{ MW}$$

$$P_{4-5} = \frac{\Delta U_4 - \Delta U_5}{X_{4-5}} = \frac{0.10063 + 0.11571}{0.24} = 0.063 \rightarrow 6.3 \text{ MW}$$

* Vratimo to u shemu i proverimo po Kirchhoffu da li postoje snage (pozitivno i negativno) su zadržane.

Važno je da u srednjoj se izmjenom tokovima snage (jer smo zanemarili R) \rightarrow dodatno prije davanje stranica (tablica)

Zaključeno da smo blizu (najveća je razlika kod referentnog čvoristu)

S ovim istaknutim modelom namrećemo realno procijeniti napetostne prilike, ili kod određivanja gubitke

Samo je jedan Mali Ivica!

	Z	Y	Y
1-2	$0.02 + j0.06$	$5 - j15$	15.81
1-3	$0.08 + j0.24$	$1.25 - j3.7$	3.95
2-3	$0.06 + j0.18$	$1.66 - j5$	5.27
2-4	$0.06 + j0.18$	$1.66 - j5$	5.27
2-5	$0.04 + j0.12$	$2.5 - j7.5$	7.9
3-4	$0.01 + j0.03$	$10 - j30$	31.62
4-5	$0.08 + j0.24$	$1.25 - j3.75$	3.95

	34.25	-5.27	-5.27	-7.9
Y =	-5.27	40.84	-31.62	0
	-5.27	-31.62	40.84	-3.95
	-7.9	0	-3.95	11.85

dijegodne poz.
vondijegodne neg.

	0.05332	0.03977	0.04248	0.04970
Z = Y ⁻¹ =	0.03977	0.094	0.08315	0.05523
	0.04248	0.08315	0.10032	0.06176
	0.04970	0.05523	0.06176	0.13811

δ_2		0.2	-0.054
δ_3	= Y = 4	-0.45	-0.1014
δ_4		0.4	-0.061
δ_5		-0.6	-0.122

Onda napravimo faktor $\frac{0.054}{0.05126} = 1.0534$

$\frac{0.1014}{0.08467} = 1.054$ 02 memo 1.05

$\frac{16.6}{15.81} = 1.0499$

Samo je jedan Mali Ivice!

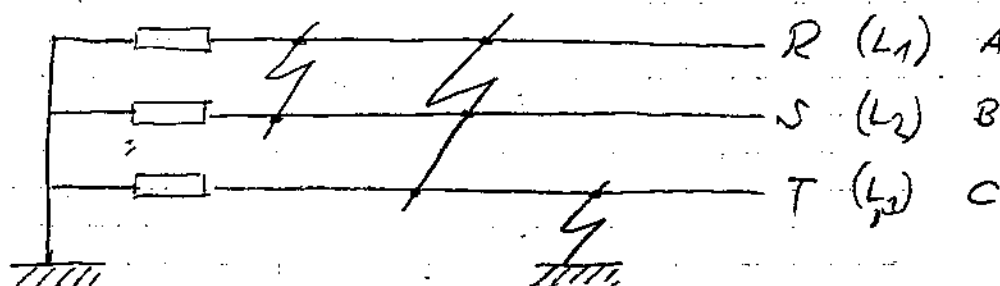
D = Y || S 101

Mreža Hrvatske ima 200 čvorova i u Y-matriciji je u sigurno 90 tanada ϕ .

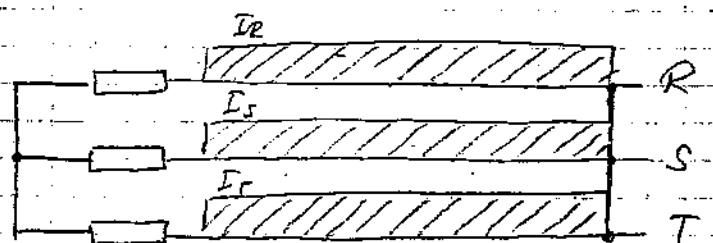
Tak smo završili. totare snega...

11. 1. 2008.

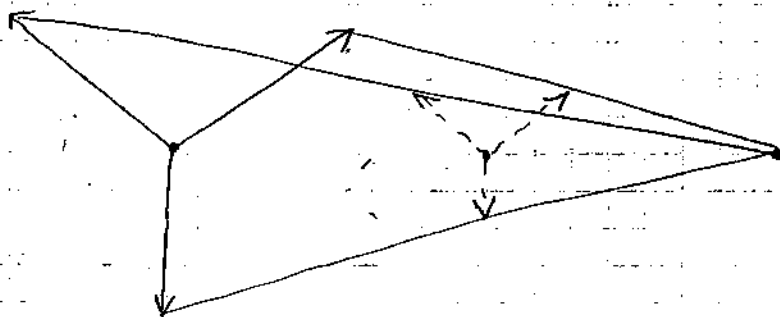
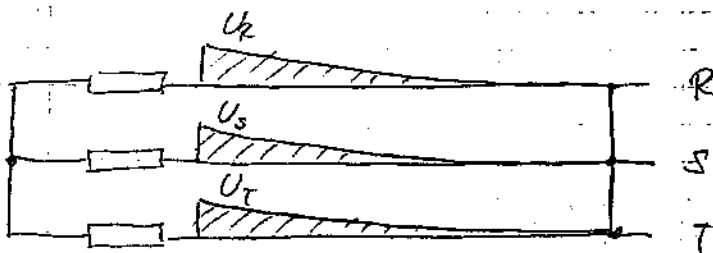
KRATKI SPOJ

dvojni trojni : jednofazni

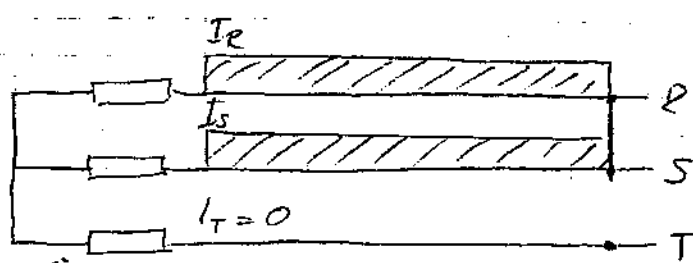

T
R
O
P
O
L
N
I

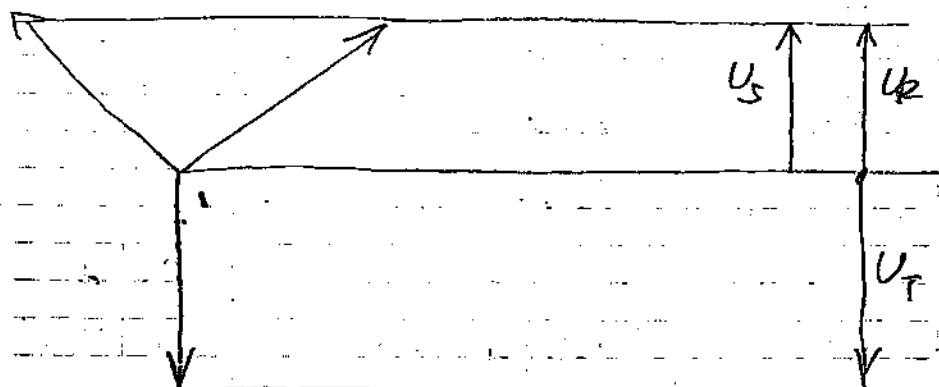
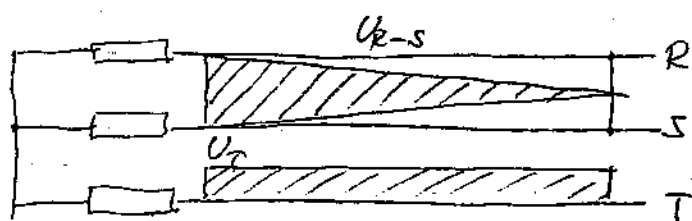

kot među napetima se zadržava, a naponi pridoju prema ϕ

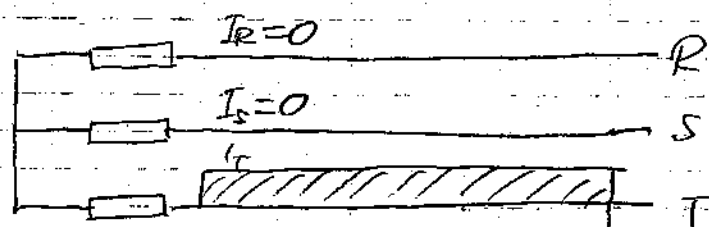
Samo je jedan Mali Ivica!

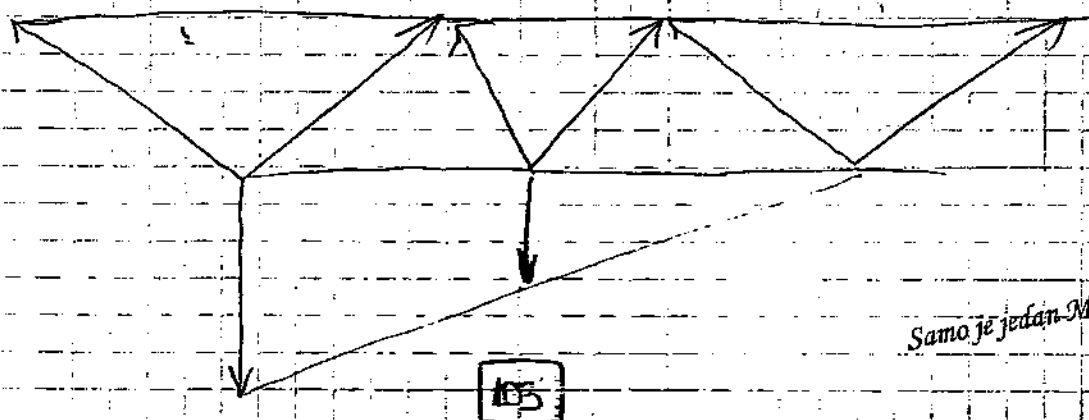
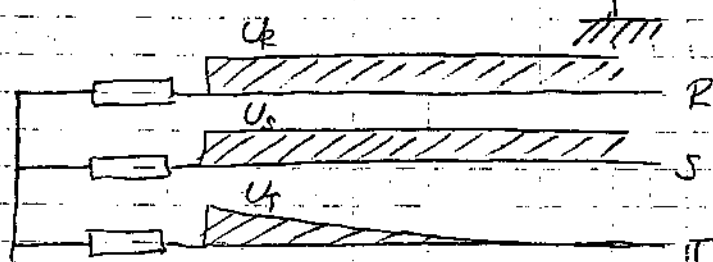
D
V
O
P
O
L
N
I

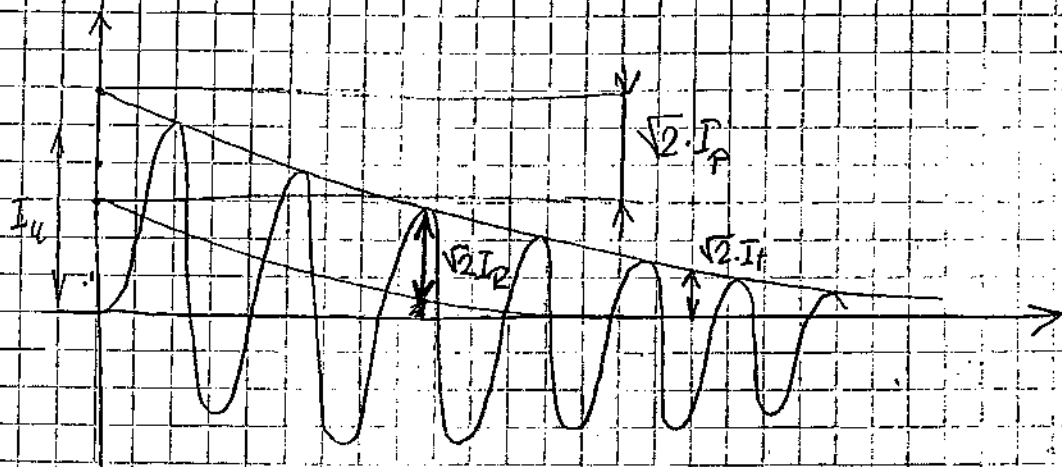
U_R i U_S su isti

J
E
D
N
O
P
O
L
N
I

Samo je jedan Mali Ivica!

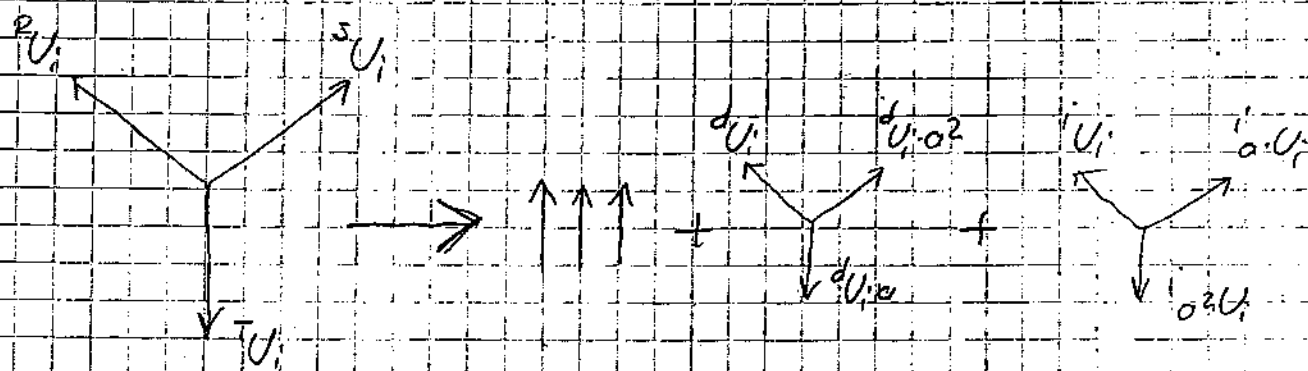
- I_F - trajna struja efektivna
- I_u - udarna struja trenutna
- I_0 - početna struja efektivna
- I_{eff} - rastuća struja efektivna

Svaki 3f sustav može se rastaviti na 3 3f sustava!

$$R_{U_i} = U_i^0 + U_i^d + U_i^i \quad i = \text{član}$$

$$S_{U_i} = U_i^0 + a^2 U_i^d + a U_i^i \quad R = \text{faza}$$

$$T_{U_i} = U_i^0 + a U_i^d + a^2 U_i^i$$

$$a = -0.5 + j \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$a^2 = -0.5 - j \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\begin{bmatrix} R U_i \\ S U_i \\ T U_i \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} {}^0 U_i \\ {}^d U_i \\ {}^i U_i \end{bmatrix}$$

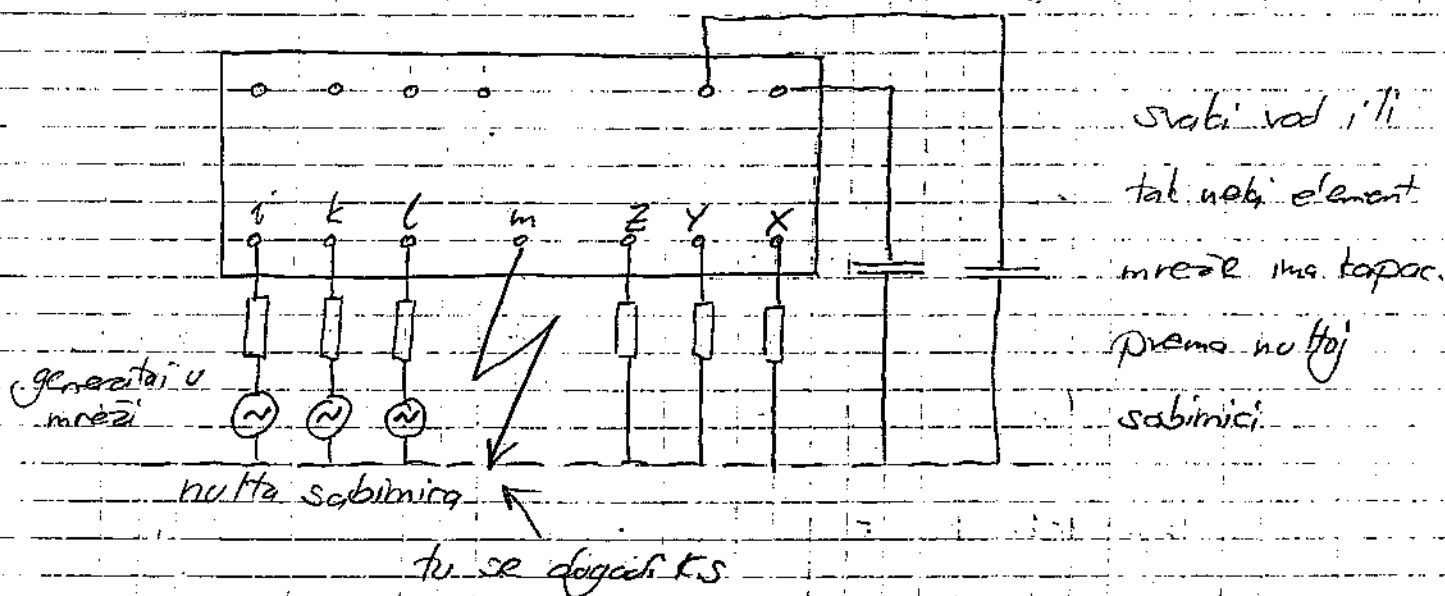
$$\begin{bmatrix} {}^0 U_i \\ {}^d U_i \\ {}^i U_i \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a & a^2 \\ 1 & a^2 & a \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} R U_i \\ S U_i \\ T U_i \end{bmatrix}$$

17.1.2005.

načinak kratkog spoja

☐ sve stuje u istoj vremenskoj osi
d. kao kod 3f sistema
i obrnut smjer faza

Model mreže (fizička slika KS)

* E sad, kolika je struja?

koliki je napon?

kolika stuje tek u među ožicama?

koliki su napori na ožicama?

Samo je jedan Mali Ivica!

$$[I] = [Y] \cdot [U] \quad \text{nije singularna}$$

$$[U] = [Z] \cdot [I]$$

$$[U] = [Z] \cdot \left\{ \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ I_i \\ I_k \\ I_l \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \\ I_m \\ 0 \end{pmatrix} \right\}$$

$$[U] = \underbrace{[Z] \cdot [I_g]} + Z \cdot \begin{pmatrix} 0 \\ I_m \\ 0 \end{pmatrix}$$

to su napone u čvorovima prije kratkog spoja

napon "zdrave" mreže

$$[U] = [Z] \cdot \begin{pmatrix} 0 \\ 0 \\ I_m \\ 0 \end{pmatrix}$$

u m. čvoru napon je nula, jer je tamo nastao KS.

$$U_m = Z_{Um} + Z_{mm} \cdot I_m = 0 \Rightarrow \boxed{I_m = -\frac{Z_{Um}}{Z_{mm}}} \quad \text{stuja KS}$$

$$\boxed{I_{kv} = -I_m = \frac{Z_{Um}}{Z_{mm}}} \quad \text{stuja brava}$$

Moramo naći Z_{mm} i napone u čvorovima u trenutku prije nastanka KS (metoda tokova snaga).

Ta metoda se koristi za:

1. IZBOR OPREME
2. ZA UDEŠENJE ZAŠTITE

Samo je jedan Mali Ivica!

Za IZBOR OPREME mi uzimamo Z_{Um} malo veći ($1.1 \cdot U_m$) i za izračun Z_{mm} uzimamo X_{km} (za koji vrijedi $X_{km} < Z_{mm}$) tako da dobijemo veći I_m

Za UVEDENJE ZAŠTITE uzimamo što tačnije vrijednosti $^a U_m$ i Z_{mm} tako da zaštita može djelovati što tačnije i selektivnije

VRSTE KRATKIH SPOJEVA

TROPOLNI KRATKI SPOJ

U slučaju da imaš 3p KS onda je ona slična za model mreže sa prethodne stranice, direktni sustav i naša matricna jednačina daju nam malo stalo (d)

$$^a I_{kv} = -^a I_m = \frac{^a U_m}{Z_{mm}}$$

(dijagonalni elementi matrice su KS u pojedinačnom šloništu)

JEDNOPOLNI KRATKI SPOJ

Znamo da je

$$^a U = ^a U^z + ^a Z \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ I_m \\ 0 \end{bmatrix} \quad \text{Direktni}$$

$$^i U = \underbrace{^i U^{\phi}}_{\phi} + ^i Z \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ I_m \\ 0 \end{bmatrix} = ^i Z \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ I_m \\ 0 \end{bmatrix} \quad \text{Inverzni}$$

$$^0 U = ^0 U^z + ^0 Z \cdot ^0 I_m = ^0 Z \cdot ^0 I_m \quad \text{nulti}$$

Na mjestu KS:

$$\left. \begin{aligned} ^d U_m &= 0 \\ ^i I_m &= 0 \\ ^0 I_m &= 0 \end{aligned} \right\}$$

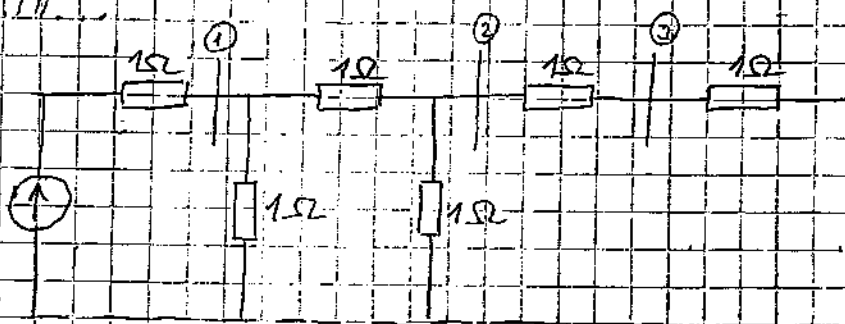
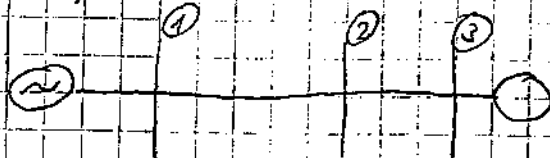
$$^d U_m = \phi = ^d U_m^z + ^d Z \cdot ^d I_m$$

$$^d I_m = - \frac{^d U_m^z}{^d Z}$$

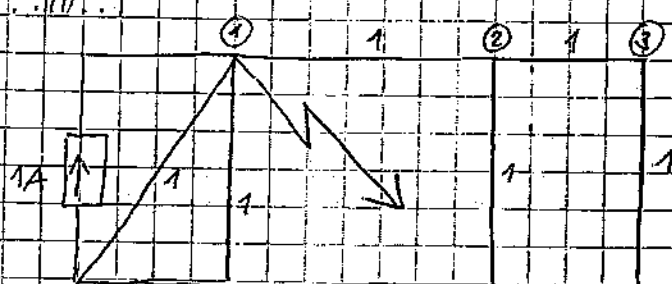
Samo je jedan Mali Ivica!

Primer:

B_p KS

Val ima kapacitete

Iz ove sheme se sklada matrica odmitancije

$$Y = \begin{bmatrix} 3 & -1 & 0 \\ -1 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

→ između 1 i 3 ide dijer
nema direktne veze između njih
→ u čvoru 3 ulaze dije = 1

Invertiramo je i dobijamo Z :

$$Z = \begin{bmatrix} 0.385 & 0.154 & 0.077 \\ 0.154 & 0.461 & 0.23 \\ 0.077 & 0.23 & 0.615 \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ U_3 \end{bmatrix} = |Z| \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Ali je KS u ① onaj je $U_1 = 0$
a stoji ne tek kroz grane
1-2 i 2-3

$$0 = 1 \cdot Z_{11} + I_n \cdot Z_{1n} \Rightarrow I_n = -1 \text{ tako da je}$$

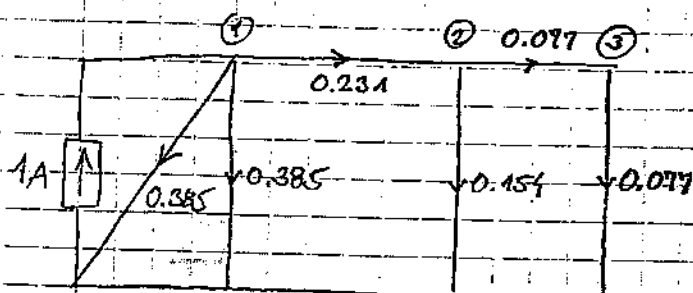
108

Samo je jedan Maf Pical

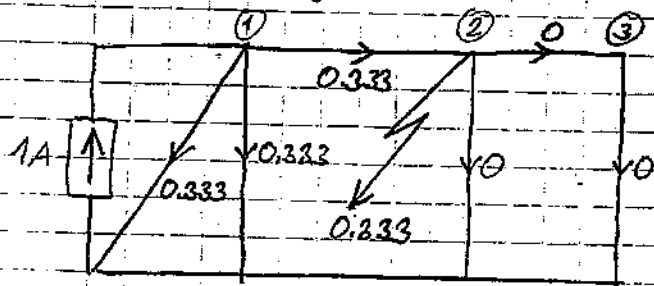
$$\begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ U_3 \end{bmatrix} = \bar{Z} \cdot \begin{bmatrix} 1-1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

* Ako KS dođe u čvoriste ① onda je napon čvorista nula, odnosno svi su naponi povezani tim čvoristom nula!

$$\begin{bmatrix} {}^d U_1 \\ {}^d U_2 \\ {}^d U_3 \end{bmatrix} = \bar{Z} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.385 \\ 0.154 \\ 0.077 \end{bmatrix}$$

* A sad, ako je KS u čvoristu ②:

$$\begin{bmatrix} {}^d U_1 \\ {}^d U_2 \\ {}^d U_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.385 \\ 0.154 \\ 0.077 \end{bmatrix} + \bar{Z} \cdot \begin{bmatrix} 0 \\ I_2 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$0 = 0.461 \cdot {}^d I_2 + 0.154$$

$${}^d I_2 = -\frac{0.154}{0.461} = -0.333$$

$$\begin{bmatrix} {}^d U_1 \\ {}^d U_2 \\ {}^d U_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.385 \\ 0.154 \\ 0.077 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} 0.052 \\ 0.154 \\ 0.077 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.333 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Sad se vraćam u shemu da pogledam struje!

Samo je jedan Mali Ivica!

Jednopolni KS nastaje u 80% svih KS (to su preostali i slične pizdarije), dok svi ostali nastupaju u 20% slučajeva

Npr. imao bi KS

T
S
R

onda je

$$^R U_i = 0$$

$$^S I_i = ^T I_i = 0$$

$$\begin{bmatrix} ^R U_i \\ ^S U_i \\ ^T U_i \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} ^0 U_i \\ ^d U_i \\ ^i U_i \end{bmatrix}$$

Ovo je rastavljanje na simetrične komponente.

$$^0 U_i + ^d U_i + ^i U_i = 0$$

$$^S I_i = I_i + a^2 I_i + a I_i = 0$$

$$^T I_i = ^0 I_i + a^d I_i + a^2 I_i = 0$$

$$^0 I_i = ^d I_i = ^i I_i$$

$$|^d U| = |^d Z| \cdot \begin{bmatrix} ^d I_i \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Napone imao samo u direktnoj mreži

$$|^i U| = |^i Z| \cdot \begin{bmatrix} ^i I_i \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$|^0 U| = |^0 Z| \cdot \begin{bmatrix} ^0 I_i \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

$$^d U_i + ^d U_i + ^i U_i = \phi = ^0 Z_{ii} \cdot ^0 I_i + ^d U_i + ^d Z_{ii} \cdot ^d I_i + ^i Z_{ii} \cdot ^i I_i = \phi$$

$$\phi = ^0 U_i + (^0 Z_{ii} + ^d Z_{ii} + ^i Z_{ii}) \cdot ^0 I_i$$

$$^d I_i = - \frac{^0 U_i}{^0 Z_{ii} + ^d Z_{ii} + ^i Z_{ii}} = ^d I_i = ^i I_i$$

Zato, moramo imati matricu impedancije i @ i @ sustava

$$^d Z = ^i Z, \text{ ali } ^0 Z \text{ se razlikuje}$$

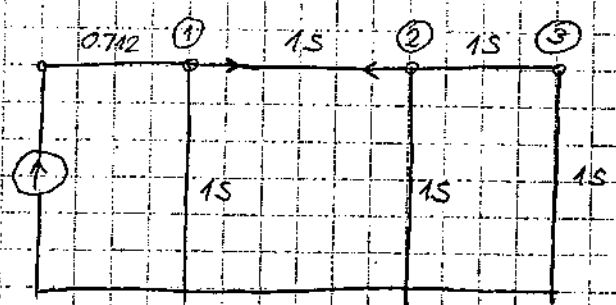
MO

Samo je jedan Mali Ivica!

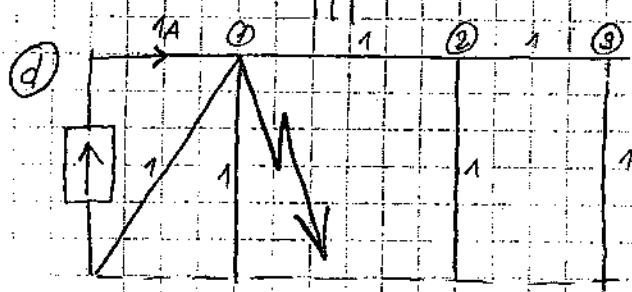
... nastavljam s jednodimenz. KS

$$\begin{bmatrix} R \\ S \\ T \end{bmatrix} I = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 0^2 & 0 \\ 1 & 0 & 0^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_1 \\ I_2 \\ I_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} R \\ S \\ T \end{bmatrix} I = \begin{bmatrix} R \\ S \\ T \end{bmatrix} I = \begin{bmatrix} 3 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} I$$

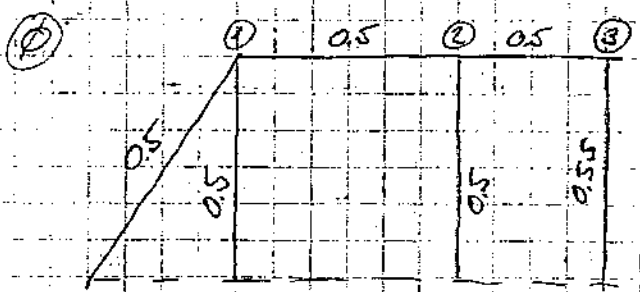
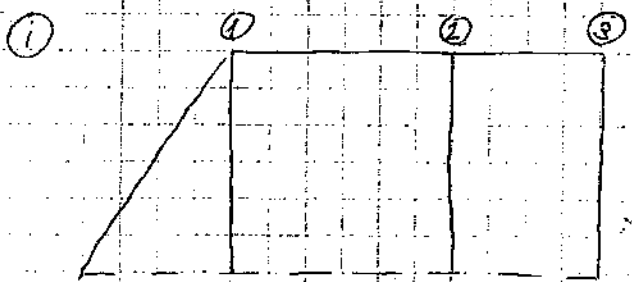
Jednadžbe koje smo već napisali, vrijede po crtano mrežu

Imamo tvari u čvoru (1)

Ovo je direktna, a inverzna nema izvora (ems)

Samo je jedan Mafi Trica!

Kod nulling sustava su otpori veći (jer su otpori u istom smjeru pa se magn. polje zbraja), pa imamo veljivost
 $0.5S \rightarrow 2\Omega$

$$^0I_{\textcircled{1}} = - \frac{0.385}{^dZ_{11} + ^iZ_{11} + ^0Z_{11}}$$

$$\begin{bmatrix} {}^ZU_1 \\ {}^ZU_2 \\ {}^ZU_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.385 & 0.154 & 0.077 \\ 0.154 & 0.461 & 0.23 \\ 0.077 & 0.23 & 0.615 \end{bmatrix} \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

Z_d

$${}^ZU_1 = 0.385 \text{ V}$$

Idemo si nacrtati Y matriku ϕ sustava

$$\textcircled{1} \begin{bmatrix} 1.5 & -0.5 & 0 \\ -0.5 & 1.5 & -0.5 \\ 0 & -0.5 & 1 \end{bmatrix}$$

$$\textcircled{2} \begin{bmatrix} 3 & -1 & 0 \\ -1 & 3 & -1 \\ 0 & -1 & 2 \end{bmatrix}$$

Dobivši 0Z dobijemo tako da * pomnožimo s 2

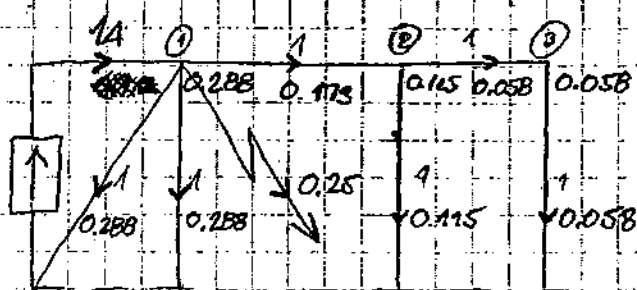
$$^0I_{\textcircled{1}} = - \frac{0.385}{^dZ_{11} + ^iZ_{11} + ^0Z_{11}} = - \frac{0.385}{0.385 + 0.385 + 0.077} = -0.25 = I_{\textcircled{1}} = I_{\textcircled{2}}$$

*

$$\begin{bmatrix} {}^ZU_1 \\ {}^ZU_2 \\ {}^ZU_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.385 & 0.154 & 0.077 \\ 0.154 & 0.461 & 0.23 \\ 0.077 & 0.23 & 0.615 \end{bmatrix} \cdot \left\{ \begin{bmatrix} 1 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0.25 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} \right\} = \begin{bmatrix} 0.288 \\ 0.115 \\ 0.058 \end{bmatrix}$$

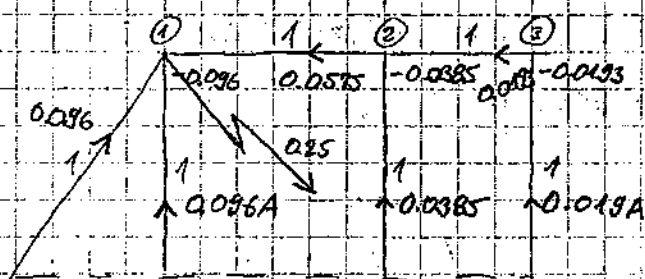
Samo je jedan Mali Ivica!

Pa smo dobili za ① sustav

* A sad idemo rješavati ① mrežu

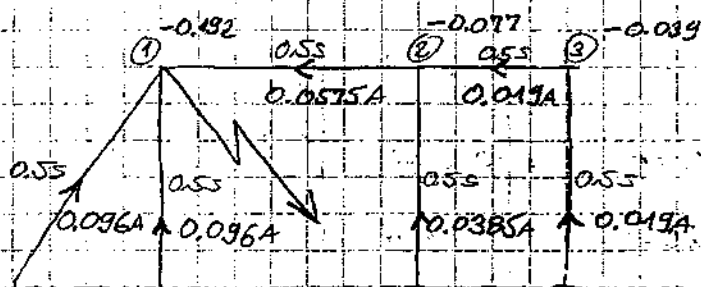
$$\begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ U_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} Z & & \\ & Z & \\ & & Z \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.25 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.086 \\ -0.0385 \\ -0.0193 \end{bmatrix}$$

U ① imamo dobit onih 0.25

* I sad smo došli do ③ mreže

$$\begin{bmatrix} U_1 \\ U_2 \\ U_3 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.77 & 0.308 & 0.154 \\ 0.308 & 0.922 & 0.46 \\ 0.154 & 0.46 & 1.23 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.25 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.192 \\ -0.077 \\ -0.039 \end{bmatrix}$$

To nam sve treba jer hoćemo izračunati struje u R, S, T fazama

① pomoću matrice transformacije

$$\begin{bmatrix} R_{I_1} \\ S_{I_1} \\ T_{I_1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_a \\ I_b \\ I_c \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.25 \\ -0.25 \\ -0.25 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -0.75 \\ 0 \\ 0 \end{bmatrix}$$

tu se misli na ne
poptrebu struje koje
izlaze, a ne na ne
struje grane!

paži na -!

$$\begin{bmatrix} R_{I_{izvor}} \\ S_{I_{izvor}} \\ T_{I_{izvor}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 0.096 \\ 0.712 \\ 0.096 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.864 \\ -0.308 - j0.533 \\ -0.308 + j0.533 \end{bmatrix}$$

iz prve sheme (di je naponski izvor)

1. sad gledamo napone u čvoru

$$\begin{bmatrix} R_{U_1} \\ S_{U_1} \\ T_{U_1} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.192 \\ 0.288 \\ -0.096 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ -0.288 - j0.3325 \\ -0.288 + j0.3325 \end{bmatrix}$$

i po računima...
logično...

Na mjestu kvara $U_k = 0$, $I_k = 0$, $I_T = 0$. Dobre, impedancije
① i ② mreže su iste, a ③ mreže ovise o uzemljenjima i
ostalim vrijednostima iz RASKLOPNIH POSTROJEVA.

Ovisno gdje je KS, nebićemo moći računati napone
više čvorova i struje više grana...

* A1 idemo mi sad vidjeti napone "bočne" mreže:

$$\begin{bmatrix} R_{U_2} \\ S_{U_2} \\ T_{U_2} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & a \\ 1 & a & a^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.077 \\ 0.115 \\ -0.0385 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0.115 - j \\ 0.115 + j \end{bmatrix}$$

logično, ali u S i T
ne struje bit

$$-0.075 + 0.115(-0.5 - j0.866) + 0.0385(-0.5 + j0.866)$$

$$Re = -0.075 - 0.0575 + 0.01925 = -0.1115$$

114

Samo je jedan Mali Ivica!

$$\begin{bmatrix} R \\ S \\ T \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I_{\text{trasilu}} \\ I_{\text{trasilu}} \\ I_{\text{trasilu}} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & a^2 & 0 \\ 1 & 0 & 0^2 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} -0.019 \\ 0.058 \\ -0.0193 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 0.02 \end{bmatrix}$$

Kak ćemo imati netaknu struju kroz transformator.

Doble, rezime...

Definiramo Y matricu metodom čvorista. Invertiramo tu matricu i dobijemo Z , a možemo i onak da razdijelimo Y na gornju i donju.

Tada računamo napone zdrave mreže. Nakon toga možemo računati za bilo koju vrstu kratkog spoja (do sad 3p i 1p). Kod 3p je pljuga, dok kod 1p imamo 3 mreže D, D1 i D2 i rješavamo 3 mreže. Računamo struje u granama i napone koji nam trebaju.

I onda se matricom transformacije vraćamo na P, S, T mreže.

* Kod D2... Y matrica nije ista, za pravični tokovi snage i u pravičnu kratkog spoja (njenjen se dijagonalni elementi)